

Посібник з вивчення Біблії в Суботній школі
(січень, лютий, березень 2015 року)

I квартал

Жак Дукан

ПРИПОВІСТІ

ЗМІСТ

Вступ.....	2
Урок 1. 27 грудня – 2 січня. Голос мудрості	4
Урок 2. 3–9 січня. Від вух до ніг	14
Урок 3. 10-16 січня. Питання життя і смерті	24
Урок 4. 17-23 січня. Божественна мудрість	34
Урок 5. 24-30 січня. Благословення праведника	44
Урок 6. 31 січня – 6 лютого. Вірою, а не видінням	53
Урок 7. 7-13 лютого. Вирішення конфліктів	63
Урок 8. 14-20 лютого. Слова мудрості	72
Урок 9. 21-27 лютого. Слова істини	82
Урок 10. 28 лютого – 6 березня. Під маскою	92
Урок 11. 7-13 березня. Жити вірою	102
Урок 12. 14-20 березня. Покірність мудрому	111
Урок 13. 21-27 березня. Жінки та вино	120

ВСТУП

Слова мудреців

У той час як багато книг Біблії наповнені глибокими духовними і богословськими істинами, книга Приповістей містить практичні й корисні поради для повсякденного життя.

Короткі, стримані, поетичні, часом гострі, однак не позбавлені гумору, приповіді універсальні, легко запам'ятовуються і прекарасно передають суть повчання, іноді навіть ефективніше, ніж переконливі промови з доскональною аргументацією.

Наприклад: «Йди до мурашки, ліноху, поглянь на дороги її – й помудрій» (Прип. 6:6). Або: «Ліпше сидіти в пустинній країні, ніж з сварливою та сердитою жінкою» (Прип. 21:19). Або: «Якщо голодує твій ворог – наголуй його хлібом, а як спрагнений він – водою напій ти його, бо цим пригортаеш ти жар на його голову, і Господь надолужить тобі!» (Прип. 25:21, 22). Хіба можна забути такі метафори?

Книга Приповістей – це вмістилище мудрості, яке наповнювалося протягом не одного покоління. Її авторами є цар Соломон (Прип. 1:1-9:18; 10:1-22:16, Прип. 25-29); невідомі «мудреці» з давнього близькосхідного світу (Прип. 22:17-24:22; 24:23-34), а також неізраїльтянин Агур (Прип. 30:1-33). Книга навіть визнає редакторський вклад царя Єзекії (Прип. 25:1). У деяких випадках тут відображені давні близькосхідні тексти, зокрема давньоєгипетські.

Утім, книга Приповістей є Божим Словом, адже саме під Божественним натхненням автори писали свої матеріали. Хоч Бог рідко згадується в текстах прямо, Він завжди присутній: чи перебуваємо ми на ринку, розмовляємо, їмо, п'ємо, працюємо, купуємо, продаємо, спілкуємося чи любимо – Господь завжди поруч. Бог у книзі Приповістей – це не тільки Бог релігійної людини: чи то священика, чи то рядового члена Церкви. Благочестя тут одягнене в робочий одяг.

Книга Приповістей розповідає, що означає божитися Бога (Прип. 1:7; 31:30) не тільки в церкві, а й коли ми займаємося повсякденними справами, оскільки наше життя говорить

голосніше за наш проповіді, молитви і навіть жертви (Прип. 28:9; 15:8).

Згідно з книгою Приповістей, «мудрість» виявляється, коли людина пізнає Господа «на всіх дорогах своїх» (Прип. 3:6), тобто бути мудрим – означає жити у вірі й послуху, бути людяним у присутності Бога-Творця.

З книги Приповістей ми дізнаємося, як бути мудрим в конкретних життєвих ситуаціях. Книга відповідає на безліч запитань: «Чого і як я маю навчати своїх дітей?», «Як я можу бути щасливим та успішним?», «Чому в мене виникають фінансові проблеми?», «Як мені отримати підвищення по службі?», «Як я можу протистояти пожадливостям?», «Як мені впоратися з гнівом або приборкати свій язик?»

Мудрість – це не просто інтелектуальна категорія. Навпаки, людина, вплевнена у своїх розумових здібностях, має більше шансів виявитися нерозумною, адже навіть найрозумніша людина знає не дуже багато. Можна вважати себе мудрецем і тому більше не відчувати необхідності в пізнанні нового. Натомість передумовою мудрості є покірність та усвідомлення своєї потреби, а потім прохання про мудрість.

Книга Приповістей – глибока і багата. Вона торкається багатьох тем. Враховуючи обмежений формат видання, нам довелося обирати, які матеріали взяти для вивчення. Ми не можемо охопити все, але те, що увійшло до цього посібника, справді гідне нашого ретельного молитовного дослідження.

Жак Б. Дукан викладає єврейську мову і екзегезу Старого Завіту. Він також є директором Інституту юдейсько-християнських досліджень в університеті Ендрюса. Громадянин Франції (народився в Алжирі), Жак Дукан отримав докторський ступінь у галузі єврейської мови в Страсбурзькому університеті та ступінь доктора богослов'я в університеті Ендрюса.

ГОЛОС МУДРОСТІ

Біблійні тексти для дослідження: Прип. 1-3; Бут. 1:1; Вих. 19:16; 20:20; Прип. 11:30; 13:12; 15:4.

Пам'ятний текст: *«Страх Господній – початок премудрости, – нерозумні позорджують мудрістю та навчуванням» (Прип. 1:7).*

Від часів Едему корінь людської трагедії криється в неправильному виборі. «Людина втратила все, бо вирішила послухатися радше неправдомовця, ніж Того, Хто є Істина, у Кого єдиного – розуміння. Унаслідок змішання зла і добра її розум збентежився» (Е. Уайт. Виховання та освіта, с. 25).

Книга Приповістей допомагає нам зробити правильний вибір – іти за Богом, а не за ошуканцем. Розмовляючи зі своєю дитиною, батько чи мати не тільки застерігають її від неправильного вибору, а й спонукають прийняти правильне рішення. Це надзвичайно важливо, оскільки від наших рішень, без перебільшення, залежить наше життя.

Перші три розділи книги Приповістей ілюструють цей метод виховання. Пояснивши спочатку мету книги: «Пізнати премудрість» (Прип. 1:2), а потім визначивши основну ідею книги: «Страх Господній – початок премудрості» (Прип. 1:7, пор. з 9:10), автор усебічно розгортає цю ідею, то застерігаючи нас не вірити нерозумним, то переконуючи відповідати на заклик небесної мудрості.

ПОЧАТОК ПРЕМУДРОСТІ

Підзаголовок «Приповісті Соломона, сина Давидового» (Прип 1:1) встановлює зв'язок між уривком Прип. 1:1-6 та 1 Цар. 3:5-14. У книзі Царів (як і в книзі Приповістей) Соломон представлений як син, котрий шукає мудрості в Бога. Обидві книги називають Соломона «син Давидів», і в обох текстах використовується єдина загальна термінологія: «розум (розуміти)», «мудрість», «суд». Ці паралелі не лише підтверджують, що Соломон був одним з укладачів книги, а й свідчать, що книга Приповістей розглядає важливе для людини питання про пошук Божественної мудрості.

Прочитайте Прип. 1:7. Що таке премудрість? Що таке «страх Господній»? Як ці два поняття співвідносяться одне з одним?

У цьому тексті «премудрість» визначається як релігійний досвід. Вона пов'язана зі страхом Господнім. Ця важлива концепція єврейської релігії є ключем до розуміння книги Приповістей. Вона не лише неодноразово згадується, але й складає основу всієї книги (Прип. 1:7; 31:30).

Страх Господній не має нічого спільного із забобним або дитячим страхом через Божественне покарання. Його слід розуміти як гостре усвідомлення особистої присутності Бога завжди і скрізь. Страх Господній характеризував реакцію людей на Божественне об'явлення на горі Сінай (Вих. 19:16; 20:20), ним же пояснюється їхня обіцянка бути вірними та любити Бога у відповідь на Його заповіт з ними (П. Зак. 10:12).

Іншими словами, боятися Бога – значить бути вірним Йому і любити Його.

Вислів «Страх Господній – початок премудрості» означає, що мудрість походить із цього «страху». Єврейське слово «початок» (*reshit*) указує на перше слово, з якого починається історія творіння (Бут. 1:1). Отже, перший урок мудрості полягає в розумінні того, що Бог – наш Творець, Котрий дає нам життя й дихання, Він завжди з нами і є Богом любові, справедливості та викуплення (Івана 3:16; Псал. 89:15; Євр. 9:12).

Біблія навчає нас любити Бога і боятися Його. Як ці два поняття виявляються у ваших особистих відносинах із Богом?

Понеділок

29 грудня

СПРАВЖНЄ ВИХОВАННЯ

Прочитайте Прип. 1:8–10. Які два протилежні методи «виховання» описані в текстах? У чому полягає основна вістка текстів не лише для батьків, а й для кожної богобоязливої людини?

Виховання — це передусім справа сімейна. Справжнє виховання діти отримують насамперед від батьків. У цих текстах виховання названо «напученням» і навіть «законом» (у Синодальному перекладі — «завітом»). Єврейське слово «закон» — «*тогаһ*» — означає «напряма». Батьки повинні вказувати своїм дітям правильний напрям. Інший же метод «виховання» не визначений і не має назви. Він просто згадується як голос грішників, котрий веде в неправильному напрямку.

Крім того, слова «мій сину» (які не слід сприймати як звертання виключно до хлопчиків або юнаків) повторюються багато разів, підкреслюючи батьківське повчання. Особа кожного з батьків — «батька свого», «матері своєї» — чітко зазначена в однині й особисто залучена до процесу виховання, тоді як представники іншого табору — це група безіменних «грішників».

«У Своїй мудрості Господь постановив, щоб сім'я була найважливішим засобом виховання. Виховання дитини починається в родині. Це її перша школа. Тут за допомогою батьків — перших наставників — дитина засвоює уроки, якими керуватиметься впродовж усього життя... Виховний вплив сім'ї — це вирішальна сила на добро, або на зло... Дитину, не виховану належним чином у сім'ї, виховає сатана за допомогою власних методів» (Е. Уайт. Християнська родина, с. 182).

Найкращий аргумент на користь сімейного виховання — це його результати. Їх видно в рисах характеру, які подібні до прикрас на голові та шії. У близькосхідній культурі дорожочинні намиста і браслети як особливий спадок передавалися

від батьків до дітей. Однак виховання має більше значення, ніж матеріальні багатства. Час, проведений з нашими дітьми, матиме для них значно більше значення, ніж час, який ми присвячуємо своїй роботі. Крім того, згадка шії та голови, тобто обличчя людини, припускає, що виховання формує особистість людини. А на стежках нерозумних або грішників згадуються тільки ноги (Прип. 1:15), немовби норавливий син втратив свою ідентичність.

Як ми можемо навчитися протистояти спокусам, з якими стикаємося на своєму шляху під впливом культури, суспільства, друзів і навіть сім'ї?

Вівторок

30 грудня

ГОЛОС МУДРОСТІ

Прочитайте Прип. 1:20, 21. Яким чином тут представлена мудрість? Що про неї сказано?

У той час як грішники «чагують» і «засідають» (Прип. 1:11, 18), «кличе мудрість на вулиці» (Прип. 1:20), «на шумливих місцях проповідує» (Прип. 1:21) і «каже слова свої» (Прип. 1:21). Тут мудрість персоналізована (тобто представлена в людському образі), вона пропонує щось чоловікам і жінкам на вулиці. Її пропозиція адресована всім мешканцям. У гаслявому ворожому середовищі, серед величезної кількості товарів і продавців, голос мудрості має бути гучним, інакше його не почують серед безлічі інших голосів.

Прочитайте Прип. 1:22–32. До чого призводить відкидання мудрості?

Причина, через яку люди відкидають мудрість, не має нічого спільного із самою мудрістю, натомість пов'язана з характером тих, хто її відкидає. Вони зображені зарозумілими й не здатними сприймати докори (Прип. 1:25; пор. Прип. 1:30), ніби знають більше за інших. Вони вважають, що мудрість потрібна лише простим та наївним. Проте саме ті, хто відкидає мудрість, — прості та наївні; вони — нерозумні, бо «науку зненавиділи» (Прип 1:22; пор. Прип. 1:29).

Люди, котрі відкидають мудрість, пожнуть відповідні плоди. Відмовившись обрати страх Господній, вони повинні будуть задовольнитися своїм вибором: «І тому хай їдять вони з плоду дороги своєї» (Прип. 1:31). Відкидаючи мудрість, яка сходить згори, ми решті-решт залишаємося з вигадкою і неправдою, сфабрикованою нами для себе або іншими для нас, котру ми з готовністю приймаємо. Так ми замінюємо Бога ідолами. За іронією, люди, які зневажають релігію та висміюють тих, кого вони називають простими й наївними, часто самі по-своєму забобонні. Вони надають значення найбільш скороминущим і марним речам, які ніколи не зможуть задовольнити основні потреби серця.

Прочитайте Прип. 1:33. Враховуючи контекст попередніх віршів, які обітниця й надія містяться тут для нас? Як ця обітниця виконується у вашому житті?

Середа

31 грудня

ПЕРЕВАГА МУДРОСТІ

Прочитайте Прип. 2:1-5. За яких умов можна зрозуміти «страх Господній»? Які рішення нам необхідно прийняти у зв'язку із цим?

Тричі слово «якщо» підводить нас до міркувань, визначаючи три послідовні стадії виховання. Перше «якщо» позначає пасивну стадію слухання, спонукає бути сприйнятливим та уважним до слів мудрості (Прип. 2:1, 2). Друге «якщо» пов'язане з активним відгуком, який полягає в тому, щоб шукати знання і просити мудрості (Прип. 2:3). Третє «якщо» свідчить про зацікавленість і пошук мудрості, так ніби людина шукає «скарб» (Прип. 2:4).

Прочитайте Прип. 2:6-9. Які умови необхідні для розуміння праведності? У чому полягає відповідальність Бога в здобутті нами мудрості?

Зверніть увагу, що фраза «Господь дає...» в 6-му тексті — це відповідь на фразу «знайдеш ти Богопізнання» в 5-му тексті. Мудрість, як і спасіння, — дар від Бога. Перший уривок опи-

сує процес, який відбувається з людиною, другий — діяльність Бога: Він дає мудрість, Він зберігає мудрість, Він охороняє й оберігає дорогу мудрих.

Прочитайте Прип. 2:10-22. Що відбувається, коли мудрість, нарешті, оселяється в серці?

Фраза «бо мудрість увійде до серця твого» вказує на остаточний етап перетворення. Ми не тільки матимемо пізнання Господа, але воно буде ще й приємним для наших душ (Прип. 2:10). Ми також будемо захищені від злої дороги (Прип. 2:12), від зваби злом (Прип. 2:16) і ходитимемо стежками справедливих (Прип. 2:20).

Прочитайте Прип. 2:13, 17. У чому полягає перший крок на дорозі темряви і до чого він призводить?

Хоч ми є грішниками, нам не обов'язково чинити зло. Ті, хто прямує шляхом нечестя, очевидно, спочатку залишили до рогу правди. У такому разі безбожність передусім слід розуміти як відсутність вірності. Гріх зароджується непомітно і невинно, але незабаром грішник уже не тільки поводить нечесливо, а й отримує від цього задоволення.

Якщо вам подобається робити зло (або, що ще гірше, якщо ви навіть не вважаєте це злом), що цей факт відкриває про вас самих?

Четвер

1 січня

НЕ ЗАБУДЬ!

Прочитайте Прип. 3:7. Чому небезпечно бути мудрим у власних очах?

Якщо людина вважає себе мудрою, це приводить її до ілюзії, що мудрим можна бути без Бога. Це безнадійна ситуація. «Більше довіра глупцеві, ніж їй» (Прип. 26:12). Знову мудрість зображена як релігійний обов'язок. Бути мудрим означає пам'ятати Божі заповіді (Прип. 3:1), виявляти

«милість та правду» (Прип. 3:3) та «надіятися на Господа» (Прип. 3:5). Мудрість передбачає близькі стосунки з Богом. Зверніть увагу на багаторазове згадування серця (Прип. 3:1, 3, 5) – місця, де народжується наш особистий відгук на дії Бога. (Серце вже згадувалося в Прип. 2:10 як місце, куди має увійти мудрість).

Прочитайте Прип. 3:13–18. Яка винагорода приходить з даром мудрості?

Мудрість асоціюється з життям і здоров'ям (Прип. 3:2, 8, 16, 18, 22). Один з образів, який найбільше спонукає до роздумів, – це «дерево життя» (Прип. 3:18) – обітниця, яка повторюється в книзі кілька разів (Прип. 11:30, 13:12, 15:4). Ця метафора вказує на Едемський сад. Дана обітниця не означає, що придбання мудрості забезпечить вічне життя. Ідея в тому, що якість життя з Богом, яким насолоджувалися наші прабатьки в Едемі, певною мірою може бути відновлена. Живучи з Богом, ми отримуємо деяке уявлення про Едем; більше того, ми навчаємося вірити в обітницю відновлення цього втраченого Царства (див. Дан. 7:18).

Прочитайте Прип. 3:19, 20. Чому мудрість така необхідна?

Несподівана згадка історії творіння може здатися недо речною в цьому контексті. Однак використання мудрості під час творіння посилює аргумент 18-го тексту, який пов'язує мудрість із деревом життя. Якщо Бог використовував мудрість, щоб створити небеса і землю, тоді мудрість – не тривіальне питання. Масштаби мудрості – космічні, вони виходять за межі нашого земного існування. Мудрість також пов'язана з нашим вічним життям. Саме такий урок слід отримати читачеві з обітниці про дерево життя, яке нагадує про Едемський сад. Ця перспектива також міститься в обітниці, якою завершується наш уривок: «Мудрі славу випадковують» (Прип. 3:35).

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ВИВЧЕННЯ:

Прочитайте розділ «Схований скарб» (с. 111–114) із книги Е. Уайт «Наочні уроки Христа»; розділ «Благословення в сім'ї» (с. 334) із книги «Вісті для молоді»; розділ «Вивчення фізіології» (с. 198, 199) із книги «Виховання»; коментар Е. Уайт (с. 1156) із книги «Біблійний коментар АСД», т. 3.

«Молодь має розуміти глибоку істину, котра лежить в основі біблійного твердження, що в Бога “джерело життя” (Псал. 36:10). Він не тільки Творець усього, а й життя для всього живого. Саме Його життя ми отримуємо в сонячному світлі, чистому свіжому повітрі, їжі, що збудовує наші тіла та підтримує нашу силу. Завдяки Його життю ми існуємо кожну годину, кожну хвилину. Усі Його дари, якщо вони не спотворені гріхом, провадять до життя, здоров'я, радості» (Е. Уайт. Виховання та освіта, с. 199).

«У багатьох склалося враження, що відданість Богові не сумісна з міцним здоров'ям, радістю і щастям у відносинах з людьми. Але ті, хто ходить шляхом мудрості та святості, виявляють, що “побожність на все корисна, бо має обітницю як теперішнього життя, так і майбутнього”. Вони вміють радіти справжнім задоволенням життя» (Коментар Е. Уайт, Біблійний коментар АСД, т. 3, с. 1156).

Питання для обговорення:

1. Чим відрізняється мудрість від знання? Як можна володіти великими знаннями і при цьому не мати мудрості? Згадайте знайомих вам людей, яких, незважаючи на їхні знання й інтелект, не можна назвати мудрими.

2. Детально зупиніться на питанні про «страх Божий». Якщо «в страху немає любові» (1 Івана 4:18), як можна боятися Господа і при цьому любити Його? Як узгодити уявне протиріччя між справедливостю та любов'ю в понятті «страх Господній»?

3. Чому так небезпечно бути «мудрим у своїх очах», особливо якщо врахувати, наскільки розбещене людське серце і як легко ми даємо логічне пояснення майже всякій поведінці, котру хочемо виправдати? Подумайте про тих, хто знаходить раціональне пояснення огидній поведінці. Як ми можемо бути впевнені, що не чинимо так само?

ВІД ХАМПТЮЛПСА ДО АЛЕКНЕДЖІКА

У 1930-х роках життя в містечку Хамптьюлпс на заході штату Вашингтон було нелегким. Розташоване на річці Хамптьюлпс, на півострові Олімпік, місто бачило кращі часи, як і рибалки, що важкою працею заробляли собі на життя.

Сім'ї Муді стало настільки важко жити в цьому місті, що члени родини вирішили поїхати за братом містера Муді на Аляску, де, як той говорив, було легше рибалити, а отже, заробити більше грошей. Сім'я із шести осіб збрала свої речі й вирушила до канадського кордону, а звідти через Британську Колумбію та Юкон до міста Ділінгхем, Аляска. Від Ділінгхема вони попрямували вгору по річці Вуд і врешті-решт прибули на віддалені береги озера Алекнеджік. Під час цієї подорожі члени родини подолали понад 4 000 кілометрів.

Незважаючи на те, що «алекнеджік» — юпське слово, яке означає «неправильний шлях додому», сім'я Муді знайшла біля озера хороше місце; там вони побудували маленьку хатину з колод. Батько зі своїм старшим сином на великих рибальських човнах пливли до Брістольської затоки, адже там водиться найбільше у світі червоного лосося. У цей час місіс Муді доглядала вдома трьох молодших дітей.

На жаль, через декілька місяців у їхній сім'ї трапилося лихо. Коли батько зі старшим сином рибалили, їх понесло течією, і вони потонули, залишивши матір з двома синами та донькою.

Мати була глибоко віруючою людиною, вона продовжувала разом із дітьми поклонятися Богові, і щосуботи вони зустрічалися з братом містера Муді та його сім'єю. Протягом тижня місіс Муді вела сімейний рибальський бізнес. Їй допомагали молодші сини: Лояд, якому на той час уже виповнилося чотирнадцять років, і тринадцятирічний Роленд.

«Ми швидко росли, — згадує Роленд, — адже доводилося допомагати мамі та сестрі».

У Лояда та Роленда було зовсім мало часу на навчання в школі, адже вони ловили рибу на продаж, щоб сім'я могла вижити. На той час вони вже стали міцними юнаками, молодими хлопцями, які, незважаючи на свій вік, ще не закінчили навіть загальноосвітню школу. Щоранку Роленд, якому тоді було близько двадцяти років, розпалював вогонь у великій печі, щоб обігрівати школу.

Юнак не лише топив піч і грівся біля вогню, але й навчався. А наприкінці навчального року він і молода красива вчителька школи міс Джекі одружилися й поселилися в будинку біля озера Алекнеджік.

ВІД ВУХ ДО НІГ

Біблійні тексти для дослідження: Прип. 4; 1 Цар. 3:9; Матв. 13:44; Прип. 5; 1 Кор. 10:13; Прип. 6:1–19.

Пам'ятний текст: *«Стежку ніг своїх вирійняй, і стануть міцні всі дороги твої: не вступайся ні вправо, ні вліво, — усунь свою ногу від зла!» (Прип. 4:26, 27).*

Наукові дослідження свідчать, що здатність чути впливає на ходу і навіть наша рівновага залежить від того, наскільки добре ми чуємо. Тому виховання або повчання, тобто те, що ми чуємо, справляє вирішальний вплив на те, як ми живемо. «Початок премудрости — мудрість здобудь», — стверджує Прип. 4:7.

Та якими б гарними не були настанови, учень має бути уважним. Не без деякої іронії один давньоєгипетський учитель зауважив, що «вухо хлопчика на його спині: він слухає, коли його б'ють» (у єгипетському мистецтві учнів часто зображували з великими вухами на спині).

Недостатньо просто знати про те, що добре, а що погано; нам необхідно навчитися вибирати те, що правильно, і не помилятися. Навчання мудрості складається зі слухання належних вказівок і виконання того, що ми дізналися, аби не опинитися на хибному шляху.

ПОСЛУХАЙТЕ!

Прочитайте Прип. 4. Яка практична істина міститься в розділі і як ми можемо застосувати її в нашому житті, прагнучи зберегти вірність Богові?

«Слухання» — перший крок у процесі виховання й освіти. У єврейському мисленні осередок мудрості або розуму розташований не в мозку, а у вухах. Це означає, що перш ніж ми зможемо осмислити або вирішити проблему, нам спочатку потрібно почути її. А це значить, що нам необхідно слухати. Коли Соломон просив про мудрість, він конкретно просив дати йому «серце, яке чує» (1 Цар 3:9, дослівний переклад).

Отож, перша дія мудрості — «слухати», це передбачає, що мудрість походить із зовнішнього джерела (у даному разі — від батьків). Ми не можемо знайти мудрість самі. Ідея про те, що людина може «зробити себе сама», — неможлива в контексті біблійної мудрості. Мудрість — це передусім те, що ми отримуємо, а не те, що формуємо за допомогою власних умінь або відкриваємо завдяки блискучому інтелекту. Здатність «слухати» (єврейською — «докладати своє серце») передбачає участь серця. У такому разі пошук мудрості — не просто холодна безстороння дія. Серце, яке є ядром особистості та (в єврейському мисленні) місцем зародження емоцій, бере участь у пошуку мудрості.

Прочитайте Матв. 13:44 і Єрем. 29:13. Який зв'язок ви можете знайти між цими текстами і пошуком мудрості, про який ідеться в Прип. 4?

Емоції — одна з трьох базисних складових особистості (разом з розумом і волею). Тому ми не можемо і не повинні ігнорувати їх у наших відносинах з Богом. Як ми можемо усвідомити належне місце та значення емоцій у нашому духовному житті? Згадайте випадки, коли ваші емоції підказали вам правильне рішення (а також ситуації, коли

вони штовхнули вас на хибний шлях). Чого ви навчилися і в тому, і в іншому випадку?

Понеділок

5 СІЧНЯ

ЗАХИЩАЙ СВОЮ СІМ'Ю

Щойно ми вирішимо ходити дорогою мудрості, як нам знадобиться велика обережність, оскільки на цій дорозі нас чекають муть перешкоди (див. 1 Петра 5:8). Одна з найбільших небезпек, які нас підстерігають, стосується наших близьких – найбільш дорогоцінної, уразливої та глибинної складової нашого життя.

Прочитайте Прип. 5. Яких небезпек ми повинні остерігатися?

Перша небезпека криється в нас самих: усе починається з наших власних слів. Нам слід стежити за своєю мовою і робити все можливе, аби наші слова не передавали недоречні або неоднозначні послання. Слова, які виходять з наших уст, мають відповідати нашим знанням та відображати наші духовні переконання.

Друга небезпека походить від іншої жінки або іншого чоловіка (хоч текст говорить про небезпеку, яку уособлює «блудниця», цей вислів слід розглядати в широкому значенні: спокуса може походити як від жінки, так і від чоловіка), які втручаються в сім'ю. І той, і інша можуть спокусити дружину або чоловіка порушити шлюбну обітницю. А хто не бачив прикладів того, наскільки руйнівний цей гріх?

Згідно з текстом, найкращий спосіб пропистояти цим спокусам, які часто починаються з припадних слів, – прислухатися до слів мудрості. Слухаючи та підкоряючись натхненним вказівкам, ми залишимося зосередженими на головному і в такий спосіб будемо захищені від перелюбу або будь-якої іншої спокуси, що трапляється на нашому шляху.

Звичайно, нам не лише слід уникати перелюбу, ми не повинні навіть близько підходити до тих місць, де живе «блудниця» (Прип. 5:3); нам не слід наближатися до її дверей (Прип. 5:8).

Врешті-решт, найкращий захист проти спокуси перелюбу – любити власну «жінку [або чоловіка] твоїх юних літ» (Прип. 5:18). Автор книги Еклезіяста повторює цю пораду: «Заживай життя з жінкою, яку ти кохаєш, по всі дні марноти твоєї, що Бог дав для тебе під сонцем на всі дні марноти твоєї» (Екл. 9:9). Будьте вдячні за те, що маєте, і тоді вам не доведеться шукати чогось в іншому місці.

Прочитайте 1 Кор. 10:13. Маючи таку обітницю, які рішучі практичні кроки вам потрібно зробити просто зараз, аби захистити себе від пристрастей, котрі можуть вирувати у вас?

Вівторок

6 СІЧНЯ

ЗАХИЩАЙТЕ СВОЮ ДРУЖБУ

Хтось одного разу сказав: «Господи, захисти мене від моїх друзів, а про ворогів я подбаю сам». Книга Приповістей порушує питання вразливості людей у дружбі; вона дає поради про те, як зберегти друзів, а також як у разі потреби захистити себе від них. Єврейське слово «друг» також означає «сусід» або «близький» – той, хто поруч з нами, хто вже став чи може стати другом. Біблійна мудрість цінує людські стосунки, закликає дбати про них і поважати їх.

Прочитайте Прип. 6:1–5. На яку проблему вказує Соломон та яким може бути рішення? Який важливий духовний принцип містять тексти?

Хоч Тора закликає людей допомагати бідним і позичати їм гроші без нарахування відсотків (Вих. 22:24), мудрість застерігає нас від необачної фінансової підтримки друга, котрий має борги. Обов'язок чинити добро не включає обов'язку діяти справедливо (Вих. 23:2, 3). Хоч ми маємо бути щедрими, коли можемо, але також повинні бути мудрими і робити все можливе, щоб наша благодійність не призвела до ще більших проблем (Прип. 22:27).

Отже, книга Приповістей дає нам мудру пораду. Перше застереження стосується наших слів. Як важливо, аби ми

тверезо оцінювали ситуацію і, перш ніж щось обіцяти, переконалися, що спроможні допомогти другові. Справді, тепло наших взаємовідносин або емоційний порив можуть змусити нас дати обіцянку, а пізніше ми пожалкуємо про це.

Незалежно від того, наскільки добрі наші наміри, важливо думати, перш ніж діяти, і не зв'язувати себе обіцянками, яких ми не зможемо виконати. А якщо потрапимо в скрутне становище, ми повинні зробити все можливе, щоб виправити ситуацію, зокрема упокорити себе, визнати свою помилку і попросити пробачення.

Як узгодити наше прагнення носити тягарі один одного (Гал. 6:2) з повчанням, даним у цій притчі?

Середа

7 СІЧНЯ

ЗАХИЩАЙ СВОЮ ПРАЦЮ

Прочитайте Прип. 6:6-8. Чого можна навчитися від мурашки?

Мало того, що мурашки важко працюють (навіть важче, ніж люди, якщо порівняти вантаж, який вони здатні нести, з вантажем, який може нести людина пропорційно своїй вазі), вони працюють самостійно і не потребують начальника. Основний мотив їхньої важкої праці – турбота про майбутнє. Вони «очікують» настання тяжких часів (зими) і готуються до них. Так, мураха навчає нас думати про майбутнє, коли ми складаємо плани або беремо участь у якійсь діяльності. «Це запитання вимагає уваги з боку кожного батька, кожного вчителя, кожного учня – кожної людини, молоді чи старшої. Жоден діловий проєкт чи план життя не може бути правильним, якщо охоплює тільки короткі роки теперішнього життя і не бере до уваги нескінченне майбутнє» (Е. Уайт. Виховання та освіта, с. 143).

Прочитайте Прип. 6:9-11. Чого можна навчитися від ледачого?

Це ледачому є чого повчитися від мурашки, а не навпаки: «Іди до мурашки, ліноху, поглянь на її дороги – й помудрій» (Прип. 6:6). У той час як мурахи успішно працюють під час збору врожаю, ледарі сидять склавши руки – це символ неробства. Мурахи перевершують самих себе, пересуваючи вантаж, більші за їхню вагу, і готуються до майбутнього; а ледарі живуть сьогоднішнім і зайняті тільки собою.

Хоч лінь і неробство засуджуються в книзі Приповістей, ми повинні також пам'ятати, що життя складається не тільки з праці і заробляння грошей. Як субота, представлена в контексті робочого тижня, допомагає нам знайти правильний баланс?

Четвер

8 СІЧНЯ

ЗАХИЩАЙ СЕБЕ

Після переліку конкретних злих діл, які загрожують трьом сферам життя – нашій родині, нашим соціальним контактам і нашій праці, – книга Приповістей змальовує нечестивих. Це сатира, сповнена іронії та гострих психологічних спостережень. Два уривки (Прип. 6:12-15 і 16-19) паралельні, мають однаковий віршований ритм та описують відповідні одна одній дії. Зображено внутрішній світ нечестивої людини, який зароджується в думках її серця та виявляється в зовнішніх діях.

Прочитайте Прип. 6:14, 18 і Матв. 15:19. Яку важливу ідею передають тексти?

«Якщо поринаєте в порожні мрії, дозволяючи, щоб розум зосереджувався на нечистих і непристойних темах, то певною мірою на вас лежить вина перед Богом, ніби ви здійснили їх насправді» (Е. Уайт. Християнська родина, с. 334).

Які застереження дано в Прип. 6:12-19?

Використані тут образи сповнені іронії. Безбожний у своїх дорогах наслідує ледачого. Здається, що їхні характери відрі-

няються, проте вони несуть один і той самий урок. Обидва залишаються без змін. Жоден з них не зацікавлений у чийсь настановах. Обидва керуються власною мудрістю і нахилами. Ледачі сплять: ані їхні вуха, ані ноги не функціонують; у нечестивих діють тільки ноги і роти, але не вуха. Результат той самий: обидва наближаються до загибелі.

Зло діє у двох напрямках: воно завдає шкоди не лише тій людині, проти якої коїться злочин, а й самому злочинцеві. Брехуни врешті-решт починають вірити власній брехні. Слід також зазначити, що кінцевий результат неправедності — ворожнеча і конфлікти, здатні вплинути на суспільство в цілому. Справді, наслідки гріха рідко (якщо взагалі коли-небудь) об'єднуються самими грішниками. Вони впливають і на інших людей, несучи їм зло.

Як гріхи інших людей вплинули на ваше життя? Які уроки ви можете почерпнути із цього? Наскільки обережними вам слід бути, щоб ваші вчинки не нашкодили іншим?

П'ятниця

9 січня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ВИВЧЕННЯ:

Прочитайте з книги Е. Уайт «Християнська родина» розділ «Моральні норми» (с. 326–339); із книги «Служіння зцілення» розділ «У контакті з іншими» (с. 489–491); із книги «Виховання» розділ «Інші наочні уроки» (с. 117–120).

«Дослідника Біблії необхідно навчити приступати до неї в учнівському дусі. Ми повинні досліджувати її сторінки не задля доказів на підтвердження власних думок, натомість для того, аби знати, що говорить Бог..»

Однією з головних причин розумової неспроможності та моральної слабкості є те, що розум не зосереджується на достойних цілях... За наявності величезного постійного потоку друкованого матеріалу старші і молоді формують звичку поспішного поверхового читання, від чого розум втрачає свою здатність послідовно активно мислити» (Е. Уайт. Виховання та освіта, с. 189).

«Помешкання, які будують собі мурахи, демонструють вміння і наполегливість. За один раз мураха може перенести тільки одне зернятко, але завдяки ретельності й наполегливості вона здійснює чудеса.

Соломон указує на працьовитість мурахи, докоряючи тим, хто марнує свій час у неробстві або в заняттях, які руйнують душу й тіло. Мураха заготовляє на майбутнє; проте безліч наділених розумом людей не готуються до майбутнього безсмертного життя» (Е. Уайт. Поради батькам, учителям та учням, с. 190).

Питання для обговорення:

1. Ще раз подумайте про те, як ми можемо допомогти іншим, навіть ціною певної особистої жертви. У контексті проведеного уроку що ви можете сказати про такий вірш: «Більшої любові ніхто не має за ту, коли хто душу свою кладе за друзів своїх» (Івана 15:13)?

2. Які ще уроки зі світу природи ми можемо почерпнути, щоб застосувати у своєму житті? З огляду на те, що ми живемо в гріховному світі, чому ми повинні бути обережними щодо уроків, які отримуємо з природи?

3. Прочитайте про сім гидот у Прип. 6:16-19. Як ви думаєте, чому Бог вважає їх настільки згубними?

ТАБІР «ПОЛЯРИС» – ЗІРКА, ЯКА ВКАЗУЄ ШЛЯХ МАНДРІВНИКАМ

Після весілля Роленд з Джекі почали думати, що вони можуть зробити для того, аби донести Євангеліє населенню Аляски. Вони вирішили побудувати біля озера місіонерську школу адвентистів сьомого дня. Там навчалися діти з 1-го по 8-ий класи. Учні та батьки були настільки задоволені цією школою, що діти приїжджали з далеких місць, таких як місто Ном, щоб навчатися в цій школі. Для того щоб розмістити всіх учнів, довелося побудувати два гуртожитки. Крім того, сім'я Муді організувала першу адвентистську громаду в Алекнеджіці та побудувала там перший Дім молитви.

Кількість учнів зростала, тому Роленд і Джекі через деякий час відкрили табір. «У нас не було ні матеріалів, ні місця, де діти могли б займатися, – згадує Роленд. – Однак їм сподобалася наша ідея, і вони назвали табір «Полярисом» – на честь полярної зірки, яка вказує шлях мандрівникам».

Роленд Муді купив декілька старих будівель у Крика Кеннері, який збанкрутував. Він доставив на баржі ці будівлі через Брістольську затоку до Алекнеджіка, а потім ще майже 20 км віз їх озером до табору «Полярис». Відтоді минуло вже понад шістьдесят років, але шоліта, приїжджаючи до табору, діти західної Аляски живуть у тих самих будиночках.

Упродовж багатьох десятиліть Роленд і Джекі із задоволенням приймали дітей і переправляли їх озером до табору «Полярис». Щороку останньої суботи церква Алекнеджіка готувала для місцевих дітей сюрприз: півторагодинну подорож на човні озером до табору «Полярис», де вони разом з вихованцями табору проводили особливу суботу. Після смерті Джекі

Роленд одружився з Беверлі, котра зберегла та примножила кращі традиції табору.

Багато років табір проводить особливі служіння для молоді західної Аляски. Більшість вихованців – з неблагополучних сімей, де насильство, убогість і алкоголізм – це норма. Вони часто говорять, що їдуть до цього табору тому, що відчувають тут любов і турботу.

Роленд і Беверлі вийшли на пенсію та переїхали до Велла-Велла, університету у Вашингтоні, але табір «Полярис» продовжує свою роботу. Ви можете взяти участь у служінні дітям західної Аляски, принісши пожертвування trinityadventistmission.org/resources.

Зустрітися з деякими дітьми табору та прочитати їхні досвіди ви зможете на сайті: www.adventistmission.org/resources.

ПИТАННЯ ЖИТТЯ І СМЕРТІ

Біблійні тексти для дослідження: Матв. 5:21-30; Прип. 6:21; 7:3; Прип. 6:23; 7:2; 6:24; 6:30, 31; Прип. 7:26, 27.

Пам'ятний текст: *«Бо заповідь Божа – світільник, а наука – то світло, дорога ж життя – то навчальні картиння» (Прип. 6:23).*

Двоє братів залишилися вдома самі. Виходячи з дому, мама строго попередила їх не чіпати торта, який вона щойно спекла. Щоб надати вагомості своїм словам, вона додала, що інакше покарає їх.

Коли мати пішла, хлопчикам знадобилося лише кілька хвилин, аби вирішити, що торт вони все одно з'їдять. «Подумавеш – торт. Це ж не питання життя і смерті, – міркували вони. – Мама ж не вб'є нас, тож давай їсти!»

Однак для вчителя з книги Приповістей усе, про що він говорить, насправді є питанням життя і смерті. Його мова переконлива, місцями барвіста. Сам Ісус використовував дуже переконливі слова, коли йшлося про вічне життя і смерть (див. Матв. 5:21-30). І не дивно, адже наша остаточно доля, наша вічна доля (а що може бути важливіше за це?), залежить від рішень, які ми приймаємо тут і зараз. Тому нам слід серйозно поставитися до істин, переданих такими суворими словами.

ЗАКОН У НАШОМУ ЖИТТІ

Прочитайте Прип. 6:21 і 7:3. Як слід розуміти метафори про ставлення до закону, у яких згадуються різні частини тіла?

Як ми бачили в одному з попередніх уроків, «серце» в книзі Приповістей являє собою осередок емоцій і думок. Наказуючи нам прив'язати заповіді на своє серце (Прип. 6:21), учитель має на увазі, що ми завжди маємо бути в тісному зв'язку із Законом. Ані на мить не можна втрачати контакт із заповідями, оскільки через Закон пізнається гріх (Римл. 7:7). Учитель також наполягає, щоб заповіді були написані на скрижалях серця (Прип. 7:3), як і Декалог був написаний Богом на кам'яних скрижалях (Вих. 24:12).

Закон, записаний у серці, означає, що це не просто зовнішній набір певних правил. Законом мають бути просякнуті наші мотиви, наші таємні наміри, і таким чином Закон має стати частиною нашого внутрішнього «я». Це ще один вислів, котрий пояснює, як збувається в нашому житті обітниця апостола Павла «Христос у вас, надія слави» (Колос. 1:27).

Повісити заповіді на шії також означає, що ми повинні тримати їх поруч із собою. Люди в давнину вішали свої цінні речі на мотузку і носили на шії. Одна з функцій шії – забезпечити потрапляння повітря до легень у процесі дихання. У єврейській мові «шия» асоціюється зі словом «нефеш» («душа»), що означає «життя», і є похідним від слова, яке означає «горло» і «дихати».

Прив'язати заповіді на пальці означає привести закон у сферу дії. Учитель говорить про пальці як символ найбільш особистих, делікатних вчинків. Закон повинен впливати не тільки на наші життєво важливі рішення, а й на менш важливі (див. Луки 16:10).

Хоч призначення цих образів у Біблії мало чисто символічний характер, слід зазначити, що ці символи сприймалися

буквально в єврейській, християнській та мусульманській традиціях. Це чітко видно у використанні євреями тefілін (філактерій), які вони об'язують навколо голови та пальців християнами – хрестиків, котрі вони одягають на шию, мусульманами (і християнами) – чоток, якими оповиті їхні пальці.

Символи можуть бути корисні, але чому нам слід бути обережними, щоб не підмінити символом реалію, яку він представляє?

Понеділок

12 січня

СВІТЛО І ЖИТТЯ

Прочитайте Прип. 6:23. Як Закон пов'язаний зі «світлом»?

У Біблії Боже Слово та Божий Закон порівнюються зі світлом: «Для моєї ноги Твоє слово – світильник, то світло для стежки моєї» (Псал. 119:105). У єврейському мисленні існує зв'язок між ідеями «закону» і «світла». Подібно до того як лампа освітлює шлях, яким ми йдемо, Закон допомагає нам залишатися на правильному шляху; тобто, коли ми стоїмо перед моральним вибором, Закон допомагає нам зрозуміти, який вибір правильний, навіть якщо часом логіка або практичні міркування будуть спокушати нас знехтувати Законом.

Пригадайте приклади біблійних героїв, котрі зробили вибір чинити за Божим Законом, незважаючи на вагомні причини не робити цього? Чого ми можемо навчитися з їхнього послуху? У яких випадках їхнє рішення залишатися вірними могло здаватися неправильним, принаймні з людського погляду? Прочитайте Прип. 6:23 і 7:2. Як заповіді пов'язані з «життям»?

Від часів гріхопадіння надію на вічне життя людина знаходить не у виконанні Закону, а тільки через віру в Христа. Проте послух Закономі та принципам, які він представляє, продовжує відігравати центральну роль у житті віри (див.

Матв. 19:17; Об'явл. 14:12). Ми підкоряємося, оскільки, як сказав Господь Ізраїлеві кілька тисяч років тому: «Я – Господь, Бог ваш» (Левит 18:4). Божий Закон пов'язаний із «життям» просто тому, що Бог – джерело нашого життя. Цей принцип представляє істинну духовність: ми довіряємо Богові та Його обітницям щодо нашого теперішнього життя так само, як віримо в Його обітницю щодо життя вічного.

Ісус сказав: «Я – Світло для світу! Хто піде за Мною, той не ходитиме в темряві, але матиме Світло життя» (Івана 8:12). Як ця чудова обітниця виконалася або виконується у вашому житті з Господом?

Вівторок

13 січня

БОРОТЬБА ЗІ СПОКУСОЮ

Як ми побачили, автор Прип. 6:23 під впливом Святого Духа безпосередньо пов'язує світло і життя з Божим Законом. У наступному тексті він наводить переконливий приклад того, як Закон, будучи світлом і життям, може запропонувати нам надійний духовний захист.

Про що попереджає нас текст Прип. 6:24? Крім очевидного, яке ще не настільки явне застереження дано тут?

Коли віруюча людина зустрічається з випробуванням, найбільша спокуса полягає в тому, щоб знайти релігійну причину для виправдання погану беззаконня. Використовувати Бога, щоб обґрунтувати погану поведінку, – не тільки страшна форма богозневаги, такі дії приховують у собі найбільший обман. Зрештою, якщо людина вважає, що «Бог зі мною», як можна заперечити це? Таке може статися навіть у випадку перелобу. «Бог показав мені, що цей чоловік [ця жінка] – саме та людина, з якою я маю бути». Якщо людина широко вірить у це, хто або що може бути важливіше за те, що показав «Бог»?

Зверніть також увагу, що чоловіка спокушає не просто фізична краса жінки. Вона використовує мову, облесливі слова,

щоб заманити жертву у свою пастку. Як часто чоловіків і жінок вводили в ганебні ситуації тонкими спокусливими словами, іноді навіть оягненими в релігійні терміни? Автор книги Приповістей прагне застерегти нас від такого обману.

Закон – ідеальна протитотрута від «меду», який капає з «губ блудниць». Тільки повеління Закону та обов'язок послуху допоможуть нам встояти перед її оманливими словами, які можуть звучати так правильно і гарно. Справді, спокусниця вважатиме вас не тільки гарним, але мудрим і цікавим. У неї навіть можуть прокинутися духовні потреби, і, що ще більш небезпечно, «любов до Бога» може стати виправданням для гріха.

Тільки подумайте, як легко нас можуть перекопати (навіть під маскою віри) виправдати не лише перелюб, а й будь-які неправильні дії. Чому в такому разі абсолютна відданість Божому Заповіті є нашим єдиним надійним захистом навіть від нашого власного розуму та його хитрощів?

Середа

14 січня

«НЕ КРАДИ»

Відразу після застереження щодо перелюбу (Прип. 6:24-29) автор починає говорити про інший гріх – крадіжку (тексти 30, 31). Зв'язок між двома заповідями (про крадіжку та перелюб) показує, як непослух одній заповіді може позначитися на нашому ставленні до інших. Готовність іти на компроміс, вибирати, яким заповідям коритися, а яким ні, може бути більш небезпечною, ніж цілковита непокоря Законів. «Найміцніший бастион пороку в нашому світі – незаконне життя розпусного грішника або деградованого ізгоя суспільства, а життя, яке видається цнотливим, сповненим чеснот, благородства та гідним пошани, однак у якому присутній один гріх, котрий плекають, один порок, котрому потурають... Якщо людина має високі поняття про життя, істину і честь, проте свідомо порушує одну заповідь святого Божого Закону, вона перетворює свої шляхетні дари на спокусу до гріха» (Е. Уайт. Виховання та освіта, с. 150).

Прочитайте Прип. 6:30, 31. Що ці тексти повідомляють про те, як поводитися зневірена людина?

Бідність і злидні – це не виправдання для злодійства. Злодій винний, навіть якщо «голодує» (текст 30). Хоч голодного злодія не слід зневажати, він повинен усеміро відшкодувати вкрадене; це означає, що навіть у край важке становище не може виправдати гріха. З іншого боку, Біблія стверджує, що наш обов'язок – задовольняти потреби бідних, щоб їхнє становище не змушувало їх красти заради виживання (П. Зак. 15:7, 8).

Цікаво, що, перейшовши від теми перелюбу до крадіжки, автор знову повертається до питання перелюбу (Прип. 6:32-35). Ці два гріхи справді в чомусь схожі. В обох випадках людина незаконно привласнює собі те, що належить іншому. Однак принципова різниця між крадіжкою і перелюбом полягає в тому, що перший гріх небезпечний тільки втрагую речей, тоді як при другому відбувається щось значно більше. У деяких випадках збиток від крадіжки можна відшкодувати; у разі ж порушення подружньої вірності, особливо коли йдеться про сім'ї з дітьми, шкода може виявитися непоправною.

«Не чини перелюбу». Ця заповідь забороняє не лише аморальні вчинки, а й хтиві думки, бажання й усе інше, що може викликати їх... Христос, викладаючи людям глибокий зміст Божого Закону та його вимог, зазначив, що нечиста думка або погляд є таким же гріхом, як і переступ» (Е. Уайт. Патріархи і пророки, с. 308).

Четвер

15 січня

ЗАГРОЗА СМЕРТІ

Більшість людей не думають про смерть, коли грішать; у них на думці інше – негайне виконання бажання та задоволення, яке вони отримують від гріха. Усе це ускладнюється ще й тим, що популярна культура часто звеличує перелюб та інші беззаконня. На противагу цьому, книга Приповістей пропонує правильний погляд на гріх, таку ж думку повторив багато років потому апостол Павло: «Заплата за гріх – смерть» (Римл. 6:23).

Прочитайте Прип. 7:22, 23. Що робить перелюбника уразливим перед обличчям смерті?

Той, хто йде «за нею», – це людина, котра втратила свою індивідуальність і волю. Така людина більше не думає. Слово «раптом» свідчить про те, що вона не утруднює себе довгими роздумами. Вона порівнюється з волон, який «до зарізу проваджений», із псом, «що ведуть його на ланцюгу до ув'язнення», та з птахом, який «попішає до сітки». Ніхто з них не розуміє, що над їхнім життям нависла загроза.

Прочитайте Прип. 7:26, 27. Що робить аморальну жінку смертельно небезпечною?

Цілком можливо, що жінка тут символізує щось більше, ніж «просто» блудницю. Насправді вона уособлює «цінності», протилежні мудрості. Соломон використовує цю метафору, щоб застергти свого учня від будь-яких проявів зла. Ризик величезний, адже ця жінка не просто раниць, вона вбиває, а її сила така, що вона погубила навіть найсильніших чоловіків. Словом, інші, які були до вас та сильніші за вас, не змогли вийти в її руках. Універсальна мова цього уривку чітко показує, що біблійний автор говорить про людство загалом. (Єврейське слово «шеол» у тексті не має нічого спільного з «пеклом», як зазвичай вважають; воно означає місце, де зараз перебувають мертві, тобто могилу).

Отже, гріх, чи то перелюб, чи то інший злочин, призводить до повного знищення – стану, протилежного вічному життю, яке Бог пропонує усім через Ісуса Христа. Господь бажає, щоб усі ми прийняли цей дар.

Не дивно, що тут, як було сказано у вступі до уроку, використовуються суворі слова, адже ми маємо справу з питаннями життя і смерті.

Згадайте деяких «сильних» людей, котрі припустилися серйозного гріха. Чому це має змусити вас тремтіти за себе? Який ваш єдиний захист?

П'ЯТНИЦЯ

16 СІЧНЯ

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ВИВЧЕННЯ:

«Сатана пропонує людям царства світу цього, якщо тільки вони підкоряться його пануванню. Багато хто це робить і жертвує Небом. Краще померти, ніж згрішити; краще бідувати, ніж шахраювати; краще голодувати, ніж обманювати» (Е. Уайт. Свідчення для Церкви, т. 4, с. 495).

«Краще оберіть злидні, ганьбу, розлуку з друзями чи будь-які страждання, але не опоганюйте душу гріхом. Краще смерть, ніж безчестя і порушення Божого Закону – ось що має бути гаслом кожного християнина. Як люди, які вважали себе реформаторами і дорожать величчями, очищувальними істинами Божого Слова, ми повинні підняти прапор значно вище, ніж він майорить сьогодні» (Е. Уайт. Свідчення для Церкви, т. 5, с. 147).

Питання для обговорення:

1. Яким чином ми можемо серйозно ставитися до небезпеки гріха і при цьому не потрапити в пастку фанатизму? Як можна бути слухняними Божому Закону, не впадаючи в законництво?
2. Прочитайте Вихід 20:1-17. Як усі Десять Заповідей пов'язані одна з одною? Чому, відкрито порушуючи одну заповідь, ми, імовірно, порушуємо й інші заповіді? (Див. Якова 2:11). Які ви можете навести приклади того, що порушення однієї заповіді призвело до порушення інших?
3. Подумайте про те, як люди можуть використовувати релігію, щоб виправдати неправильні дії. Це не так складно зробити, особливо якщо вважати «любов» основним критерієм, що визначає добро і зло. Зрештою, подумайте про всі недостойні дії, що кояться під маскою «любові». Яким чином Закон продовжує захищати людей або від них самих, або від інших осіб, котрі інакше могли би ввести їх у гріх?
4. Розгляньте ще раз питання в кінці уроку за неділю, де йдеться про підміну реальності символами. Як це може відбуватися? Згадайте, наприклад, ідолопоклонство. Які традиції, що є символами духовних істин, люди можуть приймати за самі ці істини?

«ЦЕ НЕ ВІННІ ПУХ»

Паола народилася у тропічній країні Пуерто-Ріко, вона ніколи і не мріяла, що одного разу опиниться в самому серці Аляски. «Усе дуже просто, – говорить дівчина. – Це одне з тих місць, яке ви ніколи не відвідували лише тому, що воно занадто далеко від вас».

Однак коли група добровольців з Аляски приїхала до університету Велла-Велла, Вашингтон, шукаючи співробітників для літнього табору, Паола вирішила взяти участь у цьому служінні. Її взяли на роботу, і того літа в таборі «Полярис» вона стала рятувальником на озері Алекнеджік.

«Там було зовсім не так, як я очікувала, – зізнається Паола. – Я уявляла собі сніг та іглу (житло канадських ескімосів куполоподібної форми, складене зі снігових блоків, – прим. перекладача), але це місце потопало в пишній зелені!»

Окрім природної краси Аляски, на Паолу чекали й інші сюрпризи. Під час інструктажу персонал попередили, що до табору часто заходять ведмеді. «Нам пояснили, що ці ведмеді зовсім не схожі на Вінні Пуха, доброзичливого мультиплікаційного персонажа, – згадує Паола. – Однак, незважаючи на всі попередження, багато хто з нас не сприймав загрозу серйозно. Подумаєш, ведмідь!».

Одного разу дівчина помітила ведмеда, який наближався до табору. Бажаючи сфотографувати його, вона швидко схопила камеру й побігла до озера. Сфотографувавши звіра, вона обернулася й завмерла, не зробивши і кроку, – перед нею стояв ведмідь грізлі!

«Час зупинився, – згадує Паола. – Здавалося, затихли всі звуки. На допомогу я не розраховувала, адже всі були в буди-

ночках, ніхто мене не бачив. Ведмідь теж завмер. Непокіоїла тільки одна думка: “Це точно не Вінні Пух”!».

Принохавшись, грізлі повернув до сміттевого контейнера, а Паола кинулася до будиночка. «Іноді ти не знаєш, наскільки це небезпечно, доки не зустрінешся із цим», – говорить Паола.

Працюючи в таборі, вона змінила своє ставлення до багатьох речей. «Я зрозуміла, що вже час дорослішати. Тут живуть діти, і я повинна про них піклуватися».

Іноді Паолі було неспросто дотримуватися порядку й навчати дітей. «Коли виникали проблеми, я намагалася знайти спільну мову з дітьми, щоб вони не почували себе чужими або неповноцінними, допомагала їм зрозуміти, що вони повинні вгамувати свій гнів і навчитися спілкуватися з іншими».

«У тебе має бути певний авторитет, щоб діти знали, що існує порядок, але при цьому готові були звернутися до тебе, якщо в них виникають проблеми, особливо духовні. У таборі «Полярис» духовний аспект – це головне».

БОЖЕСТВЕННА МУДРІСТЬ

Біблійні тексти для дослідження: Прип. 8:1-21; Матв. 16:26; Прип. 8:22-31; Бут. 1:31; Прип. 8:32-36; Прип. 9:1-18.

Пам'ятний текст: «*Ісподь мене мав на початку Своєї дороги, перше чинів Своїх, спрвовіку*» (Прип. 8:22).

Ізнову книга Приповістей говорить про мудрість. Наведені в уроці тексти для дослідження свідчать, що мудрість — це істина. Істина, якою вона є в Богові — Джерелі й Основі будь-якої істини.

Такий акцент на «абсолютній» природі істини контрастує з деякими сучасними ідеями, особливо західними, котрі розглядають істину як поняття відносне, залежне від обставин і культури та різне в різних людей.

Проте таке розуміння не є біблійним. Моя істина повинна бути такою ж, як ваша, бо «істина» універсальна. Вона належить не комусь конкретно, а всьому людству в цілому, незалежно від того, визнає її все людство чи ні.

Цікаво, що знамените запитання Пилата до Ісуса: «А що таке істина?» (Івана 18:38) — виникло у відповідь на заяву Ісуса: «Кожний, хто від істини, слухає Мого голосу» (Івана 18:37). Істина — абсолютна істина — існує і навіть говорить з нами; для нас же важливо, чи будемо ми слухати її та коритися її настановам.

МУДРІСТЬ КЛИЧЕ

Прочитайте Прип. 8:1-21. Згідно із цими текстами, у чому цінність мудрості?

Мудрість настільки важлива, що має досягнути кожного. Бог створив усіх людей, а Христос помер за кожного з нас. Тому мудрість, пізнання Бога та запропонованого Ним спасіння призначені для кожної людини.

Зверніть увагу на слова, які використовуються для опису здатності мудрості говорити: «кличе», «подає свій голос», «голосно кличе», «голос», «відкриття моїх губ», «говорять уста», «слова уст» та ін. Як би ми не трактували ці метафори, зрозуміло, що мудрість необхідно передавати; тобто вона має бути почута всіма, хто слухатиме. Зрештою, як ми бачили минулого тижня, усе, що говорить мудрість, є питанням життя і смерті.

Вісім разів мудрість говорить про правдивість своїх слів. Цікаво, що в наведеному тут описі мудрості простежуються аналогії із зображенням Господа у П. Зак. 32:4. У цьому немає нічого дивного, адже Бог, як Творець усього створеного (див. Івана 1:1-3), — основа всієї істини.

Прочитайте Прип. 8:10, 11. Що ці тексти повідомляють про мудрість?

Як багато людей жили й досі живуть у невіданні, марності і темряві. Багато з них живуть без надії взагалі або з оманливими надіями. Це сумно, адже мудрість та істина такі чудові, сповнені надії, обітниць кращого життя зараз і впевненості у вічному житті на новому небі та новій землі — і все це завдяки жертві Ісуса. Усі багатства світу нічого не значать (див. Екл. 2:11-13) порівняно з пізнанням Бога.

Прочитайте Матв. 16:26 і запитайте себе: наскільки добре має життя відображає істину цих слів?

МУДРІСТЬ І ТВОРІННЯ

Прочитайте Прип. 8:22-31. Як мудрість пов'язана з творінням?

У наведених текстах мудрість таємничим чином пов'язана з Господом як Творцем. Цей поетичний уривок має багато спільних слів з історією творіння, описаною в розділах 1 і 2 книги Буття, і навіть відображає його літературну структуру, зосереджену навколо трьох основних елементів – неба, води і землі. Мета цієї аналогії – підкреслити первинну гідність мудрості: якщо Сам Бог використовував мудрість для створення світу, якщо мудрість є найдавнішим інструментом, старішим за сам Всесвіт і таким важливим для забезпечення його існування, ми тим більше повинні використовувати мудрість у всьому, що робимо в житті.

Тут також зроблено сильний акцент на Божественному походженні мудрості. Перше слово в цій поемі – «Господь», Ягве, про Якого сказано, що Він «мене» [мудрість] «мав». Єврейське слово *qanah*, перекладене як «мав» в українсько-му та синодальному перекладах, має конотацію (додатковий відтінок значення) «народження» імовірно, ніж «створення» (див. П. Зак. 32:6; Бут. 4:1). Наступне слово є технічним та асоціюється з історією творіння з книги Буття – «reshit» («на початку»); воно вживається в першому тексті книги Буття: «На початку Бог створив Небо та землю».

Однак слово «на початку» в Прип. 8:22 використовується дещо по-іншому, ніж у Бут. 1. У тексті Бут. 1:1 слово пов'язане з творінням, тоді як у Прип. 8:22 воно пов'язане із Самим Богом, з Його шляхами («derech»), тобто Його природою. Таким чином, мудрість є частиною природи Самого Бога.

Отже, мудрість присутня в часі ще до створення Всесвіту. Існування мудрості в той час, коли був тільки Бог, дає уявлення про давність мудрості – «спервовіку».

Таким чином, мудрість походить не від нас, а лише відкривається нам; ми пізнаємо мудрість, навчаємося мудрості;

ми не виробляємо її самі в собі. Безперечно, ходити в нашому власному світі – значить ходити в темряві. Нам сказано, що Ісус – «справжнє Світло, яке освічує кожну людину» (Івана 1:9). Кожна людина має потребу в цьому.

Вівторок

20 СІЧНЯ

РАДІСТЬ ПІД ЧАС ТВОРІННЯ

У книзі Буття 1 ми бачимо, що кожний крок творіння завершується одним і тим самим рефреном (повторенням): «І побачив Бог... що добре воно» (див. Бут. 1:4, 10, 12, 18, 21, 25, 31). Останній крок (текст 31) завершується ще більш піднесено: «І ого, – велими добре воно!» Єврейське слово «добре» містить ідею насолоди і передбачає взаємовідносини. Наприкінці творчого тижня Бог робить паузу, щоб повною мірою насолодитися своїм творінням (Бут. 2:1-3). Під час цієї паузи Він благословляє суботу. Таким чином поема з книги Приповістей завершується картиною, як мудрість насолоджується творінням.

Прочитайте Прип. 8:30, 31. Чому раділа мудрість?

Радість мудрості відображає Божу радість під час творіння. Ця радість виявляється не тільки щодня, на кожному етапі творіння, а й вінчає собою закінчення процесу творіння, коли творіння (життя на Землі) було завершено.

У тексті Прип. 8:31 ми знаходимо причину радості мудрості: «Радіючи на земнім крузі Його, а забава моя – із синами людськими!» Наприкінці творчого тижня, у суботу, Бог увійшов у відносини з людьми. Цей «відпочинок» Бога та Його радість після тижневої праці безпосередньо пов'язані з дотриманням суботи людством: «За прикладом Творця вона [людина] також може озирнутися на закінчену роботу з радістю, насолодою і почуттям задоволення. Так людина може тішитися не тільки творінням Бога, а й своїм відповідальним управлінням Божим творінням, а не експлуатацією його» (Герхард Ф. Хазел в Kenneth A. Strand, *The Sabbath in Scripture and History* (Review and Herald Publishing Association, 1982), с. 23).

Прочитайте Колос. 1:15-17; 2:3; Об'явл. 3:14; Івана 1:1-14. Що повідомляють ці тексти про роль Ісуса в самому творінні? Чому Його роль як Творця така важлива для розуміння нами Його ролі як нашого Викупителя?

Середа

21 січня

ЗАКЛИК МУДРОСТІ

Останні кілька текстів восьмого розділу книги Приповістей повертають нас до особистого аспекту – до практичного застосування того, що значить мати мудрість. Інтелектуальне знання про існування мудрості «спервовіку», про присутність мудрості під час створення світу, безумовно, важливе. Але в Біблії істина завжди в певний момент спускається до людського рівня, щоб впливати на наш відгук на все, дане нам в Ісусі.

Прочитайте Прип. 8:32-36. Яке життєво важливе послання міститься в текстах?

Єврейське слово, перекладене як «блаженний», означає «щасливий». У цьому уривку слово «блаженний» пов'язане з двома реченнями. Перше описує дію: «Блаженні, хто буде дороги мої стерегти!» (текст 32). Ті ж самі слова використовуються в Псал. 119:1, 2 щодо Закону: «Блаженні непорочні в дорозі, що ходять Законом Господнім! Блаженні, хто держить свідощтва Його...»

Друге речення описує ставлення: «Блаженна людина, яка мене слухає, щоб пильнувати при дверях моїх день у день, щоб одвірки мої берегти!» (текст 34). В обох випадках необхідна умова передбачає постійні зусилля. Не достатньо просто виявити правильний шлях – нам потрібно йти ним. Не достатньо просто почути Боже Слово – ми повинні щодня «пильнувати» його та виконувати те, що знаємо. Ось як говорив про це Ісус: «Справді блаженні ті, що слухають Боже слово і бережуть його!» (Луки 11:28).

«Чи існує справжнє щастя на шляху непослуху й порушення фізичних і моральних законів? Життя Христа вказує на справжнє джерело щастя і на те, як його можна досягнути...

Якщо люди бажать бути справді щасливими, вони повинні з радістю виконувати свій обов'язок, з вірністю ставитися до праці, дорученої їм, узгоджуючи свої серця й життя з досконалим Взірцем» (Е. Уайт. Моє життя сьогодні, с. 162).

Щастя може бути невловимим; чим більше ми прагнемо його, тим важче, здається, його досягнути. Чому вірність Богові, на відміну від прагнення щастя, має бути нашим основним пріоритетом? Крім того, що більш імовірно принесе щастя (і чому) – пошук самого щастя чи пошук передусім Царства Божого?

Четвер

22 січня

АБО... АБО

Керуючись закликком мудрості, натхненний автор дев'ятого розділу Приповістей наполегливо спонукає свою аудиторію зробити вибір між двома способами життя – мудрістю і нерозумністю. Перші й останні шість текстів (Прип. 9:1-6, 13-18) симетричні та показують контраст між протилежними таборами.

Порівняйте Прип. 9:1-6 та Прип. 9:13-18. У чому різниця між мудрістю та нерозумністю?

1. Мудрість дієва і бере участь у творінні: для опису її діяльності використовуються сім дієслів (тексти 1-3). Сім стовпів, які вона витесала (тексти 1-3), указують на сім днів творіння. Нерозумність, навпаки, сидить і нічого не робить; вона тільки створює видимість, що є кимось, а насправді «нерозумна і нічого не знає» (текст 13).

2. Хоч мудрість і нерозумність складають однакову аудиторію (зверніть увагу на схожість текстів 4 і 16), їхні пропозиції своїм слухачам істотно відрізняються. Мудрість запрошує своїх гостей їсти хліб та пити приготовлений нею напій (текст 5). Нерозумність нічого не може запропонувати їсти чи пити, вона тільки хвалиться вкраденим (текст 17).

3. Мудрість закликає нас відмовитися від нерозумності й жити. Нерозумність більш терпима, вона не вимагає, щоб ми

від чогось відмовлялися, але як наслідок нас очікує смерть. Люди, котрі керуються мудрістю, просуватимуться вперед, вони будуть «ходити дорогою розуму» (текст б). А ті, хто слухає не-розумність, будуть топтатися на місці й «не відати» (текст 18).

Прочитайте Прип. 9:7-9. Як мудра людина і зла людина реагують на настанови мудрості? Що робить мудру людину мудрішою за нечестивого?

Ключ до мудрості — покірність. Мудра людина здатна навчатися та відгукується на настанови відкритим розумом і душею. Мудрість приходить тільки до того, хто, як дитина, відчуває необхідність у зростанні. Ось чому Ісус так ясно навчав: «Якщо... не станете, як діти, не ввійдете в Царство Небесне» (Матв. 18:3).

П'ЯТНИЦЯ

23 СІЧНЯ

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ВИВЧЕННЯ:

«Володар Всесвіту не був самотнім у Своїх благодіяннях. Він мав Спільника, Котрий міг належним чином оцінити Його наміри та розділити з Ним радість, даючи щастя створеним істотам. “На початку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово. Воно в Бога було на початку” (Івана 1:1, 2). Христос, Слово, Єдинородний Божий, нероздільний з Вічним Отцем — Єдиний за природою, характером і намірами. Тільки Він Один міг збагнути всі поради і задуми Божі... Син Божий говорить про Себе як про мудрість: “Господь мав мене починаючому путі Своєї, перше з творінь Його споконвічних... від віку, від початку, раніше ніж земля постала... Я була при Ньому, при роботі, Я була його втіхою щоденно, усміхалась перед Ним повсякчасно” (Прип. 8:22-30)» (Е. Уайт. Пап'ярхи і пророки, с. 34).

Питання для обговорення:

1. Чому віра в істинність розповіді про творіння з книги Буття є підставою біблійної мудрості? Чому ідея еволюції суперечить Біблії в усіх аспектах?

2. Зупиніться детальніше на ідеї про те, що справжню мудрість ми не можемо створити самі, вона має бути відкрита нам. Наведіть приклади важливих істин, про які ми ніколи б не дізналися, якби вони не були відкриті нам Божественним натхненням. Наприклад, як ми могли б дізнатися про смерть Христа на хресті та про її значення, якби це не було відкрито? Або про істину щодо сьомого дня, суботи, чи про Другий прихід?

3. Як Божа праця, описана в Бут. 1, свідчить про те, що добро не може змішуватися зі злом? Як ваша відповідь співвідноситься з популярною ідеєю про те, що можна було б, наприклад, включити еволюційний погляд в історію творіння, зображену в книзі Буття?

4. Яким чином факт, що Бог насолоджувався Своїм творінням, допомагає нам зрозуміти, як ми можемо мати більш глибокий і більш багатий досвід дотримання суботнього дня?

«БУДЬ ГОТОВИЙ ДО ВСЬОГО!»

Тревіс, наставник табору, не знав, що робити з одним зі своїх підлітків. Дванадцятирічний Логан (ім'я змінене) був найбільшим бешкетником у таборі. Він хотів керувати всім і всіма. Якось уночі Логан відмовився лягати спати, тому Тревіс і його напарник придумали план.

«Добре, – сказали вони невгамовному вихованцеві, – ти не ляжеш спати до тих пір, поки не прочитаєш Біблію». Логан погодився, але в нього не було Святого Письма, та він ніколи і не читав його. Тому один із друзів позичив хлопчикові свою Біблію, і при світлі місяця й ліхтаря він уперше зустрівся з героями книги Буття.

Наступного ранку Логан по секрету розповів Тревісу, що прочитане вразило його. Хлопцеві особливо сподобалася історія Йосипа, він задавав безліч запитань, намагаючись зрозуміти, як цьому біблійному герою вдалося досягти таких успіхів.

«Незважаючи на те, що Логан залишався важким підлітком, його мислення почало змінюватися. Коли хлопцеві дізнався, що всі ми знаємо цю історію, він дуже здивувався, – згадує Тревіс. – Було неймовірно приємно бачити зміни, які відбулися з ним буквально за тиждень».

Тревіс, старший інженер-механік в університеті Велла-Велла, почав працювати в таборі «Полярис» у 2011 році. Крім того, що він був наставником, чоловік викладав вейк-бордінг (екстремальний вид спорту, що поєднує в собі елементи серфінгу, сноубордінгу, скейтбордінгу та водних лиж, а також акробатику і стрибки, – прим. перекладача) і моделювання ракет.

«Мені подобається робота в таборі, ось чому я не поспішаю до Велла-Велла, – говорить Тревіс. – Тут отримуєш потужний

заряд енергії. Я також навчився більше довіряти Богові, адже тут частіше опиняєшся в, здавалося б, безвихідних ситуаціях, але Господь завжди дає відповідь і приходить на допомогу. Озираючись в минуле, усвідомлюєш, що навіть труднощі мали позитивний результат. І, безсумнівно, це навчає ще більше довіряти Богові.

Зараз я значно успішніше долаю труднощі. Я навчився бути поступливим, і бажання інших людей ставлю вище за власні. Це допомагає бути готовим до всього, оскільки не знаєш, що ще може трапитися у твоєму житті».

БЛАГОСЛОВЕННЯ ПРАВЕДНИКА

Біблійні тексти для вивчення: Прип. 10:1-14; Матв. 19:19; Прип. 11, 12; Івана 3:16; Прип. 13.

Пам'ятний текст: «*Благословенства на голову праведного, а уста безбожним прикриє насильство*» (Прип. 10:6).

Як випливає з назви, цей урок розповідає про благословення праведника. Єврейське слово «zaddiq» («праведний») є ключовим у наших текстах. Слово «zebeq» (часто перекладається як «справедливість»), від якого воно походить, зустрічаємо у вступі до всієї книги: «Приповісті Соломона... щоб прийняти напоумлення мудрости, праведности [zebeq]...» (Прип. 1:1-3). Книга Приповістей відкриває нам, що мудрість — це праведність. А «праведність» означає ходити (жити) відповідно до Божих повелінь, ходити у вірі й послуху, бути такими, якими Господь бажає нас бачити, та виконувати Його повеління. Праведність — це дар від Бога. Протилежністю праведності є нерозумність і невірність. Мудрість — це справедливість і праведність; нерозумність — це гріх та нечестя. У текстах, які ми будемо розглядати, контраст між ними очевидний.

ПРАВЕДНІСТЬ ЦІЛІСНА

Прочитайте Прип. 10:1-7. Які різні принципи життя й віри відкриваються в текстах?

Розповідають про одного чоловіка, котрий, перебуваючи в човні на воді, почав свердлиги отвір у днищі в тому місці, де сидів. Коли інші люди в човні почали протестувати, він відповів: «Це не ваша справа. Це моє місце!» Такий же абсурдний аргумент часто наводять грішники, намагаючись виправдати свою поведінку. «Це моє життя, це вас не стосується». Однак усе, що ми робимо або не робимо, впливає на інших, особливо на тих, хто живе поруч із нами. Хто з нас не відчував на собі наслідків хороших чи поганих діянь інших людей?

Принцип єдності духовного й матеріального життя розглядається в текстах 3-5. Тут основна ідея в тому, що, по-перше, зло або вада не приносять нагороди, навіть якщо людина багата; і, по-друге, праведність завжди так чи інакше винагороджується, навіть якщо людина бідна.

У текстах 6 і 7 ми бачимо більш раннє формулювання вчення Іуса про те, що пожадливність уже є перелюбом, а ненависть — те саме, що вбивство. Приховувати ненависть за словами теж не завжди виходить. Про злі думки часто свідчать наші манери і тон голосу. Найкраща відправна точка для хороших стосунків з іншими — «Люби ближнього свого, як самого себе» (Матв. 19:19; пор. з Лев. 19:18). Як видно з текстів, гарне враження, яке ви справляєте на людей, може мати тривалий вплив на інших. Зрештою, кожен розуміє: краще мати хороше ім'я, ніж погане.

Яке важливе рішення вам доведеться приймати найближчим часом? Якщо ви ще його не прийняли, подумайте: який вплив ваш вибір може справити на інших — позитивний чи негативний?

УСТА ПРАВЕДНИКА

Уста (тобто і губи, і язик) часто згадуються в книзі Приповістей. У новій версії перекладу короля Якова слово «уста» використовується 50 разів, «губи» — 41 раз, а «язик» — 19. Використання уст в мовленні є особливо важливою темою в Прип. 10–29.

Наші слова мають величезну силу, здатну привести людину до добра або до зла. Мова може бути або кращим, або гіршим нашим даром. Така двоякість — один з найважливіших уроків у книзі Приповістей. Справді, уста можуть утверджувати життя, але здатні принести і смерть.

Прочитайте Прип. 10:11–14. Чим відрізняються слова праведника від слів нерозумного?

Зверніть увагу на вислів «джерело життя» в тексті 11, що символічно вказує на якості мудрості. Цей вислів використовується стосовно Господа (Псал. 36:10) — Джерела життя. Той самий образ застосовано і до святині, з якої тече потік води (Єзек. 47:1, 2). Ісус використав цю метафору, аби проілюструвати дар Духа (Івана 4:14). Тому порівняння уст праведника із «джерелом життя» пов'язує його із Самим Богом.

Уста праведника характеризує позитивний дар «життя». Ця особливість свідчить про те, яким має бути правильне функціонування уст. Вони повинні бути силою добра, а не зла, джерелом життя, а не смерті. Ці принципи відображені також у Якова 3:2–12.

Пам'ятайте: саме за допомогою мови, «словом Своєї сили» (Євр. 1:3), Бог створив небо і землю. Отже, мова має слугувати тільки цілям збудування.

Подумайте, якою неймовірною силою володіють слова. Своїми словами ви можете додати людям упевненості в собі, підбадьорити, обнадіяти або ж зламати й нашкодити не менше, ніж якби напали на них фізично. Наскільки ви обережні в застосуванні сили своєї мови?

НАДІЯ ПРАВЕДНИКА

«Невинність простосердих веде їх, а лукавство зрадливих — їх вигубить» (Прип. 11:3). Які ми маємо докази правдивості цього тексту? Які ви бачили або чули приклади, коли здійснювалася ця духовна істина? Крім того, які випадки ви пам'ятаєте на доказ того, що цей текст, принаймні сьогодні, потрібно приймати вірою?

Прочитайте Прип. 11. Хоч цей розділ висвітлює багато різних тем, які великі благословення отримують віруючий і як це відрізняється від того, що відбувається з нечестивим?

Розуміння майбутнього й цінності ще невидимого (див. 2 Кор. 4:18) допомагає мотивувати віруючих жити праведно. Завдяки своїй надії на майбутнє праведні поводяться покійно, чесно та співчутливо.

З іншого боку, нечестиві живуть тільки сьогоднішнім; вони стурбовані тільки тим, що бачать, а також отриманням негайної винагороди. Вони думають про себе більше, ніж про інших, та готові вдатися до обману й насильства. Наприклад, продавці, котрі обманюють покупців, можливо, отримують негайну винагороду, тобто більший прибуток, але врешті-решт можуть втратити своїх клієнтів і збанкрутувати (Прип. 11:3, 18).

Подумайте про деякі рішення, які ви повинні прийняти, і про те, як приймаєте їх. Наскільки у ваших рішеннях вразовані довгострокові перспективи (наприклад, вічність)?

Середа

28 січня

ПРАВДА ПРАВЕДНИКІВ

Прочитайте Прип. 12 та зосередьте увагу на тому, що тут сказано про слова, зокрема про правду й обман. Яку інформацію про чесність та оманливість містить розділ?

Філософ Сіссела Бок переконливо продемонструвала, наскільки глибоко для суспільства може бути омана. Вона пише: «Суспільство, члени якого не в змозі відрізнити правдиві повідомлення від неправдивих, зруйнується» (Омана: моральний вибір у суспільному та приватному житті. Нью-Йорк: Pantheon Books, 1978, с. 19). Як зазначено у вступі до книги Сіссели Бок, Августин наголошував: «Коли повага до істини зруйнована або навіть дещо ослаблена, усе стає сумнівним» (с. XV).

Еллен Уайт писала: «Уста, що кажуть неправду, — гідота перед Господом. Він проголосив, що у святе місто не ввійде “ніщо нечисте, ані той, хто чинить гідоту й неправду”». Звичка говорити тільки правду повинна стати частиною нашого життя. Легковажне, поверхове ставлення до істини, лицемірство, пристосування істини до власних егоїстичних інтересів означає крах людини у вірі... Людина, яка не каже правди, дешево продає свою душу. Іноді їй здається, що неправда виручає її в скрутних обставинах, що, обманюючи, вона має більший успіх у справах, ніж якби вела її чесно. Але настає момент, коли вона сама перестає довіряти людям. Обманюючи, вона не може довіряти іншим» (Е. Уайт. Мое життя сьогодні, с. 331).

Розмірковуючи про те, якою могутньою силою володіють слова, ми повинні подумати також і про обман, оскільки переважно омана передається словами. Хто не пережив докорів сумління, відчуття зради, скверни, коли обманював? Неважко уявити собі повний хаос у суспільстві, де обман є швидше нормою, ніж відхиленням від норми.

Існує ще один аспект: вплив неправди на самого ошукача. Деякі люди настільки звикли до неправди, що це не турбує їх; хоч багато людей справді відчують вину або сором, коли обманюють. І це добре, бо свідчить про те, що вони ще сприйнятливі до впливу Святого Духа.

Однак уявіть собі, яка небезпека загрожує тому, хто обманює і навіть не переживає про це.

Коли ви востаннє обманювали? Як ви себе при цьому почували?

НАГОРОДА ДЛЯ ПРАВЕДНИКА

Як ми вже зрозуміли, у книзі Приповістей переважна частина вказівок і настанов дана у формі протиставлення двох типів людей: «Мудра людина чинить так, а нерозумний так», «Благочестива людина робить це, а безбожний — те».

Звичайно, насправді в кожному з нас є трохи і мудрості, і нерозумності. За винятком Ісуса, усі ми грішники і «позбавлені Божої слави» (Римл. 3:23). На щастя, нам дарована чудова обітниця: хоч ми грішники, через віру можемо отримати вправдання «даром, Його благодаттю, через викуплення, що в Ісусі Христі» (Римл. 3:24).

Зрештою, усі люди опиняться в одному з двох таборів: або серед спасених, або серед загиблих.

Прочитайте текст Івана 3:16. З якими двома альтернативами доводиться зустрічатися кожній людині?

Прочитайте Прип. 13. Як цей розділ прогиставляє життя і долю праведних та нечестивих? Мудрий порівнюється зі світлом, яке світить довго і «весело», а безбожний порівнюється зі світільником, який погасне (див. Прип. 13:9). Мудра людина буде насолоджуватися добрим плодом своєї праці, а грішник погне зло (в. 2, 25). Мудрі залишать спадщину своїм дітям та онукам, нечестиві ж залишать своє багатство незнайомим людям, а точніше — праведному (див. Прип. 13:22).

Основна думка полягає в тому, що життя віри й послуху Господу краще, ніж життя непокори і безумства.

Не торкаючись серйозного питання про обітницю вічного життя, якими є деякі з безпосередніх повсякденних переваг, котрими ви тішитесь завдяки життю по вірі в Христа?

П'ятниця

30 січня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ВИВЧЕННЯ:

«Замало визнавати віру в Христа і зареєструвати своє ім'я в церковній книзі... Яким би не було наше визнання віри, воно

нічого не значить, якщо в наших ділах праведності не буде виявлений Христос» (Е. Уайт. Наочні уроки Христа, с. 312, 313).

«За часів Христа найбільшою помилкою людей було переконання, що звичайна згода з істиною уже є праведністю. Однак досвід показує, що для спасіння душі теоретичного пізнання істини недостатньо... Найбільш похмурі сторінки історії рясніють записами про злочини, учинені релігійними фанатиками... Така ж небезпека існує й нині. Чимало людей вважають себе християнами лише тому, що дотримуються певних богословських догм. Але вони не втілюють істини в практичне життя... Люди можуть визнавати віру в істину, але якщо це не робить їх щирими, добрими, терплячими, вибачливими і духовними, така віра буде прокляттям для них, а через них – прокляттям для світу.

Праведність, якої навчав Христос, – це узгодження серця і життя з явленою Божою волею» (Е. Уайт. Христос – надія світу, с. 309, 310).

Питання для обговорення:

1. Обговоріть, яким чином наші рішення впливають на інших на добро або на зло. Чому це неминучий факт життя? З усією очевидністю ця істина вперше виявилася в історії гріхопадіння, адже й сьогодні, через тисячі років, вплив вибору Адама та Єви відчувається в житті кожного з нас. Комуś може здатися, що потрібно оцінювати кількість добра або зла, яку принесуть наші рішення, і чинити виходячи із цього, але це ризиковано, бо ми часто не знаємо, до чого приведе наш вибір. Чому ж тоді у світлі Бога і Його Закону ми повинні обирати правду, незалежно від того, наскільки страшними здаються наслідки?

2. Книга Приповістей робить велику різницю між мудрим та немудрим, і з цих текстів ми дізнаємося, що правильно, а що неправильно. Чому, однак, ми повинні бути дуже обережними в тому, кого називати немудрим? З іншого боку, як часто ми були обмануті тими, кого колись вважали мудрими?

СВІТЛО ДЛЯ СВІТУ

Хізер Уїк росла в містечку Дельта-Джанкшен, кінцевому пункті траси на Алясці. Коли вона була дитиною, їй подобалося ходити шоліта до табору й записувати все, що відбувалося з нею за день. Колись у своєму щоденнику вона написала: «І, звичайно ж, ми ходимо на богослужіння, це так безглуздо».

Однак минали роки, і табірні богослужіння стали набувати для Хізера сенсу. Величезне враження на неї справила одна ілюстрація, у якій були задіяні свічка та повітряні кульки. «Пастор наблизив кульку до свічки, що горіла, і вона лопнула. Потім в іншу кульку він налив води і зробив з нею те ж саме, але вона не лопнула! Пастор пояснив, що ми – ця кулька, а вода – це Христос. Якщо в нас живе Ісус, Він дарує нам світло й силу; Він джерело, до якого ми повинні прагнути».

Тепер Хізер сама працює в «Полярисі» й намагається передати вихованням табору ті істини, які є важливими для неї. «Діти приїжджають до нас в основному з неблагополучних сімей. Вони не привчені до дисципліни, не вміють спілкуватися, але ми піклуємося про них. Часто діти поводяться вкрай погано. Іноді здається, що вони ненавидять цей табір, але наступного літа все одно повертаються. Незважаючи на всі труднощі, діти розуміють, що ми справді дбаємо про них».

Хізер визнає, що робота в таборі навчила її терпіння. «У мої обов'язки входить приводити дітей до Бога. Терпіння й поступливість – дуже важливі риси. І віра в Бога також. Це найсильніший засіб, який допомагає долати труднощі. Я вдячна тим людям, які колись працювали зі мною і які про-

будили в мені бажання допомагати ближнім і бути світлом для цього світу».

«Табір «Полярис» має потребу в спеціальних засобах, які дозволять захистити територію табору та будиночки від ведмедів, – говорить Хізер. – Сьогодні, як і за часів Муді, єдиний спосіб перевезти дітей до табору – це півторагодинна поїздка на маленькому човні. Нам потрібні туалети й душеві кабінки, дві господарські будівлі, сауна. Крижана вода озера Алектнеджік у нас уже є».

Однак недосконалі приміщення, у яких зараз живуть наставники, не перешкода для Хізера. «Я все своє життя прожила на Алясці, – говорить дівчина. – І табір «Полярис» – найзольованіше місце, де я колись була. Однак, без сумніву, це те місце, де можна відчути близькість із Богом. Я справді люблю цей табір».

ВІРОЮ, А НЕ ВИДІННЯМ

Біблійні тексти для вивчення: Прип. 14; Дан. 7:25; Марка 12:30, 31; Прип. 15:3; Ісаї 5:20; Прип. 15; Матв. 20:26–28.

Пам'ятний текст: «Буває, дорога людині здається простою, та кінець її стежка до смерті» (Прип. 14:12).

Апостол Павло писав: «Тепер бачимо, як у дзеркалі, неясно» (1 Кор. 13:12). Ми бачимо так мало, і навіть те, що бачимо, завжди проходить через фільтр нашого особистого сприйняття. Наші очі й вуха – та й усі органи чуття – дають нам лише вузьке уявлення про навколишній світ.

Ми можемо помилятися не тільки щодо зовнішнього світу, а й щодо самих себе. Наші мрії, погляди, думки можуть дати нам дуже спотворене уявлення про те, якими ми є насправді, та про всі помилки, які можуть виявитися доволі серйозними.

Що ж нам робити, аби захистити себе від такого обману? Книга Приповістей дає нам фундаментальну пораду. Ми не повинні покладатися на себе, як роблять безумні. Навпаки, ми маємо довіряти Господу, Котрий контролює хід подій, навіть коли здається, що все йде не так. Іншими словами, ми повинні жити вірою, а не тим, що бачимо, оскільки наше бачення може бути надзвичайно оманливим, відображаючи лише невелику частину реальності і, що найгірше, спотворюючи навіть те незначне, що ми бачимо.

УПЕВНЕНІСТЬ БЕЗУМЦЯ

Прочитайте Прип. 14. Що тут сказано про безумця?

Безумець говорить пихато (Прип. 14:3). Перший опис безумця стосується його «пихи на устах». Образ галузки, пов'язаний з губами безумця, передбачає можливе покарання. Пихаті слова безумця тягнуть за собою удар по губах, і це відрізняється від наслідків дії вуст мудрих людей, котрі стережуть їх (див. також Дан. 7:8).

Безумець насміхається з мудрості (Прип. 14:6-9). Хоч здається, що безумний шукає мудрості, насправді він не вірить у неї і ставить до неї скептично. Він не знайде її, адже, на його думку, не існує мудрості, окрім його власної. Найстрашнішим є ставлення безумця до порушення Закону. Що може бути більш смертоносним, ніж висміювати ідею гріха?

Безумець легковірний (Прип. 14:15). Парадоксально: у той час як безумець висміює ідеалістів, котрі все ще вірять у цінність мудрості, він втратив здатність критично осмислювати почуте – він вірить «у кожнісіньке слово». Іронія цієї ситуації завдає удару по суті світського суспільства. Скептично налаштовані люди глузують з Бога та висміюють релігію, стверджуючи, що ці переконавання призначені для дітей і старих, але самі вони часто вірять у безглузді ідеї, наприклад, у те, що життя на Землі виникло випадково.

Безумець імпульсивний (Прип. 14:16, 29). Оскільки безумний вважає, що істина в нього всередині, він не витрачає часу на те, щоб подумати. Його реакція швидка і продиктована переважно поривом.

Безумець пригноблює інших (Прип. 14:21, 31). Психологія безумця характеризується пануванням механізмів гноблення й нетерпимості. Він нетерпимий до інших і ставить до них із презирством (див. Дан. 7:25; 8:11, 12).

Легко побачити риси безумця в інших, а як щодо нас самих? Які з перерахованих вад характеру вам, можливо,

слід спочатку усвідомити і побачити в собі, а потім завдяки Божій милості подолати?

Понеділок

2 ЛЮТОГО

СТРАХ МУДРИХ

Прочитайте ще раз Прип. 14. Що тут сказано про мудрих?

Мудрі говорять смиренно (Прип. 14:3). Мудрі стережуть свої уста. Причина їхньої мовчазної реакції полягає у відсутності зарозумілої самовпевненості. Мудрі вважають, що інша людина може мати рацію, тому знайдуть час, щоб усе обдумати і зважити. Вони мовчать ще й тому, що слухають і готові навчатися в інших.

Мудрі цінують навчання і знання (Прип. 14:6, 18). Бемумцеві складно навчатися, бо йому важко сидіти біля ніг учителя; а мудрим, навпаки, навчатися легко, бо вони покірні. Тому вони отримують радість і задоволення від навчання та зростання. Крім того, саме пошук мудрості, того, чого вони не мають, робить їх мудрим.

Мудрі обережні (Прип. 14:15). Мудрі знають, що існують гріх і зло. Тому вони обережні на своїх дорогах. Вони не керуються власними почуттями й думками, натомість пере-віряють і просять поради. Однак мудрі завжди будуть уважні до того, що кажуть їм інші люди; вони відрізняють добре від поганого (див. 1 Сол. 5:21).

Мудрі спокійні (Прип. 14:29, 33). Вони можуть мовчати, бо не покладаються на «дороги свої» (Прип. 14:14), а складають свою надію на «горішню» (Кол. 3:1, 2). Саме їхня віра в Бога дозволяє їм заспокоїтися й виявляти самовладання (Ісаї 30:15). А страх Господній дає їм упевненість (Прип. 14:26).

Мудрі співчутливі та чуйні (Прип. 14:21, 31). Дві заповіді: «Любитимеш Господа, Бога свого» та «Любитимеш свого ближнього, як самого себе!» пов'язані між собою (Марка 12:30, 31). Ми не можемо любити Бога і водночас погано ставитися до

людей. Найбільший прояв нашої віри помітний у тому, як ми поводимося з іншими, особливо з нужденними.

**«Ми не усвідомлюємо, наскільки багато з нас ходять ба-
ченням, а не вірою. Ми віримо тільки в те, що бачимо, і не
цінуємо обітниць, даних нам у Його Слові» (Е. Уайт. Наше
найвище поклонання, с. 85). Що означає ходити вірою, а
не баченням? Як досягнути цього?»**

Вівторок

3 ЛЮТОГО

«ОЧІ ГОСПОДНІ»

**«Очі Господні на кожному місці, – позирають на злих та на
добрих» (Прип. 15:3). Які почуття викликає у вас цей текст
і чому?»**

У наступних двох розділах книги Приповістей тон зміню-
ється. У цих розділах більше богослов'я, тут Господь згадується
частіше, ніж у попередніх притчах. І про Нього сказано щось
дивовижне: Його очі – на кожному місці (Прип. 15:3).

Саме це гостре усвідомлення присутності Господа стародав-
ні ізраїльтяни називали «страхом Господнім». Така ж аналогія
наводиться в книзі Псалтир: «Очі Господні на праведних, уші
ж Його – на їхній зойк» (Псал. 34:16). Крім того, у книзі Йова
зазначено, що Бог «аж на кінці землі придивляється» і бачить
усе, що відбувається під небом (Йова 28:24). Тому Йов підсу-
мовує: «Страх Господній – це мудрість» (Йова 28:28).

Ця притча нагадує нам про здатність Бога бачити добро
і зло, незалежно від того, де вони виявляються. За словами
Соломона (1 Цар. 3:9), істинна мудрість – це здатність розріз-
няти добро і зло. На людському рівні таке усвідомлення має
допомогти нам завжди пам'ятати, що потрібно робити добро і
ніколи не робити зла, адже Бог бачить усі наші дії, навіть якщо
більше ніхто їх не бачить. Ми обманюємо себе, вважаючи:
оскільки в цей момент нам вдається уникнути покарання за
вчинене зло, то ми можемо залишитися безкарними. Однак
у довгостроковій перспективі це нікому не вдасться.

Тож будьмо старанними, бо «нема створіння, яке б схо-
валося від Нього, але все оголене й відкрите перед Його
очима, – Йому дамо звіг!» (Євр. 4:13).

**Прочитайте Прип. 15:3; Ісаї 5:20; Євр. 5:14. Яке важливе по-
відомлення міститься в цих текстах для людей останнього
часу, коли уявлення про добро і зло часто розмиті, а деякі
стверджують, що «добро» і «зло» – відносні поняття або
просто людські ідеї, які існують тільки тоді, коли ми їх
визнаємо? Що поганого в такому розумінні добра і зла та
чому так небезпечно його дотримуватися?»**

Середа

4 ЛЮТОГО

РАДІСТЬ

Прочитайте Прип. 15. Чому радість – важлива риса людини?»

Писання не обіцяє нам життя без труднощів. Як сказав
Сам Ісус: «Вистачає днів власних турбот» (Матв. 6:34). Текст
Прип. 15:15 пояснює, що в тяжкий час усі, хто зберігає веселе
серце, матимуть від цього користь. Біль, страждання, випро-
бування придуть, і часто ми не можемо контролювати, коли
та яким чином. Але ми можемо певною мірою контролювати
свою реакцію на них.

Прочитайте Прип. 15:14, 23. Яка роль Бога в цій радості?»

Хоч найбільшій текст не говорить явно про причину радості,
паралельна думка в текстах 13 і 14 натякає, що «радісне серце»
належить людині розумній. Така людина має віру і бачить спа-
сіння, яке настане після нинішніх випробувань. Ось чому віра
в Бога має настільки велике значення; ось чому так важливо,
щоб ми на власному досвіді пізнали реальність Бога та Його
любви. Тоді які б випробування нас не спіткали, з якими б
стражданнями ми не зіткнулися, розумні зможуть їх витримати,
адже на власному досвіді пізнали Божу любов.

Текст Прип. 15:23 пропонує ще одну важливу ідею. Ра-
дість приходить більше від того, що ми даємо, ніж від того,

що отримуємо. Добре слово, сказане іншій людині, принесе радість тому, хто промовив його. Хто не зазнав благословення, благословляючи інших словом чи ділом? Як ми вже бачили в книзі Приповістей, наші слова володіють могутньою силою. Вони можуть здійснити велике добро або велике зло. Наскільки ж краще, коли вони приносять велике добро, і не тільки людині, котрій зроблено добро, а й тій, котра його робить.

Наскільки добре ви пізнали на власному досвіді Божу любов?
Що конкретно можете зробити, що допоможе вам відкрити своє серце Божій любові? Подумайте, наскільки кращим було б життя, якби ви пізнали реальність цієї любові.

Четвер

5 ЛЮТОГО

ПАНУВАННЯ БОГА

Ми всі мріємо й будуємо плани, однак часто все складається інакше, іноді на краще, іноді на гірше. Біблія визнає цінність людської відповідальності та свободи. Але Біблія також свідчить, що Бог контролює хід подій (див. Прип. 20:24; 21:31; Дан. 2 і 7).

Що сказано в Прип. 16:1? Як слід розуміти цей текст?

Ми готуємо і складаємо плани, але останнє слово все одно за Богом. Це не означає, що наші зусилля марні. Але в житті віри, якщо ми просто представимо наші плани Богові, Він попрацює з ними, і наші плани будуть відкориговані (Прип. 16:9) й остаточно затверджені Ним (Прип. 16:3). Навіть дії наших ворогів використовуватимуться в наших інтересах (Прип. 16:4, 7).

Хоч ці ідеї непрості розуміти, особливо коли ми потрапляємо в складні ситуації, вони покликані дати нам розраду і допомогти нам навчитися довіряти Богові, навіть коли здається, що все йде зовсім не так і наші плани руйнуються. Ключовий момент для нас — навчитися підкоряти все Богові, тоді ми зможемо бути впевнені в Його керівництві навіть у найважчі часи.

Прочитайте Прип. 16:18, 19. Яку роль в успіху людини відіграють амбіції?

Як завжди, Біблія застерігає від гордості. Зрештою, чим ми, грішні істоти, можемо пишатися? Чи є ще якась вада, котра суперечила б характерові Бога більше, ніж гордість, котра є первородним гріхом? (Див. Єзек. 28:17). Ісус наполегливо навчав, що прагнення до вишесті згубне, і закликав Своїх учнів до покори (Матв. 20:26-28).

Прочитайте Прип. 16:33. Яке місце випадку в успіху людини?

Біблія не залишає місця випадковості. Навіть коли людина вважає, що хід подій обумовлений випадковістю, ми можемо бути впевнені, що Бог все одно контролює ситуацію.

Коли ми намагаємося зрозуміти, чому відбуваються певні події, як реальність великої боротьби допомагає нам збагнути це?

П'ятниця

6 ЛЮТОГО

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ВИВЧЕННЯ:

«Спочатку сатана в яскравих фарбах змальовує перед людьми переваги, які вони можуть одержати завдяки переступу. Таким чином він звів ангелів. Саме так він спокусив Адама та Єву до гріха. Сатана і досі продовжує діяти таким чином ж методами, відвертаючи багатьох від послуху Богові. Він відкриває шлях гріха, як вельми бажаний, але «кінець його — стежки до смерті» (Прип. 14:12). Шасливі ті, котрі, відважившись ступити на цей шлях, зрозуміли, наскільки гіркими є плоди гріха, і завчасно звернули з нього» (Е. Уайт. Патріархи і пророки, с. 720).

«Ніщо так не сприяє здоров'ю тіла й душі, як дух владчності і хвали. Протидіяти меланхолії, думкам і почуттям незадоволення — такий же обов'язок, як молитися. Якщо ми прямуємо до Неба, то як можемо, ідучи шляхом до оселі нашого Отця, зігхати й скаржитися, як гурт плакальників? Християни, котрі постійно скаржаться, вважаючи радість і щастя гріхом, не володіють справжньою релігією» (Е. Уайт. Служіння зцілення, с. 251).

Питання для обговорення:

1. Обговоріть ідею про те, що ми маємо тільки обмежене уявлення про реальність. Що це означає? Які в навколишньому світі є явища, про існування яких ми знаємо, але не можемо їх побачити або відчуті? Наприклад, скільки радіохвиль (дзвінки мобільних телефонів, супутникові програми, радіопрограми) зараз заповнюють повітря навколо вас, але ви не можете побачити, почути або відчуті їх? Як існування таких реалій має допомогти нам зрозуміти, наскільки обмежені наші почуття? Як це розуміння повинно допомогти нам усвідомити існування інших реалій, котрі ми не можемо побачити, наприклад, ангелів?

2. Чому так важливо розуміти реальність вільної волі та вільного вибору людини поряд з тим, що Бог керує всім? Хоч ці поняття (вільний вибір людини і панування Бога), здається, суперечать одне одному, обидва вони представлені в біблійному вченні, тому як нам узгодити їх?

«ІМ ТАКОЖ ПОТРІБНИЙ ШАНС!»

Коли Пол і Сінді Браун переїхали до Елкінса, району в західній Вірджинії, який їм був не до душі, вони навіть не підозрювали, що їхній будинок стане місцем зустрічей молодих людей.

«Я завжди був у центрі уваги молоді, — говорить Пол. — Тому коли сусідські діти захоїли пограти з нашими дітьми в будинку, ми сказали: “Добре, але у нас є прав ила: по-перше, повага. Ви поважатимете себе й інших, не будете лягтися і кричати один на одного. По-друге, чесність. Скажете мені неправду — і вас не запрошуватимуть на зустрічі. І, по-третє, ніяких наркотиків, алкоголю та нечистої їжі”».

Коли молоді люди дізналися про чисту й нечисту їжу, вони намагалися розповісти про це своїм сім'ям. «В одній сім'ї дідусь готував бабака, а діти сказали, що вони не будуть його їсти», — розповідає Пол.

Незабаром деякі діти мало не оселилися у Браунів. «Кожні вихідні Брайтон (усі імена сусідських дітей змінені) був у нас удома, — говорить Пол. — У суботу він відпочивав тут і тримався подалі від свого дому». Протягом тижня хлопець намагався уникати свого вітчима-алкоголіка, котрий постійно його ображав.

Хантер і Вайет — інші друзі сім'ї Браун, які більше часу проводять у них удома, ніж у себе. У сім'ях цих хлопчиків дуже неспокійно, а з Полом і Сінді вони відчувають себе захищеними. Вони вмовляють Браунів стати їхніми прийомними батьками.

«Я намагаюся ставитися до усіх дітей так, ніби це мої діти, – говорить Пол. – Адже їм також потрібний шанс». Брауни купують для них одяг, велосипеди й інші речі. «Навіть автомобіль, на якому я їжджу, служить для того, щоб відвезити дітей в школу й забирати їх».

З дозволу батьків Брауни водять Брайтона і Хантера в клуб слдопитів і в церкву й навіть оплачують навчання хлопчиків у місцевій адвентистській школі. На жаль, мама Вайета не дозволяє йому відвідувати церкву, але світогляд Брайтона і Хантера почав змінюватися. 2 листопада 2013 року обидва хлопчики разом з Пайтоном, сином Пола та Сінді, уклали заповіт з Господом в Адвентистській церкві Елкінса.

«Ми живемо тут вже три роки, – говорить Пол. – Моя дружина вірить, що це Бог поселив нас у цьому районі. Це не те місце, де ми хотіли б жити, але ми впевнені, що Господь привів нас сюди».

ВИРШЕННЯ КОНФЛІКТІВ

Біблійні тексти для вивчення: Прип. 17; 1 Кор. 13:5-7; Івана 8:1-11; Прип. 18; Прип. 19; П. Зак. 24:10-22.

Пам'ятний текст: «*Ліпший черствий кусок зі спокоєм, ніж дім, повний учти м'ясної зі сваркою*» (Прип. 17:1).

Ізнову книга Приповістей викриває оманливість видимості. Може здаватися, що ми маємо все, запропоноване світом, – багатство, владу, задоволення, славу, – але за фасадом приховані напруженість і нещастя. Можливо навіть, що причиною цих напруженості й нещастя є ті самі багатство й задоволення, котрих люди так прагнуть. Як зазначає єгипетське прислів'я: «Краще хліб зі щасливим серцем, ніж багатство з прикрощами» (Міріам Ліхтгейм. Інструкції // Давньоєгипетська література: Книга читань, т. 2, с. 156). Згідно з книгою Приповістей, перший крок до вирішення цієї проблеми полягає в розумінні наших пріоритетів: мирні відносини важливіші за багатство (Прип. 17:1). Важливо не стільки те, що ми маємо, скільки те, ким ми є всередині. Далі міститься порада, яка відновлює правильні пріоритети та приводить до внутрішнього миру (єврейською «шалом»), а отже, і до нашого щастя.

ГРІХ І ДРУЗИ

Прочитайте Прип. 17:9; 19:11. Яку важливу думку повідомляють тексти? Як ми поводимося з людьми, котрі помиляються?

Коли хтось помиляється, виникає сильна спокуса розповісти про це іншим. «А ви чули, що зробив той чи той?» І хоч може здаватися, що ми вражені вчинком, але нам все-таки хочеться розповісти іншим про цей вчинок. Тобто ми пліткуємо, і це те, проти чого нас застерігає Біблія, адже така поведінка спричиняє суперечки навіть між близькими друзями. Зрештою, якщо ваш друг скоїв негарний вчинок, який ви друг, якщо ходите і розказуєте про це іншим?

Книга Приповістей радить нам натомість «провину ховати». Це, однак, не означає, що ми повинні приховувати гріх чи робити вигляд, ніби людина не вчинила нічого поганого. Прихований гріх усе одно існує. Насправді ж єврейське слово, що означає «ховати» в цьому вислові, має певний підтекст — «прощати» (Псал. 86:2; Неем. 4:5). На чужу помилку ми повинні реагувати любов'ю, а не плітками.

Прочитайте Прип. 17:17 і 1 Кор. 13:5-7. Як любов допомагає реагувати на помилку друга?

Людина любить друга або чоловіка чи дружину не тому, що він або вона досконали. Ми любимо, незважаючи на їхні помилки і вади. Тільки завдяки любові ми навчаємося не судити інших, бо якщо врахувати наші власні помилки і вади, то ми можемо так само бути винними. Натомість ми маємо жалкувати разом з ними про їхній переступ і прагнути зробити все можливе, щоб допомогти їм упоратися з цим. Зрештою, для чого потрібні друзі, якщо не для цього?

Згадайте час, коли ви припустилися жажливої помилки, а вас пробачили й потішили, вам допомогли. Зважаючи на це, як ви повинні поводитися з іншими?

БУДЬ СПРАВЕДЛИВИМ!

Справжня любов не сліпа. Те, що ми через любов «ховаємо» чийсь помилку, не означає, що не бачимо гріха чи не визнаємо його таким. Любов і справедливість ідуть поруч. Єврейське слово «справедливість» — *tsedeq* — також означає «любов», «милість». Ми не можемо мати справжнього співчуття, якщо не справедливі; ми не можемо бути справедливі, якщо не маємо співчуття й любові. Ці два поняття мають діяти разом.

Наприклад, не можна виявляти милість до бідних за рахунок справедливості; тому Біблія закликає нас не бути необ'єктивними до бідного в суді (Вих. 23:3). Якщо любов зобов'язує нас допомагати бідним, було б несправедливо захищати їх, коли вони помиляються, просто тому, що вони бідні. Тому любов і співчуття мають супроводжуватися справедливістю й істиною. Саме ця мудра рівновага характеризує Тору, Закон Божий, і саме його відкриває й підносить книга Приповістей.

Прочитайте Прип. 17:10; 19:25. Що тут сказано про необхідність викривати грішника?

Факт, що Прип. 17:10 іде відразу ж за закликком через любов ховати провину (Прип. 17:9), не випадковий. Ця згадка «остереження» разом з «любов'ю» показує любов під правильним кутом. У тексті йдеться про сильний докір.

Прочитайте Івана 8:1-11. Як Ісус реагував на явний гріх?

«Прощаючи жінку та заохочуючи її до кращого життя, Ісус відкрив красу Своєї досконалої праведності. Не виправдовуючи гріха та не применшуючи її вини, Він прагнув не осудити, а спасти. Світ ставився до цієї пропалої жінки з презирством і глузуванням, але Ісус сказав їй слова вітхи й надії. Безгрішний співчуває слабкості грішниці та простягає їй руку допомоги. У той час, коли лицемірні фарисеї звинувачують, Ісус каже: "Іди й відтепер більше не гріши"» (Е.Уайт. Христос — надія світу, с. 462).

І ЗНОВУ СЛОВА...

Прочитайте Прип. 18. Хоч у цьому розділі порушені різні теми, зверніть увагу, що тут сказано про слова. Які важливі ідеї викладені відносно того, що ми говоримо або чого не говоримо? _____

Автор Приповістей знову наголошує на реальності та силі слів; цього разу ми бачимо, як нерозумні використовують свої уста на власну загибель. Текст 13 особливо повчальний. Як легко говорити, не вислухавши уважно та не зрозумівши всього сказаного. Скільки разів ми могли б позбавити себе та інших непотрібного болю і чвар, якби тільки навчилися добре обдумувати свою відповідь на почуте. Насправді часом мовчання – найкраща відповідь.

Прочитайте Прип. 18:4. Чому слова мудрих – як глибока вода? _____

Образ «глибокої води» використовується в книзі Приповістей у позитивному значенні, символізуючи мудрість (Прип. 20:5). Він передає ідею тиші, глибини і багатства. Мудрі не поверхові. Вони видобувають свої слова з глибин особистих роздумів і досвіду. Кому з нас не доводилося дивуватися глибоким думкам та ідеям людей, котрі володіють незаперечною великою мудрістю та знаннями?

Прочитайте Прип. 18:21. Що означає наведений вислів? _____

І знову книга Приповістей нагадує нам, що слова мають могутню силу і можуть творити добро чи зло, принести життя або смерть. Наскільки ж обережно ми повинні користуватися цим потужним інструментом!

Згадайте випадок, коли вас боляче поранили чийсь слова. Що ви дізналися тоді про силу слів? Як це навчило вас ретельніше добирати слова?

ДВІ СТОРОНИ СПРАВИ

Прочитайте Прип. 18:2. Чому нерозумним не потрібний час, аби обдумати своє судження? _____

Нерозумні настільки впевнені в собі і так сильно прагнуть висловити свою думку, що не зацікавлені в тому, аби дізнатися щось від інших. Їхні закриті уми компенсуються відкритими ротами. Це смертельна комбінація. Наскільки ж обережними нам слід бути, аби ми не повилилися так само, особливо коли йдеться про предмет, у якому ми вважаємо себе обізнаними, та переконані у своїй правоті.

Хіба не траплялося з кожним із нас, що колись ми відстоювали певне переконання тільки для того, аби згодом виявити, що помилилися? Це не означає, що ми не повинні мати твердих переконань; це означає тільки те, що нам не обхідна покірність, адже ніхто з нас не знає відповідь на всі запитання, і, навіть коли ми знаємо правильну відповідь, істина часто буває значно глибшою і має більше відтінків, ніж ми можемо зрозуміти або вмістити.

Прочитайте Прип. 18:17. Яка важлива істина представлена в тексті? _____

Тільки Богові не потрібно нічого перевіряти ще раз, оскільки за Своєю природою Він уже все знає, бо Його очі – скрізь (Прип. 15:3). Бог бачить усі сторони будь-якого питання. Ми ж, як правило, маємо дуже вузький погляд на речі; і цей погляд має тенденцію ставати ще вужчим, коли ми замикаємося у своїй позиції, особливо з питань, які вважаємо важливими.

Будь-яка справа завжди має дві (і навіть більше) сторони, і чим більше в нас інформації, тим краще ми зможемо сформулювати правильне уявлення про предмет.

Згадайте випадок, коли ви були абсолютно переконані в чомусь, можливо, навіть вірили в це все своє життя, але пізніше дізналися, що весь цей час помилялися. Що це має сказати вам про необхідність пам'ятати, що ви можете мати неправильний погляд у тих питаннях, які так палко відстоюєте зараз?

БУДЬ ЧЕСНИМ

Розповідають про короля, котрий шукав кандидата на найвищу державну посаду у своєму королівстві. З цією метою він організував спеціальний конкурс обманщиків, щоб вибрати людину, здатну витадати найбільший обман. Усі чиновники королівства подали заявки на участь у конкурсі, і кожний з них прийшов і представив свій найбільший обман. Однак король не був задоволений, їхній обман здавався переконливим. Потім король запитав свого найближчого і найбільш надійного радника: «Чому ти не подав заявку?»

Радник відповів: «Мені дуже шкода Вас розчарувати, Ваша Величносте, але я не можу подати заявку». «Чому?» — запитав король. «Тому що я ніколи не обманюю», — відповів радник. І король вирішив призначити на найвищу посаду саме його. Оскільки ми грішники, неправда приходить до нас легше, ніж ми думаємо; через це, знову ж таки, наскільки обережними нам слід бути у своїх словах.

Прочитайте Прип. 19. Хоч у розділі представлено багато тем, що в ньому сказано про обман?

Книга Приповістей підтримує високі моральні стандарти. Краще залишатися бідним або втратити підвищення по службі, якщо заради цього підвищення доведеться обманювати, жертвувати своєю чесністю (Прип. 19:1) або шахраювати і добиватися свого ціною вірності (Прип. 19:22).

Прочитайте Прип. 19:9. У чому полягає обов'язок свідка?

Обманувати завжди погано, але робити це в суді та під присягою — ще гірше. У багатьох країнах лжесвідчення є вельми серйозним злочином. Тому свідок повинен давати правдиві свідчення. І невипадково цей текст стоїть після згадки про «товариша людині, яка не скупиться на дари» (Прип. 19:6), та про бідних, котрих ненавидять друзі і навіть брати (Прип. 19:7). Річ у тім, що на свідка не повинні впливати хабарі чи соціальний статус тих, про кого він свідчить.

Прочитайте П. Зак. 24:10–22. Який важливий принцип викладено в уривку та як ми повинні застосовувати його до себе і в наших стосунках із нужденними?

П'ятниця

13 ЛЮТОГО

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ВИВЧЕННЯ:

«Збирати плітки й обмовляти — один з особливих засобів сагани, які він використовує, щоб сіяти суперечності і чвари, розлучати друзів та руйнувати віру багатьох в істинність наших поглядів. Брати і сестри надто охоче розповідають про помилки і прогріхи, котрі, як їм здається, роблять інші, а особливо ті, хто рішуче передає вістки викриття й застереження, дані їм від Бога» (Е. Уайт. Свідчення для Церкви, т. 4, с. 195).

«Діти таких скаржників слухають це все і вбирають у себе отруту невдоволення. Таким чином батьки, засліплені недобрими почуттями, закривають всі шляхи до серця своїх дітей. Як багато сімей приправляють свою щоденну їжу сумнівами й підозрами. Вони переминають кістки своїх друзів та подають плітки як вишуканий десерт. Ласий шматок наклепу обходить усіх за столом, його коментують не тільки дорослі, а й діти. Цим знеслаблюється Бог. Ісус сказав: “Те, що зробили одному з Моїх найменших братів, ви зробили Мені” (Матв. 25:40). Тому ті, хто лихословить рабів Христа, зневажають і ображають Його» (там же, с. 145).

Питання для обговорення:

1. Важко, коли наші близькі й улюблені помиляються. І, здається, найлегше спробувати прикрити їх. Як знайти правильний баланс у таких ситуаціях? Звичайно, ми повинні виявити милосердя, як і Бог виявляє милосердя до нас, коли ми грішимо. Але хіба милосердя означає, що людина може безкарно грішити та не відчувати наслідків своїх вчинків? Як же поводитися в таких ситуаціях?

2. Як було сказано в уроці, більшість речей у житті дуже складні, тому їх потрібно розглядати з різних боків. І навіть питання, у яких ми часом маємо рацію, як правило, складніші, ніж нам здається. Як нам навчитися бути відкритими для думок інших і водночас не стати нерозумними?

3. Як ми можемо обманювати навіть без слів?

«БАТЬКИ, МАБУТЬ, ПИШАЮТЬСЯ ТОБОЮ!»

Мого собаку застрелили! — зі сльозами сказав Брайтон (усі імена дітей змінені) своєму другу Пайтону. — Ти міг би сказати щось на похороні?»

Дванадцятирічний Пайтон ніколи не брав участі в похороні, але хотів допомогти своєму другові. Він погодився зробити все, що зможе. «Я спланував усе до дрібниць, — сказав хлопчик. — Собаку поховають у моєму дворі. Ми з Брайтоном викопали могилу для нього». Після того як Пайтон виголосив промову, хлопці поклали в могилу тарілку собаки, нашійник та іграшку.

Коли Пайтон зі своєю сім'єю переїхав до цього району, хлопчик подружився з Брайтоном і незабаром дізнався, що вдома його б'ють. «Я розповів йому, що я адвентист, і поділився з ним своєю вірою, — розповідає Пайтон. — А він відповів, що теж хоче стати адвентистом!»

Брайтон більше часу почав проводити у будинку Браунів і часто залишався у них на ніч, особливо щоп'ятниці, оскільки тільки так він міг ходити разом з ними на суботні богослужіння. Через деякий час Хантер, двоюрідний брат Брайтона, теж захотів залишитися у Пайтона. «Врешті-решт у моїй кімнаті ночувало троє людей», — розповідає хлопцеві.

Хоч кімната Пайтона була невеликою, серце у хлопчика — велике й добре. Він доброзичливо ставився і до іншого сусіда, Вайета, чий батько покінчив життя самогубством. До тринадцяти років Вайет уже мав багату історію відраховань з декількох шкіл, і його мати не знала, що з ним робити. Пайтон почав частіше спілкуватися з Вайетом і запрошував його відвідати клуб слідопитів і церкву, але його мати була проти.

Більше трьох років хлопець розповідав своєму другу про Бога, і одного разу, після того як Вайет почув, що сім'я Браунів, можливо, переїде, він передав Пайтону та його сестрі Стормі записку. Ця записка настільки цінна для Пайтона, що він зберігає її як скарб: «Дорогі Пайтоне і Стормі! Перш ніж ви поїдете, я хочу подякувати вам. Коли ми вперше зустрілися, я вже був на неправильному шляху. Я перестав відвідувати церкву й не хотів повертатися. Коли ми стали друзями, я намагався поводитися як хуліган, але в душі я хотів бути схожим на тебе, Пайтоне. Коли настали скрутні часи і я втратив батька, дружба з тобою принесла мені радість. Завдяки тобі я дізнався про Бога. Ти був і залишаєшся для мене героєм, натхненням і прикладом. Твої батьки, мабуть, пишануться тобою, знаючи, що ти допоміг мені пізнати Ісуса!»

СЛОВА МУДРОСТІ

Біблійні тексти для вивчення: Прип. 20; 1 Кор. 12:14-26; Єрем. 9:23, 24; Прип. 21; Матв. 25:35-40; Прип. 22.

Пам'ятний текст: *«Багато людей себе звуть милосердими, та вірну людину хто знайде?» (Прип. 20:6).*

Певною мірою (насправді досить значною) кожен із нас є «продуктом» свого оточення. Хоч спадковість відіграє велику роль, наші цінності формуються на підставі того, що нас оточує, – наша сім'я, освіта, культура. З дитинства на нас впливає все, що ми бачимо і чуємо.

На жаль, те, що ми бачимо і чуємо, не завжди справляє на нас позитивний вплив; навколишній світ гріховний в усіх аспектах, і це не може не позначатися на нас. Проте ми отримали обітницю Святого Духа і маємо Боже Слово, яке вказує на щось вище і краще, ніж пропонує цей світ.

Протягом тижня ми розглянемо різні притчі та практичні істини, які вони передають. Якщо ці істини прийняти в серце та дотримуватися їх, вони можуть допомогти нам подолати негативний вплив гріховного світу і підготувати нас до світу кращого.

МИ ВСІ РІВНІ

Прочитайте Прип. 20:12. Що тут сказано про цінність усіх людей?

На відміну від теорії еволюції, яка вважає всіх нас лише випадковим породженням безглузлого космосу, Біблія навчає, що всі люди були створені Богом (див. також Дії 17:26). Невипадково Томас Джефферсон заявив про рівність усіх людей саме тому, що вони створені Богом. Саме в Господі, і тільки в Ньому одному, ми рівні.

Проте, хоч у всіх нас один Творець, це не означає, що всі ми однакові. Навіть ідентичні близнята не поводяться однаково. У Першому Посланні до коринтян Павло говорить про наші відмінності та підкреслює, що вони не повинні призводити до почуття переваги, а навпаки, мають допомогти нам побачити потребу в іншій людині. «Не може око сказати руці: Ти мені не потрібна. Або знову – голова ногам: Ви мені не потрібні» (1 Кор. 12:21).

Прочитайте Прип. 20:9. Що ще робить усіх нас рівними?

Гріх – ще один універсальний зрівнювач. Відповідь на риторичне запитання притчі – «ніхто» – вказує на трагічний і безнадійний стан людства. Усі люди слабкі й смертні, та й усі гроші та влада у світі не змінять цього. Проте в контексті Писання ця вказівка на людську гріховність не повинна викликати відчай, оскільки смерть Ісуса на хресті та Його воскресіння проклали шлях для того, аби будь-яка людина, якою б грішною вона не була, могла мати обітницю вічного життя. І це життя може бути дароване тільки через віру в Нього, а не через наші діла.

«Якщо людина не може заслужити спасіння добрими ділами, тоді воно має бути отримане винятково через благодать, бо людина розуміє, що є грішною, вона приймає Ісуса та

вірує в Нього. Це виключно безвідплатний дар, а виправдання вірою — безперечне. І кожна суперечка щодо цього питання припиняється, як тільки стає зрозуміло, що заслуги добрих діял грішної людини ніколи не забезпечать їй вічного життя» (Е. Уайт. Віра і діла, с. 20).

Чи відчували ви коли-небудь свою перевагу (або неповноцінність) порівняно з іншими людьми? (У жодному разі не слід порівнювати себе з іншими). Якщо так, що Голгофський хрест може відкрити вам про рівність усіх людей?

Понеділок

16 ЛЮТОГО

ВИПРОБУВАННЯ ЖИТТЯМ

«А їхні діла йдуть услід за ними», — читаємо в Об'явл. 14:13 про нагороду праведних. Тільки майбутнє покаже справжню цінність особистості. Зараз люди можуть вихвалитися своїми багатством, знаннями, фізичною силою, і, можливо, вони справді володіють цим. Проте що це означає в очах Бога? Як часто риси характеру, досягнення та вчинки, які люди вважають важливими або надзвичайними, виявляються безглуздими й марними, якими і є насправді. Подумайте про деяких жагюгідних персонажів з індустрії розваг, яким поклоняються та яких обожнюють фанати. Те, що ми обожнюємо і чому поклоняємося, переконливо свідчить, наскільки ми гріховні.

Прочитайте Прип. 20:6 (див. також Єрем. 9:23, 24; Марка 9:35). Що ці тексти повідомляють про справжні цінності?

Один надзвичайно яскравий вчинок або акт самопожертви заради коханої людини не може слугувати доказом глибини та якості наших взаємовідносин; про них свідчить ціла низка регулярних, на перший погляд, незначних вчинків, які ми здійснюємо щодня, терпляче й незмінно. Їжа, яку ви щодня готуєте і подаєте своєму чоловікові, постійна увага до хворих батьків, незмінна старанність у роботі — усі ці скромні дії протягом усього життя свідчать про істинність

вашої віри. Постійна вірність цінніша за дивовижні, але рідкісні прояви любові.

Цей принцип справедливий і в наших відносинах з Богом. Важче, але більш цінно жити для Бога, ніж померти за Нього. Святий, який живе для Бога, може здійснити більш велику справу, ніж мученик, котрий помирає за Нього. Кожний може стверджувати, що вірить у Бога і служить Йому; питання в тому, чи має ця віра вічні наслідки. Як сказав Ісус: «А той, хто встоїть до кінця, буде спасений» (Матв. 24:13).

Як за допомогою терпіння, доброти і готовності задовольняти потреби інших людей ви можете розкрити комусь характер Христа? Чи готові ви робити це, навіть якщо доведеться заплатити високу ціну?

Вівторок

17 ЛЮТОГО

В ОЧІКУВАННІ ГОСПОДА

Прочитайте Прип. 20:17; 21:5. Який практичний урок ми можемо знайти в цих текстах?

Злодій, який краде хліб, отримує його швидше, ніж той, хто працює заробляє на прожиток. Торговці, що обманюють, аби продати свій поганий товар, можуть розбагатіти швидше, ніж чесний купець (пор. Прип. 21:5 з наступним текстом). Проте, як стверджує книга Приповістей, майбутнє перетворить солодкість на «пісок», а поспішно здобуте багатство стане бідністю. Текст наводить чимало прикладів, які ілюструють точність цього спостереження.

1. *Спадщина* (Прип. 20:21). Текст про занадто швидко отриману спадщину (мається на увазі, що батьки ще живі) записаний після тексту про засудження людини, котра проклінає своїх батьків (Прип. 20:20). Зв'язок між цими двома висловами досить значний: у тексті 20 син (або дочка) предствавлені як такі, що лихословлять батьків та ще й бажають їм смерті. Можливо, спадкоємець навіть склав план смерті батьків, щоб отримати спадщину. Перспектива такої пове-

дінки трагічна: світильник, яким він зараз користується, перетвориться на «темряву» (текст 20), а прокляття батьків обернеться проти нього самого, адже він «не...поблагословлений» (текст 21).

2. *Помста* (Прип. 20:22). Цього разу притча адресована потерпілому, у якого може виникнути спокуса помститися за заподіяне йому зло. Порада проста – віддати справу Господу. Тільки тоді ви будете збережені, бо якщо ви мстите, то серйозно ризикуєте. Тексти Прип. 25:21, 22 підкреслюють ту саму настанову, використовуючи метафору про пригортання жару на голову противника, – египетський ритуал, який змальовує покаяння і навернення. Вірш Прип. 20:22 обіцяє: якщо ви утримаєтеся від помсти, то Господь допоможе вам, а, використовуючи настанови в Прип. 25:21, 22, ще й ворога свого врятує, таким чином перемагаючи зло добром (Римл. 12:21).

Як навчитися наслідувати характер Христа, коли потрібно перемогти зло добром? Чому це суперечить нашій внутрішній природі? Чому померти для свого «я» – єдиний спосіб досягнення цієї мети?

Середа

18 лютого

СПІВЧУТТЯ ДО БІДНИХ

Характер людини вимірюється не стільки мудрістю або навіть релігійним посвяченням, скільки готовністю допомогти бідним і нужденним. Ваш характер визначається не тим, що ви маєте, а тим, що даєте своєму ближньому. Ким ви є для свого ближнього – ось міра вашого характеру. Самарянин, котрий рятує свого ближнього, ближчий до Божого Царства, ніж священик, якого вважають духовною людиною (Луки 10:26-37). Книга Приповістей підкреслює і пояснює цю пріоритетність.

Задля Бога. Перша причина, щоб зробити це пріоритетом, полягає в Самому Богові, Котрий співчуття до бідних ставить вище нашої релігійної горливості (Прип. 19:17; 21:13). Бог більше цінує вашу чуйність до бідних та вчинені для них конкретні діла, ніж будь-який з ваших благочестивих вчин-

ків. Бог і Сам здійснював такі діла, тому, звершуючи щось для бідних, ми робимо це для Самого Бога (Матв. 25:35-40).

Прочитайте Матв. 25:35-40. Що тут сказано про те, як Ісус ототожнював Себе з нужденними? Як ця істина повинна вплинути на наше ставлення до таких людей?

Задля бідних. Друга причина полягає в найбіднішій людині, яку Бог створив так само, як і багату (Прип. 22:2). Рівність між людьми, заснована на тому, що всі вони створені Богом, робить бідного таким же гідним уваги, як і багатого. Ми повинні любити наших ближніх такими, якими вони є: істотами, створеними за образом Бога.

Водночас подумайте про те, як багато доброго ви отримуєте, допомагаючи нужденним. Ми за своєю природою егоїстичні і в глибині душі схильні вважати себе кращими за інших. Допомагаючи нужденним, ми навчаємося помирати для себе і краще відображати характер Христа. А що може бути більш цінним для нас, ніж це?

Коли ви відчуваєте більше задоволення: коли допомагаєте нужденним чи коли робите щось винятково для себе?

Четвер

19 лютого

ВИХОВАННЯ

Єврейське слово «виховання» походить від слова, яке означає «будувати» і «починати». Ці значення вкладені в єврейську ідею виховання: коли ми «привчаємо юнака» (Прип. 22:6). Ми будуємо, закладаємо початок та основу для майбутнього. Тому батьки й педагоги відповідальні за майбутнє своїх дітей і частково за майбутнє світу. Те, як ми виховуємо наших дітей сьогодні, впливає на суспільство майбутніх поколінь.

Прочитайте Прип. 22:6. Що тут сказано про важливість правильного виховання дітей?

Показово, що єврейське слово «виховувати» — те ж саме слово, яке позначає дію «освячення» храму (1 Цар. 8:63). Виховувати наших дітей з раннього віку означає посвятити їх Богові так само, як був посвячений храм. Це впливає і на наше спасіння. «Батькам доручено велику справу виховання і навчання їхніх дітей для майбутнього, вічного життя» (Е. Уайт. Виховання дітей, с. 38). Таке виховання має вічні наслідки. Апостол Павло, очевидно, має на увазі цей текст, коли хвалить Тимофія за те, що той з раннього віку знав «Святе Писання, що може тебе зробити мудрим для спасіння через віру в Ісуса Христа» (2 Тим. 3:15).

Прочитайте Прип. 22:8, 15. Які принципи ми знаходимо в текстах?

Виховання можна порівняти з посівом насіння. Майбутнє нашого суспільства і наших дітей залежить від того, що ми посіяли. Якщо наше насіння — «беззаконня», таке виховання зазнає краху і ми пожемо неприємності (текст 8). Якщо наше насіння торкнулося сердець дітей (текст 15), то «різка картання» віддалить від них глупоту.

Ми постійно навчаємо інших (особливо дітей) на власному прикладі. Подумайте про свій приклад: яку спадщину ви залишаєте? У яких сферах ви могли б залишити кращий приклад?

П'ЯТНИЦЯ

20 ЛЮТОГО

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

«Батьки зобов'язані бути зразком правдивості, оскільки це щоденний урок, який має бути відображений у серці дитини. У всіх життєвих справах батьками має керувати незмінний принцип, особливо при вихованні та навчанні дітей... Батьки, ніколи не кривіть душею, ніколи не кажіть неправди і не давайте поганого прикладу. Якщо ви хочете, щоб ваші діти вирости чесними, будьте чесні самі» (Е. Уайт. Виховання дітей, с. 151).

«Багато хто з батьків і матерів, мабуть, вважають: якщо вони нагодують, одягнуть дітей і дадуть їм освіту, яка відповідає зразкові цього світу, то виконають весь свій обов'язок. Вони занадто зайняті справами чи розвагами, щоб вважати виховання дітей справою свого життя. Вони не прагнуть виховувати дітей таким чином, щоб ті використувували свої таланти для слави свого Викупителя. Солотон не сказав: «Розкажи юнакові про шлях, яким йому слід іти: він не ухилиться від нього, коли і постаріється». Але батькам сказані такі слова: «Привчай юнака до дороги його, і він, як постаріється, не уступиться з неї» (Е. Уайт. Виховання дітей, с. 38).

Питання для обговорення:

1. Подумайте про ідею, представлену в Прип. 22:6. Чому ми повинні бути обережними, застосовуючи цей принцип? Чимало батьків зробили все можливе для виховання своїх дітей, і все ж, ставши дорослими, ці діти зробили неправильний вибір. Чому, розглядаючи значення цього тексту, ми не повинні забувати про існування вільної волі та реальності великої боротьби?

2. Ще раз обговоріть останнє запитання наприкінці уроку за середу. Що говорить про нас самих факт, що, безкорисливо допомагаючи іншим, ми відчуваємо велике задоволення? Як ця закономірність пояснює, чому багато можливих людей почувуються нещасними?

3. Хоч ми не всі рівні в талантах, освіті, досвіді тощо, однак рівні в найголовнішому: нам усім необхідний для спасіння Голгофський хрест. Яким чином цей факт свідчить про рівність та гідність усіх людей? Більше того, як ця істина повинна вплинути на наше ставлення до інших людей?

СВІДЧЕННЯ БРАЙТОНА

Пол Браун і його сім'я стали для мене великим благословенням. Кілька років тому, коли вони тільки переїхали, мій вітчим запитав, чи не міг би я постригти траву в їхньому дворі. Пол погодився, і незабаром між нами зав'язалася дружба. Я зрозумів, що сім'я Браунів — дуже хороші люди. Діти Пола, Пайтон і Стормі, радісні та доброзичливі. Їхня мама Сінді — мила жінка, вона завжди рада допомогти.

Якось я запитав у Пайтона, чому їх щосуботи немає вдома. Мені здавалося дивним, що по суботах я не можу в них працювати. Пайтон запросив мене відвідати з ними церкву. Мені сподобалося, але через деякий час моє бажання згасло. Через півроку я повернувся до церкви й залишився в ній.

Я став членом клубу слідопитів, і коли Пайтон, я і мій двоюрідний брат Хантер поверталися додому, ми заговорили про школу. Нам з Хантером не подобалася наша школа: там часто билися. Хантер сподівався, що колись він вступить до адвентистської школи. Ми вирішили розповісти про це батькам. І вони погодилися, щоб ми навчалися в Хайлендській адвентистській школі в Елкінсі. А Пол Браун знайшов для нас спонсорів. Мені дуже подобається ця школа. Учителі й персонал — справді хороші люди, а учні — доброзичливі.

Одного разу, коли ми йшли до церкви, Пайтон сказав, що хоче прийняти хрещення. Ми з Хантером теж захотіли приєднатися до Церкви. Тому ми разом почали вивчати біблійні уроки і 2 листопада 2013 року уклали заповіт з Господом.

Члени Церкви — найпривітніші люди, яких я будь-коли зустрічав. Вони завжди підтримують мене. А проповіді пастора Дана торкаються найтонших струн душі. Мені дуже подо-

баються люди в церкві — вони немовби сім'я, яку я завжди мріяв мати.

Одного разу прийшовши до церкви й дізнавшись про адвентистів сьомого дня, я отримав справжнє благословення. Моя сім'я дивується, чому я не роблю те, що чинив завжди. Мій вітчим не розуміє, чому я не їм свинину, адже все своє життя я вживав її і спочатку мені було складно відмовитися від неї. Однак я задоволений, що подолав це випробування. Я побачив зміни, які відбулися щодо мого стану здоров'я й ваги, а також характеру. Після укладання завіту все змінилося на краще.

СЛОВА ІСТИНИ

Біблійні тексти для вивчення: Прип. 22, 23, 24; Вих. 22:21-27; Ефес. 5:20; Єзек. 33:8.

Пам'ятний текст: *«Хіба ж не писав тобі притчі з порадами та зі знанням, щоб тобі завідомити правду, правдиві слова, щоб ти істину міг відповісти тому, хто тебе запитає» (Прип. 22:20, 21).*

Деякі притчі з цього уроку містять аналогії з єгипетськими текстами. Можливо, Соломон під натхненням виклав своє повчання таким чином, щоб вони відповідали єврейському мисленню. Тут слова єгиптян поєднуються з Духом ізраїльського Бога і стають Божественним об'явленням.

Таке спостереження має велике значення, оскільки нагадує нам про універсальний характер істини. Те, що правильне для ізраїльтянина, має бути правильним і для єгиптянина. Інакше це не істина. Деякі поняття застосовні всюди і для всіх.

Сфера наведених умовлянь спільна для всіх. Тобто ким би ви не були, віруючим чи ні, і де б ви не жили, деяких речей вам не слід робити.

ЗНАННЯ ІСТИНИ

Прочитайте Прип. 22:17, 18. Що тут сказано про те, як істина має впливати на наше життя?

Перший обов'язок учня — слухати і бути уважним: «Нахили своє вухо, і послухай слів мудрих» (Прип. 22:17). Іншими словами: «Зосередься!» Вишальним моментом є те, що शु-кач істини повинен бути серйозним і прагнути дізнатися, що правильно, аби потім виконувати це.

Однак учневі не достатньо лише слухати або навіть розуміти викладене. Деякі люди, знаючи безліч біблійних фактів, не мають при цьому реального, практичного знання істини (див. Івана 14:6).

Істина має досягти самої сутності людини. Про це свідчить єврейська фраза в Прип. 22:18 «у своєму нутрі». Урок не повинен залишатися на поверхні; його необхідно збагнути, засвоїти і зробити частиною нашої внутрішньої сутності. Тільки після того як настанови глибоко увійдуть до нашого ества і закореняться в нас, вони зможуть піднятися до наших уст і ми дамо переконливе свідчення.

Прочитайте Прип. 22:19-21. Що повинен дати нам досвід пізнання істини?

1. *Надія* (текст 19). Перша мета навчання мудрості — не мудрість сама по собі. Книга Приповістей не прагне зробити учнів більш інтелектуальними й умілими. Мета вчителя — зміцнити довіру учнів до Господа.

2. *Переконаність* (текст 21). Учні мають знати, чому ці «слова правдиві», чому вони вірять у ті або інші істини. За визначенням віра — це переконаність у тому, чого ми до кінця не розуміємо. Проте нам необхідні вагомі причини для цієї віри.

3. *Відповідальність* (текст 21). Останній крок у процесі виховання — поділитися з іншими людьми «правдивими сло-

вами», які ми отримали. У цьому суть нашого поклонання як Божого народу.

Поміркуйте про всі переконливі й раціональні причини бути адвентистом сьомого дня. Які ці причини і чому ми повинні без вагань ґрунтуватися на них та розповідати про них іншим? Поділіться своєю відповіддю в класі в суботу.

Понеділок

23 ЛЮТОГО

ОБКРАДАННЯ БІДНИХ

Прочитайте Прип. 22:22, 23; 23:10. Про що попереджають тексти?

Хоч красти – завжди погано, ця заборона стосується обкрадання бідних та пригноблених, тобто найбільш уразливих верств суспільства. Вони справді безпорадні, а отже, є предметом особливої турботи Бога (Вих. 22:21–27). Пригадується випадок, коли Давид наказав убити Урію, щоб забрати його дружину, та притча, яку у зв'язку з цим розповів Натан (2 Сам. 12:1–4). Пограбування бідних не тільки кримінально підлягає покаранню, це гріх «перед Господом» (2 Сам. 12:13). Забирати в тих, хто має менше, ніж є у вас, – гірше за злодійство – це акт малодушності. Невже ці злодії думають, що Бог не бачить їхніх учинків?

Текст Прип. 22:23 свідчить: навіть якщо злодій залишається не покараний людьми, Бог відплатить йому. Згадка про Визволителя (*Goel* – Прип. 23:11), можливо, навіть натякає на останній суд (Йова 19:25).

Отже, наведене попередження, поряд з іншими застереннями в Біблії, звернене до людей, котрі зацікавлені тільки в тому, щоб швидше отримати «користь» від своїх дій, а не в довгострокових результатах. Вони розширяють свої володіння, примножують майно за рахунок інших і готові обманювати й убивати заради цієї мети. Вони можуть насолоджуватися цим зараз, але пізніше їм доведеться заплатити за свої дії. Такий аргумент поклонаний не тільки зупинити злодія, а й

показати, що наші моральні цінності нерозривно пов'язані з пануванням Бога.

Свого часу в Англії на міських автобусах можна було побачити таке гасло: «Бога немає, тож не хвилюйся, а насолоджуйся життям». І хоч було безліч дотепних відповідей на цю фразу, подумайте ось про що: якби не було Бога, то люди, які обкрадають бідних, справді не мали б причини непокоїтися. У такому разі всі, хто зробив велике зло, так і залишилися б безкарними. Як віра в Бога та Його обітниці про суд допомагає нам здобути душевний спокій серед усієї несправедливості, яку ми бачимо в сучасному світі?

Вівторок

24 ЛЮТОГО

НЕ ЗАЗДРИ ГРІШНИКАМ

Від чого нас застерігають наведені тексти: Прип. 23:17; 24:1, 2 і 24:19, 20?

Чому деякі люди заздять грішникам? Імовірно, вони заздять не тому, що грішники припускаються гріхів, а тій вигоді (багатству, успіху, владі), яку отримують грішники внаслідок свого зла, – ось чого насправді бажають заздрісники.

Хоч, звичайно, не кожному успішну або багату людину можна назвати нечестивою, деякі такими є, і саме про них попереджають наведені тексти. Ми бачимо, як «добре» живе нечестивим, тому можемо позаздрити їм, особливо якщо самі ледь зводимо кінці з кінцями.

Однак це дуже вузький і недалекоглядний погляд. Зрештою, спокуса гріха в тому, що він пропонує негайну винагороду: ми отримуємо насолоду відразу ж. Перспектива майбутнього може захистити нас від спокуси, тобто ми повинні дивитися далі тимчасового «прибутку» від гріха, натомість думати про довгострокові наслідки.

Крім того, хто не бачив, наскільки руйнівний гріх? Він ніколи не зійде нам з рук. Ми можемо приховати його від інших, щоб ніхто, навіть найближчі, не мали ані найменшого уявлення про те, що ми робимо (хоч рано чи пізно вони все одно

здогадаються, чи не так?). Або ми можемо обманювати себе, вважаючи, що наші гріхи не такі вже й серйозні. («Зрештою, подивіться, скільки людей поводяться гірше за мене!»). Проте рано чи пізно, так чи інакше, наслідки гріха наздоженуть нас.

Ми повинні ненавидіти гріх, бо це гріх. Ми маємо ненавидіти його через те, що він зробив з нами, з нашим світом і нашим Господом. Якщо хочете побачити реальну ціну гріха, подивіться на Ісуса на хресті. Саме стільки коштує наш гріх. Уже одного цього усвідомлення має бути достатньо (хоч часто це не так), аби змусити нас уникати гріха і триматися якомога далі від тих, хто підштовхує нас до нього.

Чи доводилося вам коли-небудь заздрити чужому успіху? Назвіть найкращий засіб проти цієї смертельно небезпечної духовної проблеми? (Див. Ефес. 5:20).

Середа

25 ЛЮТОГО

ЩО ВХОДИТЬ В УСТА

Невипадково перша спокуса людини пов'язана з їжею (Бут. 3:3). Унаслідок непослуху та вживання в їжу забороненого плоду, гріх і смерть увійшли в наш світ (Бут. 3:1-7; Римл. 5:12). Також не слід забувати, що перша біблійна згадка про вживання вина пов'язана з жакливим і принизливим випадком (Бут. 9:21).

Прочитайте Прип. 23:29-35. Як у текстах представлене вживання алкоголю?

Хто з нас не бачив, наскільки руйнівним може бути алкоголь? Звичайно, не кожний, хто випиває, опиняється в ямі. Але, найімовірніше, п'яниця, котрий лежить у ямі, випиваючи першу чарку, й увити собі не міг, де врешті-решт опиниться.

«Людина, яка має звичку пити п'янки напої, перебуває в жахливому становищі. Їй неможливо довести або переконати її відмовитися потурати своїм бажанням. Її шлунок і мозок хворі, її сила волі ослаблена, апетит некерований. Князь темряви тримає її в рабстві, з якого в неї немає сил вирватися» (Коментарі Е. Уайт. Біблійний коментар АСД, т. 3, с. 1162).

Прочитайте Прип. 23:1-8. Чому ми повинні контролювати свій апетит?

Ця настанова описує не просто правильні манери за столом (Прип. 23:2). Біблійний текст застерігає всіх, хто любить поїсти і в кого непомірний апетит. Мегафора «поклади собі в горло ножа» особливо сильна. Вона не тільки говорить про приборкання апетиту, а й наводить на думку, що їжа може бути загрозою нашому здоров'ю і навіть життю. Єврейське слово (*bin*), перекладене як «пильно вважай», передає ідею ретельного поділу різних видів їжі. Те ж саме слово вистовує Соломон, коли просить мудрості, щоб «розрізати [bin] добре від злого» (1 Цар. 3:9). Тут натхненний письменник каже не просто про контроль апетиту. Його порада також може стосуватися банкетів та гулянок у компаніях, коли нас примушують і спокушають, але Соломон радить не жадати таких ласощів (див. Прип. 23:3).

Згадайте знайомого, чиє життя було зруйноване алкоголем. Чому такого прикладу має бути достатньо, щоб допомогти нам зрозуміти згубність цієї отрути для організму?

Четвер

26 ЛЮТОГО

НАША ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

«Коли б Я сказав до безбожного: “Безбожнику, ти конче помреш!”, а ти не говорив би, щоб остерегти безбожного від дороги його, то він, несправедливий, помре за свій гріх, а його кров Я вимагатиму з твоєї руки» (Єзек. 33:8).

Про який основний духовний принцип ідеться в наведеному тексті? Як ми застосовуємо його у своєму житті?

Кілька років тому в одному великому місті на вулиці пізно ввечері бандити напали на жінку. Вона кликала на допомогу, десятки людей чули її крик, проте жоден навіть не спромігся

зателефонувати в поліцію. Більшість людей визирали з вікон, але потім поверталися до своїх справ. Незабаром крики за-мовкли. Уранці її знайшли мертвою з численними ножовими пораненнями.

Чи винувати в смерті цієї жінки люди, котрі чули її крики, але нічого не зробили? Хоч самі вони не нападали на неї, чи можна сказати, що її вбила їхня байдужість?

Прочитайте Прип. 24:11, 12, 23–28. Які важливі настанови дано нам у текстах?

Закон Мойсея ясно попереджає: якщо людина не повідомила про злочин, свідком якого стала, вона понесе прокляття (Левит 5:1). Ми можемо бути не в змозі запобігти злочину, але якщо мовчимо про те, що бачили, то розділяємо вину зі злочинцем. Наше мовчання робить нас співучасниками.

З іншого боку, відповідаючи «правдиво» (Прип. 24:26), ми чинимо правильно й відповідально. Такий вчинок порівнюється з поцілунком у губи та означає, що людина дбає про щастя інших.

Мовчати і нічого не робити, коли на вашій вулиці вбивають жінку, – це жахливо. А тепер подумайте про інші лиха: голод, війни, несправедливість, расизм, економічний гніт. Якою є наша відповідальність у цих бідах?

П'ятниця

27 лютого

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

«Душі оточуючих потрібно пробуджувати і спасати, інакше вони загинуть. Не можна втрачати жодної миті. Ми всі справляємо вплив, який свідчить або за істину, або проти неї. Я бажаю нести безпомилкове свідчення, що я – одна з учениць Христа. Нам потрібно щось іще, крім релігії суботи. Ми маємо потребу в живому принципі й у тому, аби щодня відчувати особисту відповідальність. Цього багато хто уникає, але плодом такої поведінки є нехтування, байдужість, нестача пильності й духовності» (Е. Уайт. Свідчення для Церкви, т. 1, с. 99).

«Говоріть про віру, живіть вірою, вирощуйте любов до Бога; свідчіть світові про все, чим Ісус є для вас. Звеличуйте Його святе Ім'я. Розповідайте про Його доброту, говоріть про Його милість і силу» (Е. Уайт. Наше найвище поклонання, с. 20).

Питання для обговорення:

1. Обговоріть у класі ваші відповіді на останнє запитання за неділю. Про що ми можемо дізнатися з відповідей присутніх? Як навчитися зміцнювати свою віру в ті істини, які складають нашу систему цінностей?

2. Хтось сказав: «Пам'ятай дві речі: Христос помер за тебе, і одного разу ти помреш». У контексті уроку за вівторок, де йшлося про те, що нам доведеться відповідати за свої гріхи, який важливий урок нам слід почерпнути із цієї думки?

3. Повернімося до написів на лондонських автобусах: «Бога немає, тому не хвилюйся, а насолоджуйся життям». Крім згаданих в уроці, які ще проблеми пов'язані із цим твердженням? Чому існування Бога викликає в людей таке занепокоєння? Як це твердження показує, наскільки сатана спотворив характер Бога в розумах багатьох людей? У класі складіть кілька відповідей на це гасло. Які короткі змістовні гасла могли б допомогти людям знайти надію, яку ми маємо в Бозі?

МІСІОНЕРСЬКА ДОПОМОГА В ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ

Дан Джако допомагає людям знову вчитися ходити, а у вільний час працює з членами Церкви, які мають духовні проблеми. Дан, професійний фізіотерапевт, звершує служіння місцевого пастора у двох церквах, розташованих в Елкінсі та Парсонсі, західна Вірджинія. А також він викладає біологію та хімію в Хайлендській адвентистській школі в Елкінсі. Його дружина Черіл, вихователь і медсестра, працює директором школи, де навчаються діти віком до 12 років. Їхній син Джеремі викладає біблійні уроки, математику й історію.

Вірячи, що місіонерське служіння дуже важливе, щороку пастор Дан вирушає з учнями та членами Церкви в місіонерську подорож. За ці роки вони вже побували в Мексиці, Панамі, Гондурасі та в Коста-Риці.

Під час перебування в Коста-Риці в 2014 році вони побудували церкву і провели евангельські зустрічі та біблійні школи в чотирьох різних церквах.

Дан Джако був вражений посвяченістю пастора церкви в Коста-Риці, котрий звершував служіння в шести громадах, не маючи при цьому автомобіля.

Пастор Дан і члени Церкви будують Молитовні будинки не лише за кордоном, а й на своїй території. Нещодавно вони закінчили будівництво власного Молитовного будинку та школи, які розташовані на двох гектарах землі.

Найскладніше завдання, з яким стикаються пастор Ден і 80 членів Еллінської церкви, – це відповідати на запитання, які виникають у людей на біблійних уроках. За останні два роки кожен житель західної Вірджинії отримав запрошення

вивчати біблійні курси «Голос пророцтва». Результати були приголомшливими: 10 000 чоловік виявили бажання отримувати біблійні уроки. Більше 200 заявок прийшло з околиць Елкінса та Парсонса.

«Деякі вважають за краще вивчати біблійні уроки очно, – пояснює пастор Дан, – інші займаються заочно. З ними працюють члени нашої громади». Місцеві члени Церкви відповідальні за надсилання уроків поштою для студентів-заочників.

«Наша територія – це теж місіонерське поле, – говорить пастор Дан. – Можна зустріти багато людей, які скажуть: «Я вірю», але якщо їхні сім'ї не зацікавлені, багато хто просто відмовиться від уроків».

Проте пастор Дан і невеликі церкви, у яких він служить, розуміють, що приводити людей до Ісуса – це важлива місіонерська робота. Тому вони готові жертвувати своїм часом, можливостями та засобами, щоб успішно виконувати це служіння.

ПІД МАСКОЮ

Біблійні тексти для вивчення: Прип. 25:2, 3; 26:11, 12; 1 Кор. 1:20, 21; Прип. 26:13–16; 27:5, 6.

Пам'ятний текст: «*Перед царем не пишайся, а на місці великих не стій*» (Прип. 25:6).

Під личиною прекрасного змія, який промовляє приємні слова і, здається, так щиро стурбований шастям Єви, приховувався ворог, котрий задумав знищити її (Бут. 3:1-6). З'являючись як «ангел світла», сатана готує найнебезпечніші пастки для людства (2 Кор. 11:14). Але ще більш небезпечним та оманливим є наше власне лицемірство, коли ми видаємо себе не за тих, ким є насправді. Так ми обманюємо інших і навіть самих себе.

Обманувати можна по-різному. Один з найбільш поширених способів – обман за допомогою языка. Запропоновані нам для дослідження тексти з книги Приповістей акцентують увагу на словах – неправдивих, улесливих, гарних, що звучать, ніби музика, і викликають прекрасні почуття, але приховують спотворені думки й наміри. Ми повинні бути обережні не тільки з тим, що говоримо іншим людям, але і з тим, як інтерпретуємо сказане іншими. Можливо, за основну думку цього уроку варто взяти слова Христа: «Ось Я посилаю вас, як овець поміж вовків. Тому будьте мудрі, як змії, і невинні, як голуби» (Матв. 10:16).

БОЖІ ТАЄМНИЦІ

Життя сповнене таємниць. Фізик Девід Дойч писав, що «повсякденні події в термінах фундаментальної фізики неймовірно складні. Якщо наповнити чайник водою й увімкнути його, усі суперкомп'ютери на Землі, працюючи всю вічність, не зможуть вирішити рівнянь, які описують, що робитимуть усі ці молекули води, – навіть якщо ми могли якось визначити їхній первинний стан та всі зовнішні впливи на них, що саме по собі є важким завданням» (David Deutsch (2011–07–21). *The Beginning of Infinity: Explanations That Transform the World* (Kindle Locations 1972–1975). Penguin Group. Kindle Edition).

Якщо ми неспроможні зрозуміти щось настільки просте, як молекули води, як ми можемо навіть сподіватися зрозуміти Божі таємниці?

Прочитайте Прип. 25:2, 3. Яку думку висловлює автор і як ми можемо застосувати її до більш широкого кола запитань?

Що відрізняє Божу славу від слави царів, так це Його таємнича природа і, як наслідок, наша людська неспроможність повною мірою зрозуміти Його. Єврейський корінь *stir* («приховувати», «ховати») часто вживається в єврейських писаннях, щоб охарактеризувати те, що робить Бога єдиним істинним Богом (Ісаї 45:14, 15). Є істини про Бога, які ми просто не можемо зрозуміти. З іншого боку, славу царів характеризує їхня готовність до досліджень. Прозорість та підзвітність мають бути першою рисою керівника (П. Зак. 17:14–20). Обов'язок царя – «розв'язати справу», тобто давати пояснення подіям та своїм рішенням.

Життя сповнене невирішених питань. За секунду, здавалося б, випадкові події можуть перетворитися на ризик, яка відокремлює життя від смерті. Деякі переживають трагедії одну за одною, тоді як в інших усе добре. Це все свідчить про те, що нам слід жити вірою. Які події відбуваються

зараз у вашому житті, котрі вам необхідно прийняти вірою, покладаючись на Бога? Який інший вибір у вас є?

Понеділок

2 березня

НЕРОЗУМНИЙ ЯК МУДРИЙ

Хоч ідея про відносність істини — не новий винахід (особливо в західному світі), в останні роки вона набула великого поширення. Тобто те, що істинне для однієї людини або культури, може не бути істинним для іншої людини чи культури. І хоч в одній сфері життя це справедливо (у деяких країнах правосторонній рух автомобілів, а в деяких — лівосторонній), в іншій — безпечна помилка, особливо в питаннях моральності. Одні принципи правильні, а інші — неправильні, незалежно від нашого місця проживання чи особистих уподобань. Зрештою, ми завжди повинні ґрунтувати свої погляди на Божому Слові й істинах, що містяться в ньому. Боже Слово має бути основним критерієм нашого розуміння, що правильно, а що неправильно, що добро, а що зло.

Прочитайте Прип. 26:11, 12 (див. також Суд. 21:25; 1 Кор. 1:20, 21; 2:6, 7; 2 Кор. 1:12). Чого ми не повинні робити?

Як бачимо, у бажанні робити те, що правильно у власних очах, немає нічого нового. Як це було неправильним тоді, так залишається неправильним і тепер. Вище ми вже говорили, що ніхто з нас не розуміє всього; точніше, повністю ми не розуміємо нічого. У певних сферах нам потрібно зростати і навчатися, тому ми завжди повинні бути готові визнати, що не маємо відповідей на всі запитання.

Що ж до нерозумних, як видно з притчі, приводом для занепокоєння слугує те, що вплив їхньої нерозважливості виходить за межі власного життя. Вони переконані у своїй мудрості, тому повторюватимуть свою глупоту. Такі люди навіть можуть бути настільки переконаними, що інші їх будуть вважати мудрими, поважати і звертатися до них за порадою, що може призвести

до ще більших проблем (Прип. 26:8). Безглуздість поширюватиметься, а коли її вважають «мудрістю», вона може бути більш руйнівною. Крім того, нерозумні настільки безглузді, що не усвідомлюють своєї глупоти.

Як часто ви схильні йти на компроміс, поступаючись своїми основними цінностями та найважливішими істинами? Що відбувається, коли основні цінності суперечать одна одній? Як нам зрозуміти, які з них важливіші?

Вівторок

3 березня

ЛІННИВИЙ

«Свою руку лінний стромляє до миски, — та піднести до рота її йому тяжко» (Прип. 26:15).

Як студент, котрий витрачає більше часу і сил на списування під час іспиту, ніж на вивчення матеріалу, так і ледачі люди, як би це дивно не звучало, наполегливо працюють, щоб знайти виправдання власним ліношам!

Прочитайте Прип. 26:13–16. Про що попереджає автор?

Лінива людина може мати рацію: «Лев на дорозі!» (Прип. 26:13). Отже, розумніше залишатися вдома і не шукати небезпеки. Однак, поводячись так, ми втрачаємо всі можливості, які пропонує життя. Ми ніколи не отримаємо задоволення від краси троянди, якщо не ризикнемо потраждати від укулу її шипів. Ми не зможемо рухатися вперед, якщо боймося перешкод. Люди, не здатні ні на що зважитися, ніколи не зазнають повноти життя.

Подивіться на інші метафори в наведених текстах. Як двіри, повертаючись на завісах, нікуди не рухаються, так і ледачі люди, повертаючись на постелі, просто змінюють положення тіла і теж нікуди не рухаються.

А образ у тексті 15 ще більше вражає. Ліниві можуть опустити руку в посудину з їжею, але вони занадто ліниві, щоб донести її до рота і прогудувати себе.

Проте найгіршою є їхня інтелектуальна лінь, їхнє закриття мислення та впевненість у власній правоті. Тому у власних очах вони завжди будуть праві, мудріші за сім мудреців (Прип. 26:16) і закриті для інших думок, можливо, мудріших за їхні власні. Хто думає, що знає відповіді на всі запитання, той зазвичай їх не знає.

«На суді люди будуть засуджені не за те, що свідомо вірили омані, а за те, що не повірили Істині, знехтувавши можливістю пізнати її» (Е. Уайт. Патріархи і пророки, с. 55). Яка наша роль у наданні людям «можливості» пізнати Істину? Де починається і де закінчується наша відповідальність?»

Середа

4 березня

ДРУГ ЯК ВОРОГ

Якщо ми розчаровуємося у своїх друзях більше, ніж у своїх ворогах, це тому, що від друзів зазвичай очікуємо доброго, а від ворогів — поганого. Але наші очікування не завжди справджуються, чи не так? Ось чому книга Приповістей попереджає нас, що іноді друг поводиться як ворог, а ворог — як друг.

Прочитайте Прип. 27:5, 6. Коли докір може бути свідченням любові?

Любов — це не тільки поцілунки й ніжні слова. Часом любов зобов'язує нас докорити другові чи дитині, тому любов готова ризикнути виявитися неприємною, осудливою і критичною. Ми можемо навіть втратити друзів, якщо скажемо неприємну правду. Проте, якщо ми не застерігаємо друзів від неправильних вчинків, особливо якщо ці вчинки можуть нашкодити їм, то які ми тоді друзі?

Відкритий докір також є ознакою того, що наша любов ґрунтується не на ілюзіях і претензіях, а на істині й довірі.

Прочитайте Прип. 27:17. Яким може бути результат протистояння друзів?

Образ заліза, яке гострить залізо, передбачає взаємну вигоду. Коли дружба перевіряється правильним докором, це не тільки покращує якість стосунків, а й стимулює та зміцнює обох друзів. Зброя обох стане більш ефективною, вони краще підготуються до майбутніх битв. Люди, які знаходять захист лише в собі й у власних ідеях, ніколи не стикаючись з іншими поглядами, не зростатимуть у пізнанні та вдосконаленні характеру.

Чи вам коли-небудь робили зауваження, зупиняючи на хибному шляху? Що сталося б, якби всі промовчали? Як навчитися робити зауваження іншим, при цьому не критикуючи та не засуджуючи їх?

Четвер

5 березня

ВОРОГ ЯК ДРУГ

Прочитайте Прип. 26:17–23. Узагальніть головні ідеї текстів.

І знову книга Приповістей звертається до теми про силу слів, цього разу звертаючи увагу на шкоду, якої завдають наклеп і сварки. Хто лихословить вашого ворога у вашій присутності, аби змусити вас думати, що він на вашому боці, той діє як «вугілля» і «дрова»: він підживлює сварку і провадить вас у вогонь ще більших неприємностей (текст 21).

Так само і «полум'яні уста», які звучать красномовно, можуть приховувати «серце лихе» (текст 23). Політик, який бажає привабити виборців, продавець, котрий хоче продати свій товар, гульвіса, який прагне спокусити жінку, — усі вони користуються силою красномовства.

Цей уривок викладає урок про те, що ми повинні бути обережними і не вірити кожному почутому красивому слову. Слова можуть бути небезпечними саме тому, що приємні. Деякі люди — дуже гарні оратори, вони можуть бути такими переконливими, виглядати щирими і дбайливими, але всередині зовсім інші. Хоч усім нам доводилося стати жертвами таких людей, хто з нас хоч раз не був винний у тому, що поводився так само: говорив людині одне, а думав або відчував зовсім

інше? У цьому розділі книга Приповістей рішуче виступає проти такого обману.

«Усе, що роблять християни, має бути прозорим і ясним, немов сонячне світло. Істина походить від Бога, обман же в будь-якій формі походить від лукавого... Нелегко завжди говорити чисту правду. Ми не можемо говорити істину, якщо не знаємо істини. І як часто упереджені думки, схильність розуму, брак знань та хибне судження заважають правильному розумінню питань, з якими нам доводиться мати справу. Ми тільки тоді зможемо говорити істину, коли нашими думками постійно керуватиме Той, Хто Сам є Істиною» (Е. Уайт. Відображаючи Христа, с. 71).

Наскільки ви відверті та щирі у своїй мові? Наскільки ваші слова відрізняються від ваших думок? Чи справді ви вважаєте, що завжди зможете використовувати двоєдушність? (Див. Матв. 10:26, 27).

П'ятниця

6 березня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ВИВЧЕННЯ:

«Діяльність Святого Духа не звільняє нас від необхідності виявляти наші здібності й таланти, але навчає нас, як використовувати всі сили для Божої слави. Людські здібності, які перебувають під особливим керівництвом Божої благодаті, можуть бути використані для найкращої цілі на Землі. Невіластво людини, яка називає себе послідовником Христа, не робить її більш покірною або більш духовною. Християнин з розвиненим інтелектом зможе найкращим чином оцінити істини Божественного Слова. Найкраще Христа можуть прославляти ті, хто служить Йому з розумінням справи. Велика мета виховання – навчити нас користуватися даною нам Богом силою таким чином, аби відкривати біблійну релігію та сприяти Божій славі.

Ми в боргу перед Тим, Хто дав нам життя, за довірені нам таланти, і наш обов'язок перед Творцем – розвивати й удосконалювати ці таланти» (Е. Уайт. Поради батькам, учителям і студентам, с. 361, 362).

Питання для обговорення:

1. Поміркуйте про таємниці, які ми бачимо в повсякденному житті, чи то в природі, у людських стосунках чи в питаннях віри, природи Бога і спасіння. Один з найбільших парадоксів життя полягає в наступному: чим більше ми пізнаємо, тим гостріше розуміємо, як мало знаємо. Чому це ще більш справедливо щодо духовних істин?

2. Назвіть деякі «істини», які насправді є відносними, культурно обумовленими та мінливими. Як відрізнити їх від вічних, універсальних і незмінних істин? Чому так важливо знати різницю між ними? Яка небезпека загрожує нам, якщо ми вважаємо мінливі істини вічними та навіпаки?

3. Одна приказка говорить, що розумні люди тримають своїх друзів близько, а ворогів ще ближче. Що це означає? Як ми, християни, повинні ставитися до цього твердження? Як текст Матв. 10:16 допомагає відповісти на це запитання?

ВІДЧИНЯЮЧИ «БІЛЬШЕ ДВЕРЕЙ»

У Бріджпорті, західна Вірджинія, єдина адвентистська церква в окрузі Харрісон щосуботи проводить богослужіння у будівлі місцевої пресвітеріанської церкви. Попри те, що у них ще немає власного Молитовного будинку, члени хілської громади підтримують дружні стосунки.

У відповідь на листи з пропозицією вивчати біблійні уроки хілська церква отримала понад 300 заявок — і це тільки з округу Харрісон. Пастор Джеймс Волп і 30 членів громади підтримують листування із зацікавленими людьми. Найактивніші члени Церкви: Анжела — 21 рік, Хізер — 20 років і Лі — 22 роки.

«Ми ходимо з дому в дім, — розповідає Хізер, — роздаємо людям перші два уроки й запитуємо, чи є в них бажання отримувати уроки поштою, чи вони хочуть, щоб ми приносили їх додому. Одна з жінок, яку ми зустріли, попросила, щоб ми ще раз прийшли до неї, тому ми з Анжелою вирішили відвідувати її. Ми зустрічалися кожного тижня. Минулої зими її син покінчив життя самогубством. Ми перестали вивчати уроки, але не припинили відвідувати її. На День подяки та Різдво вона була разом з нами. Іноді вона відвідує церкву». Пізніше Хізер і Анжела продовжили вивчати біблійні уроки із цією жінкою.

У Лі немає людей, з якими він міг би займатися особисто, тому він узяв на себе організацію поштових відправлень. «Я стежу за тим, щоб пройдені уроки були перевірені та надіслані студентам разом з новим уроком. Якщо минає місяць, а людина не проявляє активності, ми шлемо їй звістку і сподіваємося, що вона відреагує».

Члени хілської громади підтримують молодь і раді тому, що вона задіяна в цьому служінні.

«Наша молодіжна група стала сильнішою, — говорить Анжела. — Мені завжди хотілося служити Богові, але я не знала, з чого розпочати».

«Я думаю, що наше служіння — цей той час, коли ми зможемо втілити в життя все, що чуємо кожного тижня; насправді ми стали частиною чогось великого, свідками зростання нашої Церкви», — додає Лі.

Хізер вірить, що розповсюдження біблійних уроків — це найкращий метод привести нових людей до Церкви та зміцніти духовно. «Розповсюджуючи уроки з вивчення Біблії, уся молодь об'єдналася. Мені сподобалося роздавати біблійні уроки. Я духовно виросла. Місіонерське служіння допомагає нашій церкві зростати і кількісно, і духовно. Воно відчинило “багато дверей”».

ЖИТИ ВІРОЮ

Біблійні тексти для вивчення: Прип. 28:4, 7, 9; Римл. 1:16, 17; Гал. 3:24; Прип. 28:5; 1 Івана 2:15-17; Прип. 29:13.

Пам'ятний текст: «*Страх перед людиною пастку дає, хто ж надію складає на Господа, буде безпечний*» (Прип. 29:25).

Безліч різних голосів кличуть нас у різних напрямках. Як знати, що правильно, а що неправильно? Відповідь можна знайти в Бога та Його письмовому об'явленні. Ми повинні навчитися покладатися на Бога й користися Його Законом. Усе інше додається.

Саме це мав на увазі Ісус, коли сказав: «Шукайте перш за все Царства Божого і Його праведності, а це все вам додасться» (Матв. 6:33). Ми повинні зробити довіру до Бога та ходіння з Ним нашим основним пріоритетом, інакше зробимо пріоритетом щось інше, а це — ідолопоклонство. Ми можемо навчитися довіряти Богові, тільки живучи життям віри. Християнське життя полягає саме в ходінні з Богом. Нам необхідно прийняти рішення робити те, що звелів нам Господь, а наслідки довірити Йому.

Неділя

8 березня

ДОТРИМУВАТИСЯ ЗАКОНУ

У книзі Приповістей слово «тора» (закон або настанови) згадується 13 разів, причому чотири рази в Прип. 28 (тексти 4 (двічі), 7, 9). Звичайно воно вживається в значенні «наука» мудрого (Прип. 13:14), а в ізраїльській традиції має духовний підтекст і стосується Божественного об'явлення, як зазначено в самій книзі Приповістей (див. 29:18).

Прочитайте Прип. 28:4, 7, 9. Що ці тексти повідомляють про важливість закону в нашому житті?

Від інших народів ізраїльтяни відрізнялися не стільки способом мислення чи навіть своїми «духовними» і важкими для розуміння богословськими поглядами, скільки особливим способом життя, принциповістю в питаннях їжі, відпочинку, навколишнього середовища, стосунків із сусідами та родичами. Саме це робило їх «святими» або «відокремленими» від інших народів. В ідеалі ці рішення мали ґрунтуватися на Законі та його основних принципах.

Ми, люди, не можемо бути мудримі самі по собі; ми навіть не завжди здатні відрізнити добро від зла (1 Цар. 3:9). Тому нам потрібний Божественний Закон, який скеровує наш розум. Іншими словами, здобуття мудрості не залежить від інтелектуальних чи духовних вправ; воно, по суті, пов'язане з послухом Закону, який перебуває поза нами, поза нашою культурою, нашою особистою психологією, нашими бажаннями.

Цей Закон, звичайно ж, — вічний Божий Закон. І догримання цього Закону, справді, є актом віри. «Бо я не соромлюся Радісної Звістки Христа, адже вона — Божа сила на спасіння кожному, хто вірить: перше — юдеєві, а тоді — грекові. Адже праведність Божа відкривається в ній з віри у віру, як написано: А праведний вірою житиме» (Римл. 1:16, 17).

Яких бід і проблем ви уникали завдяки тому, що прийняли рішення вірою дотримуватися Божого Закону? Наскільки відрізнялося б ваше життя, якби ви не дотримувалися Закону?

Понеділок

9 березня

ШУКАЙТЕ ГОСПОДА

Незважаючи на всю важливість Закону (Тори) для життя вірою, сам по собі він не є джерелом життя. Навпаки, Закон указує на гріх, а гріх призводить до смерті (див. Римл. 7:7-13). Ефективною ж Тору робить той факт, що вона походить від Бога. Без Бога Тора була б просто зводом юридичних постанов, правил, які не мають нічого спільного з Його по-

чатковими намірами. Життя в послуху Божому Законові – це життя із Самим Богом. Тора не замінює Бога, вона – просто вихователь, який (згідно з аналогією Павла) приводить учнів до їхнього Вчителя (Гал. 3:24).

Прочитайте Гал. 3:24 в контексті. Яким чином Закон указує нам на Ісуса, щоб ми могли «виправдатися вірою»?

Книга Приповістей – не просто книга мудрості; це пересудісмі книга про Бога, Котрий явив мудрість. Коли ми шукаємо мудрості, підкоряючись Законові, це приводить нас до Господа і до спасіння, яке Він даром пропонує нам отримати через віру в Ісуса.

Прочитайте Прип. 28:5. Що допомагає нам «розуміти все»?

Слово «розуміють» двічі вживається в тексті 5, як слово «закон» у тексті 4. Ці два тексти пов'язані: дотримуватися закону (текст 4) і шукати Господа (текст 5) – нероздільні поняття. Однак ця діяльність не обмежується тільки тим, аби просто знати і робити те, що правильно («правосуддя» – текст 5). Це розуміння стосується «всього» просто тому, що походить від Бога «всього». Для стародавнього Ізраїлю знання було тісно пов'язане з релігійним досвідом, а віра – з інтелектом і раціональним мисленням. Було неможливо мати віру без мислення або мислити без віри, тому що Бог – основа й однієї, й іншої сфери.

Чому вірити в Бога – це розумна позиція? Чому відкидати Бога – менш логічно і менш раціонально, ніж вірити в Нього?

Вівторок

10 березня

ЗВЕРНЕННЯ ДО БАГАТИХ

Прочитайте 1 Івана 2:15–17. Від чого нас застерігає апостол і як ми можемо захистити себе від небезпеки, про яку сказано в текстах?

Хоч люди мають різні уявлення про те, що означає бути багатим, книга Приповістей містить деякі вказівки, як стати багатим і що робити зі здобутим багатством.

1. Не багатій за рахунок бідних (Прип. 28:8). Ваше багатство вважається неправедним, якщо ви отримали його за рахунок бідних. Як ми вже зазначали, Біблія рішуче виступає проти тих, хто використовує бідних у корисливих цілях.

2. Давайте тим, хто не має (Прип. 28:27). На відміну від «захланного» з Прип. 28:25 (в оригіналі «великий апетит»), щедра до бідних людина буде благословенна.

3. Працюйте (Прип. 28:19). Багатство повинно приходити не в результаті крадіжки або випадково, але як винагорода за наполегливу працю. Те, що ми отримуємо, залежить від якості нашої праці. Якщо ми багаті, то маємо заслугувувати цього.

4. Не намагайтеся розбагатіти швидко (Прип. 28:20, 22). Книга Приповістей попереджає про два можливі сценарії: (1) коли ми заплочуємо очі на деякі нечесні дії у результаті стаємо співучасниками цих дій (Прип. 28:22); (2) коли намаємося скористатися майном наших батьків і тим самим позбавляємо їх необхідного для життя (Прип. 28:24). Найгірше те, що такі люди можуть виправдовувати свою поведінку доти, доки остаточно не переконають себе, що не зробили нічого поганого. Вони кажуть, що «це не гріх».

Гроші – потужна рушійна сила, і саме тому Біблія багато говорить про них. Якщо ви хочете грошей (як і безліч інших людей), то як можете бути впевнені, що не потрапите в пастку, яку Ісус назвав оманю багатства (див. Марка 4:19)?

Середа

11 березня

КЕРІВНИЦТВО ДЛЯ БІДНИХ

Прочитайте Прип. 29:13. Якої теми торкається автор?

Бідні та багаті рівні (Прип. 29:13). Образ світла, використаний у притчі, представляє це питання в перспективі творіння. І багаті, і бідні були створені Богом (Прип. 22:2). І ті, й інші насолоджуються даром життя, сонце світить для тих і для інших. Як багаті отримали попередження про те, як їм слід ставитися до бідних, так і бідні повинні любити навіть своїх гнобителів, котрі можуть бути багатими людьми (Матв. 5:44, 45).

Яку вістку повідомляє текст Прип. 28:3?

Бідні мають ті самі обов'язки, що й багаті (Прип. 28:3). Бідність не повинна слугувати виправданням беззаконню. Факт, що вас, можливо, пригнобляли, не дає вам права пригноблювати інших. Притча Ісуса про слугу, котрий пригнічує біднішого за нього самого, показує, що така реакція, хоч і несподівана з боку бідного (від якого можна було очікувати більш прихильного ставлення до інших бідняків), не є чимось незвичайним (Матв. 18:22-35). У тексті Прип. 28:3 використано образ дощу, який переважно є благословенням, проте тут він виявляється руйнівною зливою. Ця метафора ілюструє ненормальність такої поведінки та розчарування, яке вона приносить.

Про що свідчить текст Прип. 28:6?

Праведний бідняк – краще, ніж безбожний багач (Прип. 28:6). Згідно з традиційним розумінням питання, праведна людина не повинна бути бідною, адже вважається, що бідність – це справедливе покарання ледачих (Прип. 24:34). Однак реальність життя складніша. Бідні можуть бути жертвами несправедливості чи обставин, які їм не підвладні. Так часто трапляється. Проте шкала цінностей, яку відстоює книга Приповістей, чітка й однозначна. Праведність важливіша за багатство, а успіх – ненадійний індикатор праведності.

Що ми можемо зробити, зіткнувшись зі спокусою піти на компроміс зі своїми цінностями заради матеріальної вигоди? Як ми можемо захистити себе від таких дій (адже зробити це легше, ніж ми думаємо)?

Четвер

12 березня

ЛЮБИТИ ІСТИНУ

З усіх істин, яких ми могли б навчити своїх дітей, учнів або всіх охочих навчатися, мабуть, найважливіша відзначена Павлом, котрий, говорячи про загиблих, повідомляє, що «любові до правди вони не прийняли, аби спастися» (2 Сол. 2:10). Звичайно, оскільки Ісус є Істина, навчати інших лю-

бити істину означає навчати їх любити Ісуса, і немає нічого важливішого.

«У яку б галузь дослідження ми не заглибилися зі щирим бажанням досягнути істини, ми зустрічаємося з невидимим могутнім Розумом, що діє в усьому і через усе. Розум людини приведено в спілкування з розумом Бога – обмежене з безмежним. Вплив цього спілкування на тіло, розум і душу неможливо оцінити» (Е. Уайт. Виховання та освіта, с. 5).

Прочитайте Прип. 29:15 (див. також Прип. 29:19). Який важливий принцип викладено в текстах не тільки щодо виховання, а й узагалі щодо життя?

Хоч наш приклад важливий, особливо для тих, кого ми не можемо викрити або покарати, у деяких випадках потрібно дещо більше. Це стосується і наших дітей. Часом дітей потрібно карати, щоб виправити.

За своєю природою ми гріховні й розбещені, не виключаючи навіть тих милих істот, котрих ми любимо, – наших дітей. Ми не робимо доброї послуги ані собі, ані нашим дітям, дозволяючи їм робити все, що їм заманеться. Діти насправді не тільки потребують дисципліни – вони прагнуть її. Їм потрібно знати, що існують обмеження і що їм слід залишатися в рамках. Якщо мати, вважаючи, що повинна поважати свободу своєї дитини, дозволяє їй робити все, що вона хоче, то врешті-решт вона погне «сором» (Прип. 29:15), а її діти – смуток, якщо не зараз, то згодом.

Які важливі уроки ви засвоїли в дитинстві, котрі принесли вам користь і в зрілому віці? Яким чином ці знання допомагали вам покращити власне життя?

П'ятниця

13 березня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ВИВЧЕННЯ:

«Закони Бога засновані на непорушних моральних засадах і сформульовані так, щоб сприяти щастю людей, котрі

ДОБРОТА ЗАВЖДИ ПОВЕРТАЄТЬСЯ

Міранда Стар, директор і вчитель Пархерсберзької школи (західна Вірджинія), вирішила провести експеримент з дітьми першого та другого класів.

«У класі з вивчення Біблії ми з вами говорили про доброту і про те, що ця риса передається від однієї людини до іншої, — сказала вона. — Давайте перевіримо, чи справді це так».

Міранда поділилася з учнями своєю ідеєю: вона запропонувала школярам відвідувати місцевий будинок престарілих «Ігл Пойнт», щоб практикувати там навички читання і подружитися з літніми людьми. «Я давно про це мріяла, — зізнається вона. — Нам подобається співати, але що ще ми можемо зробити, щоб подружитися з ними?»

Ця думка не давала їй спокою, а до січня учні вже досить добре навчилися читати.

«Ми відвідуємо будинок престарілих кожному другу п'ятницю, — розповідає восьмирічний Бен. — Ми співаємо та читаємо книги нашим новим друзям».

«Складно вибрати собі одну літню людину, — перебиває семирічна Реган. — Ми дивимося на їхні обличчя і вибираємо того, хто нам сподобався!»

Також учні мають можливість вибрати на свій смак будь-яку книгу, яку вони хотіли б прочитати своєму новому літньому другу, а потім вони можуть обмінятися книгами.

Учні не просто читають книги, вони спілкуються і розвивають дружні стосунки. «Мою подругу звати міс Джейн, — говорить шестирічна Софі. — Я читала їй про сліди тварин і про червону лисицю. Вона розповіла мені, що така лисиця жила в неї колись як домашній улюбленець».

дотримуються їх... Релігія приводить людину до особистих взаємин з Богом, але не тільки, бо за небесними принципами потрібно жити, щоб вони могли допомагати і приносити благословення людям» (Е. Уайт. Сини і дочки Бога, с. 267).

«Щілковите нехтування вихованням дітей для Бога увічнило зло і кинуло у ворожі ряди багатьох, хто за розсудливої опіки міг би стати співпрацівником Христа. Помилкові уявлення та нерозумна, неправильно спрямована любов розвинули в дітях риси, які зробили їх непривабливими і нещасними, наповнивши гіркотою життя батьків; цей згубний вплив передається з роду в рід. Будь-яка дитина, котрій дозволяють усе робити по-своєму, безчестить Бога і зганыбить свого батька й матір... Нехтуючи своїм обов'язком та потураючи дітям у злі, батьки зачинають для них ворота Божого міста» (Е. Уайт. Свідчення для Церкви, т. 5, с. 325, 326).

Питання для обговорення:

1. Російський письменник Лев Толстой, хоч і виріс у християнській родині, на багато років відмовився від своєї віри. У зрлому віці він пережив кризу: у чому сенс життя, якщо воно все одно закінчується смертю? Хоч він шукав відповіді в усіх галузях знань, проте не знайшов їх там. Зрештою, Толстой зрозумів, що відповідь на питання про життя і його сенс треба шукати у вірі — у тому, що виходить за рамки самої логіки. Тобто його логіка підказала йому ступити за межі логіки, у світ віри, щоб отримати відповідь на питання про сенс життя. Чому віра в Ісуса є найбільш логічним вибором, який ми можемо зробити, шукаючи сенс і мету життя?

2. Що, по-вашому, означає любити істину? Як ми любимо істину? Щоб полюбити істину, насамперед потрібно її знати. Як ми приходимо до пізнання істини? І як ми можемо бути впевнені, що не дозволяємо нічому стояти на шляху нашої любові до істини?

Мешканці будинку престарілих дуже раді, що їх відвідують учні. Їм подобається, коли діти їм читають. «Мені дуже подобається спостерігати за усмішкою мого літнього друга», — додає Бен.

Учні 3-8 класів також беруть участь у цьому служінні. «Мені справді подобається ходити туди, — з усмішкою говорить дев'ятирічна Ралейх. — Чоловіка, якому я читаю, звать Марк. Він завжди радий мене бачити й постійно говорить, що Бог мене любить. Мені він справді подобається, і я хочу ходити туди частіше».

На знак вдячності за відвідування «Ігл Поїнт» провів банкет на честь учнів і подарував Міранді Стар іменну дощечку з написом: «Волонтери Пархерсберзької школи, своєю увагою ви зігріли наші серця. Ви сяєте, як зірки».

Підводячи підсумки «експерименту доброти», Міранда робить висновок: «Добро повернулося. Ми намагалися подарувати людям радість, а натомість спілкування з ними принесло нам щастя».

ПОКІРНІСТЬ МУДРОГО

Біблійні тексти для вивчення: Прип. 30; Луки 18:9-14; Йова 38-40:2; 1 Івана 1:9; Об'явл. 3:14-18, Псал. 104:24.

Пам'ятний текст: «Блаженні убогі духом, бо їхнє Царство Небесне» (Матв. 5:3).

Біблія вважає покірність важливою чеснотою. Найбільший з пророків Мойсей названий найлагіднішим з усіх людей на Землі (Числа 12:3). Згідно з текстом Михея 6:8, основний обов'язок людини — «з твоїм Богом ходити сумирно». Ісус також стверджує, що покірність — це ідеал, до якого повинні прагнути християни: «Отже, хто умалиться, як ця дитина, той буде найбільшим у Царстві Небеснім» (Матв. 18:4).

Зрештою, чим люди можуть хвалитися? Наше дихання, серцебиття, наші таланти ми отримуємо тільки від Бога, Яким «живемо, рухаємося та існуємо» (Дії 17:28). А у світлі хреста навіть уся наша праведність — немов поплямована одіж (див. Ісаї 64:6). Чим же ми можемо хвалитися?

Цього тижня ми будемо досліджувати, що книга Приповістей говорить про покірність. Враховуючи наші обставини, наскільки нерозсудливо не бути лагідним і покірним?

Неділя

15 березня

ЯКОЇ ДУМКИ ВИ ПРО СЕБЕ?

Прочитайте Прип. 30:1-3, 32, 33. Про що свідчать ці тексти?

Перехід до такого самоприниження в наведених текстах доволі несподіваний, якщо врахувати властиве царям на стародавньому Близькому Сході прагнення піднести, похвалитися

своєю мудрістю, досягненнями та військовими перемогами. Соломон зображений «найбільшим від усіх земних царів щодо багатства та щодо мудрости» (1 Цар. 10:23; Екл. 2:9). Не відстає від нього і Навуходоносор, який проголосив: «Чи ж це не величній Вавилон, що я збудував його на дім царства міццю потуги своєї та на славу моєї пишноти?» (Дан. 4:27).

Усвідомлюючи власну неосвіченість, автор називає пиху «глупотю». Слово «глупота» (євр. — *nabal*) — це те саме слово, від якого походить ім'я Навал. Саме так називався чоловік, чия поведінка є прикладом пихатої глупоти (1 Сам. 25). Вишвалення, викликане пихою, також несе потенційну можливість для приниження інших, а отже, для гніву та ворожнечі. Апостол Павло також називав деяких членів Коринтської церкви «безумними», хоч вони вважали себе мудрими і навіть хвалилися цим (2 Кор. 11:18, 19).

Прочитайте Луки 18:9-14. Багато людей, самі того не підозрюючи, поводяться, як фарисеї. Як нам бути впевненими, що ми не потрапимо в таку ж пастку? _____

Хвастунів можна лише пожаліти, адже переважно хвастощами вони прикривають власну невпевненість і невігластво, обманюючи самих себе.

Понеділок

16 березня

ХТО ЗНАЄ БОГА?

Гордість з'являється в тих, хто не знає Господа особисто. Людина, котра живе в спілкуванні з Богом, буде скромною, оскільки постійно перебуває в спілкуванні з Тим, Хто нескінченно більший за кожного з нас. Уявляючи розміри Всесвіту, усвідомлюючи, що поклоняємося Творцеві цього Всесвіту, розмірковуючи про Бога, Котрий в особі Ісуса постраждав на хресті заради нас, як ми можемо дозволити собі залишатися гордими?

Прочитайте Прип. 30:3-6. Що повідомляють ці тексти про силу, велич і таємниці Бога? _____

Вислів «пізнання святих» слід розуміти як знання про Бога. Далі міститься низка риторичних запитань, що змушують нас визнати, як багато істин про Бога ми справді не розуміємо.

Прочитайте ці запитання в Прип. 30:4. До чого вони спонукають нас? _____

Оскільки Бог — Творець (перші чотири запитання), Він залишається далеко за межами нашого розуміння (останні запитання). У книзі Йова Бог приголошує патріарха такими запитаннями, тому Йов розуміє, що не може досягнути Бога та Його шляхів (Йова 38-40:2).

Той факт, що Бог — Творець і ми не можемо повністю збагнути Його, дає нам важливий урок про те, як ми повинні ставитися до Його письмового об'явлення, котре вчені завжди беруть під сумнів. Хто ми такі (ми, чиє розуміння навіть найпростіших речей у природі затуманене і сповнене білих плям), аби оспорювати Боже Слово, навіть ті його частини, які ставлять нас у глухий кут чи не подобаються нам?

Подумайте про велич і таємниці самого творіння. Що це має сказати нам про велич і таємниці Творця? Чому ці велич і таємниці повинні приносити нам розраду й надію? _____

Вівторок

17 березня

НЕ НАДТО БАГАТО І НЕ НАДТО МАЛО

Уривок Прип. 30:7-9 містить єдину молитву в книзі Прислівій. Невипадково це прохання записане відразу ж після твердження про те, що Бог — великий Творець (Прип. 30:4), та після обітниць про Його вірність (Прип. 30:5).

Прочитайте Прип. 30:7-9. Чому автор просить Бога саме про це? _____

Перш ніж просити щось у Бога, важливо переконатися, що наші відносини з Ним міцні. Якщо ми обманюємо, то діємо так, ніби не існує всезнаючого Бога (1 Івана 1:9). Саме тому визнання нашого гріха є необхідною умовою для прощення. Ми не можемо обманути Бога, Він бачить нас саме такими, якими ми є. Коли ми молимося, просягуючись на землі, немов «закриваючи порохом уста свої» (П. Єрем. 3:29), це означає

не тільки нашу повагу і покірність, а й усвідомлення нашої духовної наготи перед Ним.

У тексті Прип. 30:8 автор просить Бога «не давати» йому ані убозтва, ані багатства. Уперше дієслово «давати» вживається в Біблії (Бут. 1:29) щодо людей і означає Божий дар їжі. Саме тому в багатьох культурах їжа традиційно асоціюється з молитвою. Це базова потреба, яка змушує нас глибоко покладатися на Бога-Творця і ставити молитву в основу нашого виживання.

Мета цих двох прохань — не стільки врівноважити характер людини, скільки віддати хвалу Богові. Якщо людина отримує дуже мало, вона може почати красти і тим самим зневажить Бога; якщо людина отримує дуже багато, вона не відчуває потреби в Богові і, можливо, навіть заперечує Його існування. Однак необхідно зазначити, що тільки друга обставина (тобто багатство) може призвести до розділення з Богом; перша (убозтво), найімовірніше, втримає нас у спілкуванні з Ним.

Молитва Господня також відображає ці два моменти: (1) прохання «хліб наш насущний дай нам сьогодні» (Матв. 6:11) передбачає задоволення наших потреб і не більше; (2) просьба «не введи нас у спокусу» (Матв. 6:13) передбачає турботу про наші потреби.

Подумайте про свою залежність від Бога. Якщо ви постійно будете пам'ятати цю абсолютну істину, як це допоможе вам зростати у вірі? Які небезпеки чатують на нас, якщо ми забуваємо про цю залежність?

Середа

18 березня

ДІ ЗАРОЗУМІЛИХ

Як покірність є позитивною рисою і приносить благословення, так нестача покірності небезпечна й тягне за собою прокляття. Після визнання переваг покірності шляхом опису її нагород і плодів, автор у Прип. 30 дає суворе попередження про небезпеки, що виникають з причини гордості.

Проклинають своїх батьків (Прип. 30:11, 17). Агур починає саме із цієї теми, оскільки вона є кричущим прикладом зарозумілості, коли діти зневажають тих, хто дав їм життя. За-

уважмо, що шанування і благословення своїх батьків є єдиною заповіддю з обітницею життя (Вих. 20:12; Ефес. 6:2, 3), тоді як її порушення карається смертю (Вих. 21:15, 17).

Самоправедність (Прип. 30:12, 20). Коли грішники вважають себе праведними — це погано, бо вони залишаються у своєму гріху, гадаючи, що чисті й не потребують прощення (1 Івана 1:9). Ось чому визнання гріха має таке фундаментальне значення для отримання прощення. Лаодикійцям, які вважають себе багатими, розумними і забезпеченими (хоч насправді вони вбогі, сліпі й голі), Біблія радить придбати в Бога деякі засоби, аби вони виправили свій жалюгідний стан (Об'явл. 3:14–18).

«Ідеться про людей, котрі пишуться духовними знаннями та перевагами. Але вони не відгукнулися на незаслужені благословення, якими Бог наділив їх. Вони чинили опір Богові, були невдячні Йому і забували Його; але Він продовжував поводитися з ними так, як люблячий батько, котрий прощає свого невдячного норавливого сина. Вони чинили опір Його благодаті, зловживали дарованими перевагами, нехтували даними Ним можливостями та занурювалися в самовдоволення, прикру невдячність, порожній формалізм і лицемірство» (Е. Уайт. Віра і діла, с. 83).

Презирство (Прип. 30:13, 14). Наведений опис зарозумілих людей дуже непривабливий. У них гордий погляд, однак їхня зарозумілість виражається не тільки в погляді, а й у презирстві до тих, хто, на їхню думку, нижчий за них. Образи «ножів» та «зубів» (Прип. 30:14) свідчать, наскільки погані їхні вчинки.

Подумайте про те, як ви ставилися до інших, особливо до людей, порівняно з якими відчували власну перевагу (фактично більшість із нас час від часу відчуває себе так). Яким чином ви можете виправитися? Як можете виявити необхідну покірність, щоб виправитися?

Четвер

19 березня

УРОК ІЗ ПРИРОДИ

Біблія часто наводить приклади з природи, аби продемонструвати духовні істини. Пригті дають нам уроки про покірність, також використовуючи приклади з природи.

Прочитайте Прип. 30:18, 19. Що в текстах сказано про межі людського розуміння?

Агур бачить таємницю навіть у «звичайних» речах. Він подає дивовижне поєднання таємниць. Перші дві – зі світу тварин: орел мовчазно ширяє в небесах, змія тихо пересувається по скелі. Потім він переходить до двох дій зі світу людей: корабель у морі та чоловік із жінкою. Навіть сьогодні, незважаючи на величезний об'єм наукових знань, залишається ще безліч таємниць. Як важливо, щоб ми ніколи не втратили своєї владчуності за глибину і велич життя. Таке ставлення, безперечно, допоможе нам залишатися покірними перед Богом.

Прочитайте Прип. 30:24-28. Які ще таємниці природи привернули увагу автора і викликали його захоплення?

Цікаво, що попередні тексти (Прип. 30:20-23) розповідають про людську нерозумність, зарозумілість та аморальність. Потім автор переключає свою увагу на тваринний світ і вказує на малі скромні творіння, хоч, говорячи про них, він використовує те саме єврейське слово «мудрий», яке вживається стосовно людей (Прип. 3:13) і навіть Самого Бога (Йова 12:13; Псал. 104:24). Навіть сьогодні, враховуючи всі людські досягнення в галузі науки, ми не можемо до кінця зрозуміти дій згаданих істот. Наскільки ж їхні дії, мабуть, спантеличували цю мудру людину давнини. А він був справді мудрим, бо одна з основних ознак мудрості – визнання факту, що ми мало знаємо навіть про найпростіші речі.

Подумайте про деякі «найпростіші» речі в природі: листя дерева, крапля води, морська раковина. Яким чином факт, що навіть ці речі сповнені таємниць, допомагає нам залишатися покірними?

П'ятниця

20 березня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ВИВЧЕННЯ:

«Нам необхідно шанобливо ставитися до Божого Слова. До цієї друкованої Книги ми маємо виявляти повагу, ніколи

не використовувати її як звичайну і не поводитися з нею недбало. А також ніколи не слід цитувати Писання в жартах або перефразувати його, намагаючись бути догепним. «Кожне Боже слово очищене», «як срібло очищене в глинянім горні, сім раз перетоплене» (Прип. 30:5; Псал. 12:7)» (Е. Уайт. Виховання та освіта, с. 250).

«Першими словами, які виголосив Христос перед народом на горі, були слова блаженства. Блаженні ті, сказав Він, хто усвідомлює свою духовну бідність і відчуває потребу у викупленні. Євангеліє має бути проповідуване убогим. Воно відкривається не гордим духом і не тим, хто вважає себе багатим, не відчуваючи жодної потреби, але смиренным покайним душам... Господь нічого не може вчинити для відновлення людини, доки вона не усвідомить власної немочі, не звільниться від усякої самовпевненості та не віддасться Божому керівництву. Тільки в такому разі вона зможе прийняти дар, який Бог бажає їй дати. Від душі, котра усвідомлює свою потребу, нічого не буде приховане. Така людина має безпешко доступ до Того, у Кому перебуває вся повнота» (Е. Уайт. Христос – надія світу, с. 299, 300).

Питання для обговорення:

1. Подумайте про План спасіння і про те, що потрібно для нашого спасіння. Ми такі гріховні, нечестиві й зіпсовані, що простого відновлення було б недостатньо, аби звільнити нас від гріха. Жодні наші зміни й відновлення не можуть спасти нас. Ми потребуємо замісної жертви, Того, Хто на законній підставі зайняв би наше місце та праведності Якого було б достатньо для нашого примирення з Богом. Що ця істина повинна засвідчити нам про те, чому зарозумілість і гордість – найстрашніші гріхи, які тільки можуть бути в таких грішних істот, як ми?

2. У чому наше існування залежить від Бога? Що в природі свідчить про те, як Бог підтримує наше існування?

3. Поміркуйте про молитву в Прип. 30:7-9. Зверніть увагу на баланс, зображений у текстах. Яким чином ми знаходимо баланс у всьому, що робимо? Чому це важливо?

ТРИЧІ ВРЯТОВАНИЙ

Мати Джесі померла, коли йому було чотири роки. Відтоді він жив у прийомних сім'ях. Коли Джесі став підлітком, він зустрів юнака, що грав у баскетбол. Вони познайомилися, спортсмен здивовано подивився на нього і сказав: «Твоя мати і мій батько — рідні брат із сестрою!».

Прийшовши разом із Джесі додому, двоюрідний брат представив його своїй сім'ї. Тоді хлопчик і дізнався, що його мати померла від ускладнень, спричинених побиттям його батька.

Хлопчик переїхав жити до дядька, але в душі він був злий на весь світ. Закінчивши школу, Джесі вирішив служити в армії та вступив до ВПС Сполучених Штатів, а потім перейшов до корпусу морської піхоти Сполучених Штатів. Чоловік одружився, у нього народилося троє дітей, але незабаром він розлучився. «Я почував себе розбитим і спустошеним, — зізнається Джесі. — У мене не було сім'ї, і тому я відчував себе самотнім».

Вважаючи, що життя не має ніякої цінності, Джесі взяв рушницю, патрони і спустився до берега, маючи намір покінчити життя самогубством. Він сів на камені біля моря. Незабаром підійшов поліцейський, але Джесі підняв рушницю, попереджаючи його триматися подалі. Потім прибув полковник з бази морського флоту й наказав йому опустити рушницю. Однак Джесі не підкорився наказу. А коли він побачив свого батька, який прямував до нього, чоловік узяв ствол рушниці в рот і натиснув на курок. Прозвучав постріл, Джесі впав. Однак він залишився живим. Куля застрягла в рушниці.

Джесі пішов зі служби і знову спробував вчинити самогубство. Цього разу він опинився в лікарні у відділенні

екстреної медичної допомоги, де зустрів адвентистського лікаря Нозаки, котрий урятував його. Прокинувшись після операції, Джесі побачив біля ліжка Біблію, яку залишив Нозаки. Він прибрав її, але наступного дня на столику знову лежало Святе Письмо.

Після виписки з лікарні Нозаки вмовляв Джесі прочитати Євангеліє від Івана. Нарешті чоловік погодився. Лікар щодня телефонував йому, щоб дізнатися, чи є у нього їжа й одяг. З часом Джесі зрозумів, що лікар справді піклується про нього, і навчився довіряти йому. Він почав вивчати біблійні уроки, і Нозаки запросив його відвідати церкву.

Одного разу Джесі повернувся на те місце, де намагався вчинити самогубство, і подякував Богу за те, що Він урятував його життя. Чоловік продовжував вивчати уроки й уклав заповіт з Господом у Церкві адвентистів сьомого дня. «Уперше за все своє життя я відчув мир», — говорить Джесі.

Пізніше лікар Нозаки допоміг Джесі помиритися зі своєю дружиною. Вони знову одружилися.

ЖІНКИ ТА ВИНО

Біблійні тексти для вивчення: Прип. 31; Йова 29:15; Прип. 8; 1 Кор. 1:21; Об'явл. 14:13.

Пам'ятний текст: *«Не давай жінкам сили своєї, ні доріг своїх для руйнувальниць царів! Не царям, Лемуїле, вино, не царям, і напій той п'яний не князям» (Прип. 31:3, 4).*

Книга Приповістей починається з настанов батька (Прип. 1:1, 8; 4:1), а завершується настановами матері (Прип. 31:1). Ім'я Лемуїл, можливо, указує на Соломона; якщо це так, то мати Лемуїла — це мати Соломона, і вона застерігає сина проти двох найсерйозніших для царя загроз — вина та жінок.

Поєднання двох цих тем — вина та жінки — є навмисним. Щоб бути успішним правителем, цар повинен виявляти обережність стосовно впливу на нього різних чинників, а силу цих двох чинників не можна недооцінювати. І хоч добродісна жінка може бути благословенням, алкоголь приносить тільки горе.

Настанови батька на початку книги стосувалися набуття мудрості в духовному житті. А наприкінці книги материнські настанови спрямовані на застосування мудрості в повсякденному житті. Бо викладені батьком духовні принципи не принесуть користі, якщо син не прислухається до практичних порад матері.

Неділя

22 березня

ТОСТ «ЗА ЗДОРОВ'Я»

У багатьох культурах вживання алкоголю асоціюється з життям і здоров'ям. Люди піднімають келихи і бажають одне одному довгих років життя, однак іронія в тому, що кожний ковток спиртного сприяє руйнуванню саме цього життя. Привабливі пляшки з яскравими етикетками, веселі застілляні

пісні, майстерні рекламні ролики і навіть деякі «наукові» відкриття — усе це зміцнює переконання любителів випити, що алкоголь — корисна річ. Раніше книга Приповістей уже попереджала нас про цей смертоносний обман (Прип. 23:30-35). І ось ця тема з'являється знову, відкриваючи ще більшу шкоду, до якої може призвести вживання алкоголю.

Прочитайте Прип. 31:4, 5, 8, 9. Яка головна вістка текстів і яким чином вона може бути застосована в житті не тільки царя, а й кожного послідовника Господа?

Подібними словами Йов каже про себе: «Очима я був для сліпого, а кривому — ногами я був» (Йова 29:15). Так само цар і всі, хто має змогу, повинні підтримувати бідних та нужденних — «нечасних», на яких ніхто не зважає.

Руйнівну дію вина також можна побачити в тому, з якою легкістю воно спотворює сприйняття і судження людини. Алкоголь шкідливий для будь-кого, але, впливаючи на царя або іншого можновладця, алкоголь призводить до жадливих наслідків. Цар, який п'є, не тільки забуває закон та не розуміє, що правильно, але згодом також приймає хибні рішення: винних визнають невинними, а невинних — винуватими.

Під загрозою опиняється здатність відрізнити правильне від неправильного, добро від зла. Заборона пити вино пов'язана з принципами елементарної розсудливості і має стосуватися кожної людини. Необхідно зазначити, що саме ця стурбованість була причиною спеціальної заборони пити вино священикам: «Щоб розрізнити між святістю й між несвятістю, і між нечислим та між чистим» (Левит 10:9, 10).

Хто не помічав руйнівних наслідків алкоголю в житті багатьох людей? Як ви можете допомогти іншим, особливо молоді, триматися якомога далі від усього, що може принести тільки шкоду їм самим та їхнім близьким?

Понеділок

23 березня

ТОСТ «ЗА УПОКІЙ»

Прочитайте Прип. 31:6, 7. Як слід розуміти ці тексти?

ЧЕСНОТНА ДРУЖИНА

«Хто жінку чесотну знайде? А ціна її більша від перел» (Прип. 31:10).

Хто ця «жінка чесотна» з Прип. 31:10? Низка ознак дозволяє припустити, що автор має на увазі щось більше, ніж добродесну жінку або ідеальну дружину. Порівнюючи з іншими уривками книги (Прип. 1:20-33; 3:13-20; 4:5-9; Прип. 8), ми можемо припустити, що «жінка чесотна» символізує мудрість. Таке зображення мудрості в образі жінки виправдане не тільки тим, що в єврейській мові слово «мудрість» (*chokmah*) є іменником жіночого роду, а й тим, що дозволяє єврейському автору викласти безліч конкретних уроків для нашого повсякденного життя. Мудрість зображена не якимось високим недоступним ідеалом, а дуже практичною, доброю і працьовитою жінкою, котра могла б стати нашим супутником життя.

Це останнє вчення про мудрість подане у формі гарного акровірша: кожний текст починається з чергової букви єврейського алфавіту. Такі вірші можна знайти в книзі Плач Єремії та в багатьох псалмах.

Порівняйте уривок про мудрість з Прип. 8 із текстами про «жінку чесотну». Які риси чесотної жінки нагадують нам про мудрість у книзі Приповістей?

1. Вона дорогоцінна і варта того, щоб її знайти (Прип. 31:10; 8:35).
2. Її вартість – вище перлів (Прип. 31:10; 8:10, 11, 18, 19).
3. Вона забезпечує їжею (Прип. 31:14; 8:1).
4. Вона сильна (Прип. 31:17, 25; 8:14).
5. Вона мудра (Прип. 31:26; 8:1).
6. Її хвалять (Прип. 31:28; 8:34).

Хоч ми живемо в так званому інформаційному столітті й накопичили значно більше знань, ніж усі попередні покоління, однак мало що вказує на те, що наше покоління мудріше за попередні. Справді, як сказав Мартін Лютер Кінг-молодший: «Ми добре керуємо ракетами, але погано – людьми».

Поверхове прочитання цих текстів створює враження, ніби мати Лемуїла дозволяє вживати вино або будь-який інший алкогольний напій людині, котра гине (текст 6) або страждає від депресії (текст 7). Однак таке розуміння суперечило б не лише безпосередньому контексту – мати Лемуїла щойно застерігала царя від вживання спиртних напоїв, – а й загальному контексту книги Приповістей, яка систематично і наполегливо забороняє вживати вино.

Крім того, наряд чи має зміст пропонувати помираючій людині те, що тільки погіршить її стан. А давати алкоголь пригніченому – все одно що пропонувати сіль людині, котра страждає від зневоднення. Якщо, як ми знаємо, Бог дбає про наші тіла і наше здоров'я, то немає сенсу шукати в цих текстах дозволу вживати алкоголь, особливо враховуючи контекст.

Також необхідно наголосити, що аналіз слів «тому, хто гине» в книзі Приповістей показує, що згадане дієслово завжди асоціюється з нечестивими (Прип. 10:28; 11:7, 10; 19:9; 21:28; 28:28). Використовуючи словосполучення «той, хто гине», мати Лемуїла фактично вказує на нечестивих. А слово «гіркодужим» означає пригнічену людину (Прип. 31:6), котра, як і безбожний, стає нечутливою і «забуде» свою бідність (Прип. 31:7).

«Сатана зібрав своїх ангелів-відступників, щоб разом поміркувати, як завдати найбільшій шкоди людській сім'ї. Висловлювали одну пропозицію за іншою, поки, нарешті, сам сатана не поділився своїм планом. Він візьме виноград, пшеницю й інші плоди, дані Богом в їжу, та перетворить їх на отруту, яка руйнуватиме фізичні, розумові й моральні сили людини, і таким чином візьме гору над почуттями, щоб сатана мав повну владу над людиною. Під впливом спиртних напоїв люди припускатимуться різних злочинів. Спотворені пристрасті призведуть до цілковитого розкладання світу. Змусивши людей пити алкоголь, сатана штовхне їх на шлях, яким вони будуть опускатися все нижче і нижче» (Е. Уайт. Стримання, с. 12).

Прочитайте 1 Кор. 1:21. Яку ідею містить текст і як вона допомагає нам жити вірою?

Середа

25 березня

ВОНА ПРАЦЮЄ

Доброчесна жінка з Прип. 31 не лінується; вона багато працює і дуже активна. Вірш підкреслює цю якість (Прип. 31:27), яка, до речі, відрізняє мудрого від нерозумного (Прип. 6:6; 24:33, 34). Сфера діяльності чесотної жінки конкретна й різнобічна. Бути духовним не означає сидіти склавши руки під приводом, що ми займаємося важливими релігійними питаннями, а отже, не маємо часу дбати про «дрібні, буденні» речі (див. Луки 16:10). Жінка «робить охоче своїми руками» (Прип. 31:13). Цікаво, що ця дуже духовна особистість не зображена під час молитви чи роздумів. Вона показана як жінка, що знає свою справу та займається продуктивною працею, і дуже схожа на Марфу з Євангелія (Луки 10:38-40).

Прочитайте Прип. 31:12, 15, 18. Чому ця жінка завжди працює?

Чесотна жінка ніколи не відпочиває. Вона працює «по всі дні свого життя» (текст 12), навіть у нічний час (тексти 15, 18). Її активна пильна присутність постійно приносить користь. Причина її безперервної зосередженості — відповідальність. Вона має бути на місці, інакше все зруйнується.

Прочитайте Прип. 31:20, 25. Якими є часові межі діяльності чесотної жінки?

Тут криється важливий момент, що стосується нашої праці й докладених зусиль: вони будуть перевірені часом. Тільки майбутнє покаже якість наших діл. Працювати мудро — значить працювати з перспективою на майбутнє, а не думаючи тільки про негайну винагороду.

Хоч тема не зовсім та сама, однак важливим є принцип, прихований у наступному тексті з Об'явлення: «Блаженні

ті мертві, які віднині помирають у Господі. Дух промовляє: Так, нехай вони спочинуть від своїх трудів, а їхні діла йдуть слідом за ними» (Об'явл. 14:13).

Якщо у вашому житті є особлива жінка (дружина, мати, родичка, учителька тощо), що ви можете зробити, аби показати їй, що ви високо цінуєте її й усе, що вона зробила для вас?

Четвер

26 березня

ВОНА ШКЛУЄТЬСЯ

Прочитайте Прип. 31:26-31. Які інші важливі характеристики чесотної жінки? Чому вони важливі для всіх нас, незалежно від того, ким ми є?

Як ми бачили протягом усього кварталу, акцент поставлено на словах, на тому, що ми кажемо. Чесотна жінка відома своєю мудрістю і добротою. Ці характеристики пов'язані. Зрештою, хіба можна заперечити те, що доброта є ще одним проявом мудрості, особливо коли ми розуміємо, що мудрість — це не тільки наші знання, а й наші слова та діла?

Зауважте також фразу «милостива наука» (в оригіналі «закон доброти»). Тобто доброта — це не скороминущий атрибут, який час від часу звучить з уст чесотної жінки. Це закон, принцип самого її існування. Який вплив ми могли б справляти на світ, якби «закон доброти» керував усім, що виходить з наших уст! **Прочитайте Прип. 31:30. Яка важлива істина міститься в тексті, про яку так часто забувають?**

Надто часто жінки оцінюють тільки за зовнішністю; проте це незначний і поверховий критерій. Біблія свідчить, наскільки оманливе й марнотне таке ставлення. Справжня краса жінки — у її характері й у тому, як цей характер виявляється в її житті та праці. Краса завжди мінає, а характер залишається навіки. «Велике ім'я серед людей — як літери, написані на піску, а бездоганний характер — на всю вічність» (Е. Уайт. Божа дивовижна благодать, с. 81).

У чому конкретно вам необхідно вдосконалити свій характер? Моліться про це — преkrасно, але які конкретні кроки ви повинні зробити, щоб побачити покращення?

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ВИВЧЕННЯ:

«Коли вони задовольнили своє бажання випити вина і перебували під його збудливим впливом, їхній розум затьмарився і вони не змогли відрізнити святе від буденного. Усупереч ясній вказівці Бога вони [Надав та Авігу] збезчестили Його тим, що принесли звичайний вогонь замість священного. Бог відвідав їх своїм гнівом: вогонь вийшов від Його обличчя та знищив їх» (Е. Уайт. Свідчення для Церкви, т. 3, с. 295).

«Нехай діти та молодь дізнаються з Біблії, як Бог ушановує щоденну працю трудівника... Нехай вони прочитають... про мудру жінку, змальовану в Приповістях, котра “шукає вовни й льону, і робить охоче своїми руками”, видає “поживу для дому свого, а порядок служницям своїм”, “засадила вона виноградника” та “зміцнює рамена свої”, “руки свої простягає до бідного, і долоню свою відкриває для вбогого”, “доглядає вона ходи дому свого, і хліба з лінивства не їсть” (Прип. 31:13, 15, 16, 17, 20, 27)» (Е. Уайт. Виховання та освіта, с. 221, 222).

Питання для обговорення:

1. Чому повна відмова від алкоголю – єдине правильне рішення? Що доброго може принести вживання алкоголю в будь-якому вигляді? Подумайте про всі нещастя, які він може принести.
2. Ще раз зверніть увагу на таку ідею: хоч у нас зараз значно більше знань, ми не обов'язково маємо більше мудрості. Як знання без мудрості може виявитися ще більш небезпечним, ніж нестача знань? Які ви можете навести сучасні приклади того, наскільки руйнівним може бути знання без мудрості?
3. Розгляньте характеристики чеснотної жінки. Яким чином сучасні віруючі, незалежно від статі, сімейного стану та віку, можуть застосовувати ці характеристики у своєму житті?
4. Книга Приповістей сповнена практичної мудрості. Це свідчить про те, що наша релігія, навіть зі своєю піднесеною теологією й усіма духовними аспектами, має ще й практичний бік. Як нам переконатися, що, намагаючись пізнати богословські та духовні принципи, ми не нехтуємо практичними аспектами віри?

«СУБОТНЄ ВЗУТТЯ»

Бекі потрібне було взуття. Прийшовши до свого улюбленого магазину в Ньюпорт-Біч, Каліфорнія, вона вибрала туфлі, але потім з'ясувалося, що її розміру немає.

Двіхт МакКівер, торговий консультант магазину, запевнив її, що туфлі її розміру привезуть у середу ввечері.

У середу Бекі знову прийшла в магазин, але виявилося, що туфлі ще не привезли. У четвер взуття також не було. Коли Бекі прийшла в магазин у п'ятницю ввечері, Двіхт пояснив, що машина з товаром ще не приїхала, але може прийти будь-якої хвилини. Бекі декілька хвилин почекала, а потім сказала, що їй потрібно йти. Через п'ятнадцять хвилин після того, як вона пішла, приїхала машина з товаром.

Двіхт зателефонував Бекі додому, залишивши їй повідомлення. Через деякий час вона зателефонувала консультанту і сказала, що взуватиме старі туфлі, а купить нові лише в суботу ввечері.

Згодом Бекі повернулася до магазину.

— Я прийшла лише для того, щоб сказати вам: я не злюся, що взуття не прибуло вчасно. Я вражена тим, що ви зробили, щоб вирішити мою проблему.

— А як щодо ваших туфель? — запитав Двіхт.

— Я заберу їх завтра ввечері, — відповіла Бекі, виходячи з магазину.

Думаючи, що в неї, можливо, немає грошей, Двіхт запропонував їй позичити у нього. Розгублений юнак не міг зрозуміти, у чому справа.

Нарешті Бекі пояснила:

— Я християнка і хочу в суботу шанувати Бога.

— Я теж християнин, — розповів він, — але до чого тут купівля туфель?

— Якщо ви християнин, — відповіла вона з усмішкою, — то знаєте, що четверта заповідь Закону Божого закликає нас дотримуватися святої суботи, і це означає, що нам не варто щось купувати або продавати цього дня.

Зацікавившись, Двіхт захотів дізнатися більше. Бекі запросила його на семінар з Об'явлення, що проходив неподалік, і він погодився. «Я кілька разів брав у руки Біблію і хотів дізнатися, як все закінчилося, тому відразу читав останню книгу, але нічого не зміг зрозуміти, — зізнався їй юнак. — Там був звір з головами, але мене це не турбувало, адже атомною бомбою ми можемо підірвати всі ці голови».

Коли Двіхт розповів про це Бекі, вона усміхнулася: «Можливо, ти хочеш прийти на семінар і більше дізнатися, що це насправді означає».

Щоб побачити, як віра Бекі спонукала Двіхта та його сім'ю прийняти біблійну істину, читайте продовження історії в адвентистському журналі за 1-й квартал 2015 року або на сайті <http://www.adventistmission.org/mqa-home>

Посібник з вивчення Біблії в Суботній школі

на I квартал

Жак Лукаш

ПРИПОВІСТІ

Директор видавництва **В. Джулай**, головний редактор **Л. Качмар**
переклад **Н. Качмар**, богословська експертиза **І. Карпи**, **І. Корещука**
коректори: **Ю. Вальчук**, **І. Джердж**, комп'ютерна верстка **В. Кузьменко**,
дизайнер обкладинки **Т. Романко**, відповідальна за друк **Т. Грицюк**

Папір газетний. Офсетний друк. Підписано до друку 14.11.2014 р.
Гарнітура Ньютон. Наклад 9800 примірників.

Видавництво «Джерело життя», 04107, м. Київ, вул. Лук'янівська, 9/10-А
тел. (044) 425-69-06, факс 467-50-64, E-mail: djergelo@ukr.net, www.adventist.org.ua
тел. (044) 425-69-06, факс 467-50-64, E-mail: djergelo@ukr.net, www.adventist.org.ua